

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

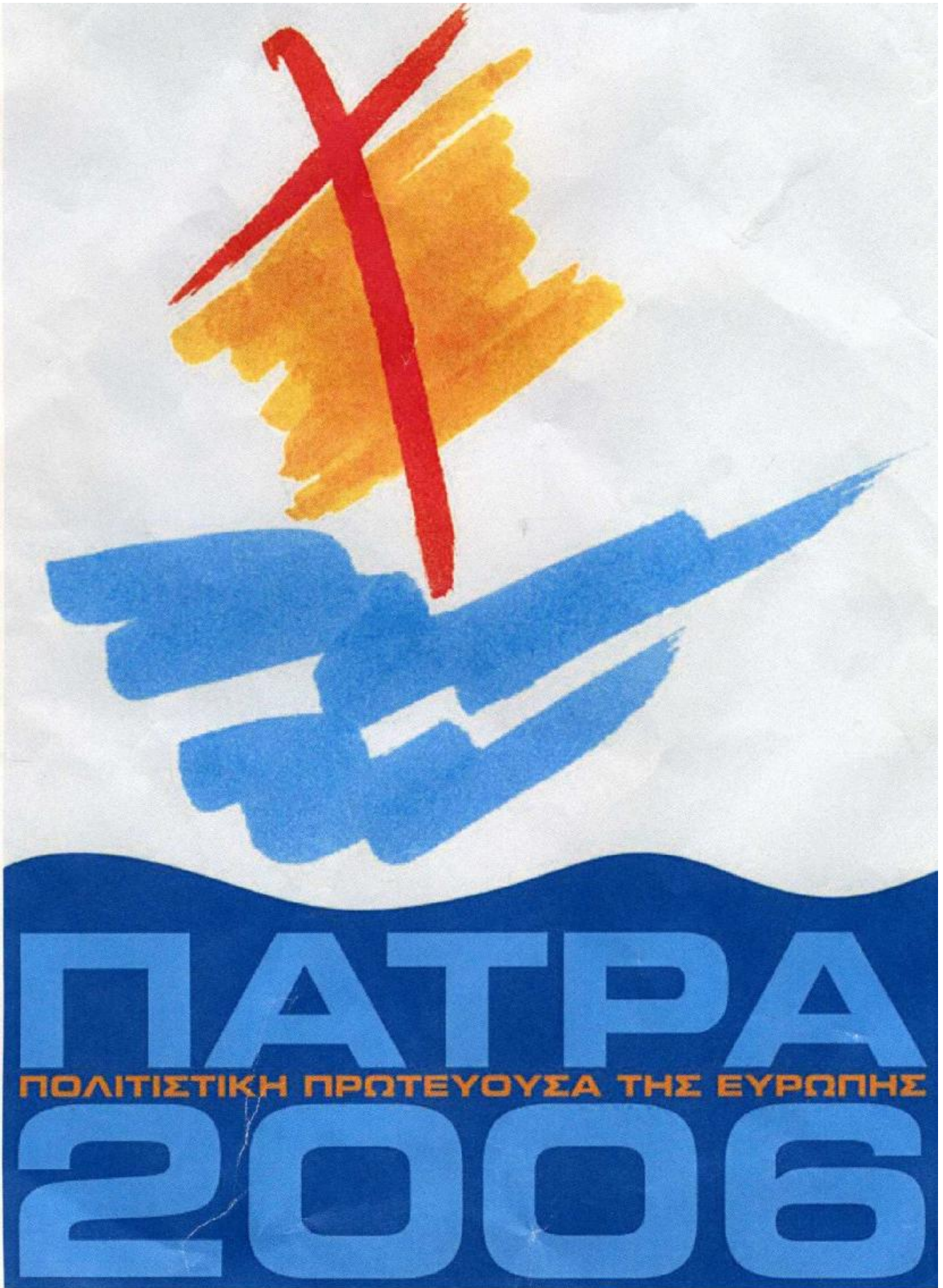
***ΠΑΤΡΑ 2006
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΗΣ***

**-ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ.
-ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΣΤΗΝ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: Κων/νος Ντεμίρης

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

Γκοτσούλια Ευγενία
Καραντενίζη Δήμητρα

ΠΑΤΡΑ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

2006

Περιεχόμενα Βιβλίου

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....Σελ. 7

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γνωριμία με την Πάτρα Πολιτιστική Προτεύουσα της Ευρώπης 2006.....Σελ. 7

Σύντομη ιστορία της Πάτρας.....Σελ. 7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

Πολιτιστική Προτεύουσα της Ευρώπης - Ένας νέος θεσμός γεννιέται.....Σελ.12

Το «χθες» και το «σήμερα».....Σελ.14

Χρυσή Βίβλος των Πολιτιστικών Προτευουσών της Ευρώπης.....Σελ.14

Διαδικασία Επιλογής των Πόλεων.....Σελ.16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

Η αρχική πρόταση..... Σελ.17

Κατάρτιση φακέλου υποψηφιότητας από την Πάτρα.....Σελ.21

Περιεχόμενο του φακέλου.....Σελ.23

Ετοιμότητα της πόλης για να υποδεχθεί την Πολιτιστική.....Σελ.26

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

Η περιπέτεια του σχεδιασμού και οργάνωσης της Πολιτιστικής.....Σελ.30

Πάτρα 2006 Α.Ε.....Σελ.31

Διοικητική Δομή του Οργανισμού Πάτρα 2006 ΑΕ.....Σελ.32

Επικοινωνιακή Πολιτική του Οργανισμού και Μάρκετινγκ.....Σελ.37

Τι όμως έπρεπε να είχε γίνει;.....Σελ.40

Σχεδιασμός της γενικής στρατηγικής επικοινωνίας από τον Οργανισμό

Πάτρα 2006.....	Σελ.41
Προσέλκυση οικονομικών πόρων από χορηγούς.....	Σελ.43
Εθελοντισμός.....	Σελ.44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα της Πολιτιστικής.....	Σελ.47
Οι εκδόσεις του «Πάτρα 2006».....	Σελ.48
Ειδικές Εκδηλώσεις της Πολιτιστικής.....	Σελ.49
Οι Φωτεινές Παρουσίες στη Πολιτιστική.....	Σελ.54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

Πολιτικές και γεγονότα που σημάδεψαν το θεσμό	
Η πολιτική των παραιτήσεων.....	Σελ.61
§ Η παραίτηση του Νομάρχη Αχαΐας από το ΔΣ του Οργανισμού....	Σελ.62
§ Η παραίτηση του Καλλιτεχνικού Διευθυντή.....	Σελ.62
§ Η παραίτηση του Διευθυντή Επικοινωνίας.....	Σελ.63

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

Υπάρχει ζωή μετά την Πολιτιστική.....	Σελ.64
---------------------------------------	--------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο

Η διεθνής διάσταση της «Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης – Πάτρας 2006».....	Σελ.69
Η περίπτωση των Ιαπώνων.....	Σελ.70
Η Κυπριακή συμμετοχή.....	Σελ.71
Διεθνή ΜΜΕ.....	Σελ.74
Η Σύνοδος των υπουργών Πολιτισμού των χωρών Ν.Α. Ευρώπης.....	Σελ.75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο

Οι υποδομές της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας.....	Σελ.76
Χώροι που φιλοξένησαν πολιτιστικές εκδηλώσεις.....	Σελ.79
Έργα που δεν έγιναν στην Πάτρα.....	Σελ.84
Το Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο... κατόπιν εορτής.....	Σελ.87

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9ο

Απολογισμός της Πολιτιστικής.....	Σελ.89
Οι μεγάλες προσδοκίες που διαψεύθηκαν.....	Σελ.91

ΕΠΙΛΟΓΟΣ..... Σελ.98

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....Σελ.99

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κατά το έτος 2006, πριν ένα χρόνο ακριβώς, η Πάτρα, είχε την τύχη να φιλοξενήσει τον θεσμό της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Έναν θεσμό πολιτισμού που ξεκίνησε από την Ελλάδα και γεννήθηκε στο μυαλό μιας γυναίκας, η οποία προσέφερε πολλά στον πολιτισμό της χώρας μας, από τη Μελίνα Μερκούρη.

Τον θεσμό αυτό, τον φιλοξένησε πρώτη φορά η Ελλάδα και συγκεκριμένα η Αθήνα, που είναι η πρώτη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης. Έπειτα ο θεσμός ταξίδεψε σε πολλές χώρες, το 1997 ξαναήρθε στην Ελλάδα για να στεφθεί και η Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα και εννέα χρόνια μετά, ήρθε και η σειρά της Πάτρας να φορέσει το στέμμα της Πολιτιστικής.

Για όλους τους Πατρινούς, αυτό ήταν ένα πολύ χαρμόσυνο νέο και όλοι συμφώνησαν πως άξιζε αυτή η τιμή στην Πάτρα και τους κατοίκους της.

Η Πάτρα, σαν μητρόπολη της Δυτικής Ελλάδας που είναι, δεν υπήρχε αμφιβολία πως θα κατάφερνε να φέρει σε πέρας τον θεσμό.

Στην αρχή, λοιπόν, υπήρχε διάχυτη η αισιοδοξία, όμως έπειτα, άρχισαν τα προβλήματα να γεννιούνται και μάλιστα από διάφορους τομείς του φορέα της Πολιτιστικής (οικονομικό, οργανωτικό, πολιτικό φορέα). Με αποτέλεσμα, οι γκρίνιες και οι διαφωνίες να είναι έντονες και πριν την έναρξη του πολιτιστικού έτους (2006) αλλά και κατά την διάρκεια αυτού.

Τότε, πολλοί ήταν εκείνοι που υποστήριζαν πως ο θεσμός ναυάγησε, πως η Πάτρα «έχασε το στοίχημα» και πως δεν αποκόμισε απολύτως τίποτα με αυτό της το εγχείρημα.

Μετά τη λήξη όμως του θεσμού και συγκεκριμένα ένα χρόνο αργότερα, ποια είναι η άποψη που επικρατεί; Τελικά, η Πάτρα κέρδισε ή έχασε; Η προετοιμασία ήταν σωστή; Η οργάνωση και η λειτουργία του φορέα της Πολιτιστικής ήταν αυτές που έπρεπε; Τι άλλαξε, μετά τη λήξη του θεσμού, στην κοινωνική και οικονομική ζωή της Πάτρας;

Αυτά τα ερωτήματα, θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε σε αυτήν την εργασία.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γνωριμία με την Πάτρα

Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2006

Η Πάτρα, χτισμένη στο βορειοδυτικό άκρο της Πελοποννήσου, έχει πληθυσμό 250.000 κατοίκων και είναι πρωτεύουσα της Αχαΐας και περιφερειακή πρωτεύουσα της Δυτικής Ελλάδας. Η θέση της, της επιτρέπει να χαρακτηρίζεται ως δυτική πύλη της Ελλάδας μια και αποτελεί το κατώφλι της χώρας από τα δυτικά.

Το λιμάνι της με εξαιρετικά μεγάλο αριθμό δρομολογίων από και προς Ιταλία εξυπηρετεί το σύνολο σχεδόν των εμπορικών πράξεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Πάτρα είναι μία από τις μεγαλύτερες πόλεις της Ελλάδας. Χτισμένη στην είσοδο του Πατραϊκού κόλπου και απλωμένη στα «πόδια» του Παναχαϊκού όρους είναι ευνοημένη από τη φύση με άπλετη ομορφιά. Είναι μια ζωντανή πόλη με πλούσια καλλιτεχνική δραστηριότητα αλλά και νυχτερινή ζωή και προσφέρει πολλές και διαφορετικές εικόνες στον επισκέπτη της όλες τις εποχές του χρόνου.

Σύντομη ιστορία της Πάτρας

Η Πάτρα ιδρύθηκε από τους Αχαιοούς της Σπάρτης όταν εκδιώχθηκαν με την κάθοδο των Δωριέων στην Πελοπόννησο, τον 11ο αι. π.Χ. Με αρχηγούς τον Πρευγένη και τον γιο του Πατρέα, οι Αχαιοί της Σπάρτης εκδιώκουν τους Ίωνες κατοίκους, οι οποίοι αρχικά καταφεύγουν στην Αθήνα και από εκεί στη Μ. Ασία.

Ο Πρευγένης και ο Πατρέας συνενώνουν τρεις ιωνικές πολίχνες, την Αρόη στη θέση της σημερινής Πάτρας, τη Μεσάτιδα στη Βούντενη και την Άνθεια στην περιοχή του Ρίου και ιδρύουν μία νέα πόλη, τις Πάτρες, που πήρε το όνομά της από τον Πατρέα. Έκτοτε η Πάτρα, ευρισκόμενη στην περιφέρεια του ελληνικού χώρου και μακριά από τις ισχυρές πόλεις της εποχής όπως η Αθήνα, η Σπάρτη κ.λπ. φαίνεται ότι δεν συμμετέχει ενεργά και δεν επηρεάζει τις εξελίξεις στον ελλαδικό χώρο.

Όμως το 280 π.Χ. μαζί με τις πόλεις Φαρές, Τριταία και Δύμη πρωτοστατεί στην ίδρυση του Β' Αχαικού Κοινού και για πρώτη φορά αναλαμβάνει την πρωτοβουλία των πολιτικών κινήσεων και γνωρίζει μεγάλη ακμή. Αργότερα, μετά την κατάκτηση της Ελλάδας από τους Ρωμαίους το 146 π.Χ. και την καταστροφή της Κορίνθου, ο Αύγουστος ιδρύει στην Πάτρα μια ρωμαϊκή αποικία ανοίγοντας έτσι το δρόμο επικοινωνίας με τη Δύση και δίνοντας στην περιοχή τη δυνατότητα να γνωρίσει ακόμη μεγαλύτερη άνθιση.

Οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες εκχωρούν στη νέα πόλη το δικαίωμα να κόβει το δικό της νόμισμα, δείγματα του οποίου έχουν βρεθεί με τα αρχικά CAAP, (Colonia Augusta Achaica Patrensis), δηλαδή Αποικία του Αυγούστου στην Αχαική Πάτρα. Στην πόλη γίνονται δημόσια έργα όπως ναοί, Ωδείο, δρόμοι στρωμένοι με λίθινες πλάκες, υδραγωγείο κ.ά. και δημιουργούνται βιοτεχνικές ζώνες με σημαντικότερη βιοτεχνία την κατασκευή λυχναριών που εξάγονται παντού. Επίσης δημιουργείται κτηματολόγιο και η εκμετάλλευση της γης στην ύπαιθρο γίνεται με την οργάνωσή της σε αγροικίες. Η πόλη επεκτείνεται, αυξάνεται και γνωρίζει μεγάλη ακμή. Όμως ένας ισχυρός σεισμός που έπληξε την περιοχή γύρω στο 300 μ.Χ. σηματοδοτεί την αρχή της παρακμής της, η οποία ενισχύεται αργότερα και από τις επιδρομές των βαρβάρων.

Το 805 μ.Χ., σύμφωνα με την παράδοση, η πόλη σώζεται από τους Σλάβους με τη θαυματουργή παρέμβαση του Αποστόλου Ανδρέα, ο οποίος είχε μαρτυρήσει στην πόλη και ήταν ο προστάτης της. Από το 1205 μέχρι την παράδοση της πόλης στον Μωάμεθ τον Πορθητή, το 1458, η πόλη αλλάζει συχνά χέρια. Από τους Φράγκους στους Βυζαντινούς και από τους Ενετούς στους Τούρκους.

Το 1770 η πόλη παίρνει μέρος στα Ορλωφικά, όμως η επανάσταση πνίγεται στο αίμα. Στις 22 Μαρτίου του 1821, στην πλατεία Αγίου Γεωργίου, ο μητροπολίτης Γερμανός μαζί με κατοίκους και αγωνιστές προσεύχονται για τον αγώνα των επαναστατημένων Ελλήνων.

Μετά την απελευθέρωση, η πόλη αναπτύσσεται και ακμάζει ξανά. Το λιμάνι της και το εμπόριο που γίνεται μέσω αυτού, προσφέρουν στην πόλη πλούτο και οικονομική αλλά και καλλιτεχνική ανάπτυξη. Το εμπόριο της σταφίδας και η επαφή με τα Επτάνησα και την κοντινή Ιταλία ήταν από τους βασικούς παράγοντες οι οποίοι συνετέλεσαν σ' αυτό. Αυτή είναι και η εποχή, η Belle époque, κατά την οποία χτίζονται στην πόλη ωραιότατα νεοκλασικά κτίρια πολλά από τα οποία υπάρχουν ακόμα. Όπως και σήμερα, κέντρο της πόλης αποτελούσε η πλατεία Γεωργίου με το δημοτικό θέατρο να δεσπόζει, το οποίο είναι έργο του Τσίλλερ. Ο ναός του Αγ. Ανδρέα (πρόκειται για το σημερινό «μικρό» ναό), ο ναός του Ευαγγελισμού (Μητρόπολη), η Παντάνασσα είναι κτίρια της εποχής που κοσμούν και σήμερα την πόλη. Την ίδια εποχή η Πάτρα είναι χωρισμένη σε Άνω και Κάτω πόλη. Η Άνω πόλη είναι χτισμένη στην πλαγιά του λόφου της αρχαίας ακρόπολης, ενώ η Κάτω πόλη απλώνεται προς τα κάτω μέχρι τη θάλασσα, όπως και σήμερα.

Το 1908 αρχίζει να χτίζεται ο σημερινός μεγάλος ναός του Αγ. Ανδρέα, ο οποίος αποτελεί πόλο έλξης για πολλούς επισκέπτες.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Πάτρας διαθέτει πλούτο εκθεμάτων, κυρίως από τη ρωμαϊκή περίοδο και προς το παρόν στεγάζεται σε κτίριο της πλατείας Όλγας, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η κατασκευή του καινούριου μουσείου στην είσοδο της πόλης από Αθήνα.

Το Πανεπιστήμιο Πατρών είναι ένα από τα μεγαλύτερα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας. Ιδρύθηκε το 1964 και τα εγκαίνιά του έγιναν το 1966. Αποτελείται από 22 ακαδημαϊκά τμήματα και έχει πλούσιο διδακτικό και ερευνητικό έργο. Έμβλημά του είναι ο Άγιος Ανδρέας στο σταυρό σε σχήμα Χ. Η Πανεπιστημιούπολη είναι η πρώτη στη χώρα που δημιουργήθηκε με βάση τα διεθνή πρότυπα.

Μια χαρακτηριστική εκδήλωση της Πάτρας είναι το ετήσιο καρναβάλι της, οι πρώτες μορφές του οποίου εμφανίζονται γύρω στα μέσα του 19ου αιώνα με προέλευση από τη γειτονική Ιταλία. Η ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα το 1865 θα δώσει ώθηση στην ανάπτυξη του καρναβαλιού με άξονα το χαρούμενο πνεύμα των Επτανήσιων και την πλούσια μουσική τους παράδοση. Από το 1870 περίπου, εμφανίζονται τα πρώτα άρματα και οι πρώτοι δημόσιοι χοροί στο θέατρο Απόλλων.

Τα ωραιότερα καρναβάλια εντοπίζονται στα χρόνια της Belle époque ενώ κατά τις περιόδους των δύο παγκόσμιων πολέμων και της κατοχής ο θεσμός ατονεί εξαιτίας της εθνικής κρίσης. Γύρω στο 1951 το καρναβάλι αρχίζει να αναβιώνει και το 1966 εμπλουτίζεται με το Κυνήγι του χαμένου θησαυρού. Από το 1975 ο θεσμός μεγαλώνει μέχρι και τη σημερινή εποχή που η διοργάνωσή του αποτελεί μια γιγάντια γιορτή κεφιού με τη συμμετοχή όχι μόνο των Πατρινών αλλά και χιλιάδων επισκεπτών.

Η Πάτρα είναι μια σύγχρονη πόλη. Όμως σε κάθε δρόμο της, σε κάθε πλατεία της, σε κάθε γωνιά της ο επισκέπτης ανακαλύπτει κάτι από τη μακρά ιστορία της, κάποια εικόνα από το παρελθόν της, κάποιο ενθύμιο από τα πλήθη των πολλών και διαφορετικών λαών που πέρασαν από δω και άφησαν τα ίχνη τους. Ίχνη «σφιχτά» και αρμονικά δεμένα μεταξύ τους. Συστατικά στοιχεία της εικόνας της πόλης. Της πόλης όπου στο πέρασμα των αιώνων διακινήθηκαν άνθρωποι, εμπορεύματα και ιδέες. Της Πάτρας...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης

Ένας νέος θεσμός γεννιέται

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης είναι ένας θεσμός, ο οποίος ξεκίνησε τον Ιούνιο του 1985 από το Συμβούλιο Υπουργών Πολιτισμού της Ευρώπης με πρωτοβουλία της τότε Υπουργού Πολιτισμού της Ελλάδας Μελίνας Μερκούρη. Η Ελλάδα είχε την έμπνευση και την πρωτοβουλία να προτείνει ένα πολιτιστικό γεγονός που αποτέλεσε ουσιαστικό δεσμό για τα κράτη της Ευρώπης, που θα συνέβαλλε και θα οδηγούσε στην πολιτική ενοποίησής της. Στη διάρκεια των χρόνων, το πολιτιστικό αυτό γεγονός έγινε θεσμός και σήμερα όλες οι πόλεις της Ευρώπης θέλουν να γίνουν πολιτιστικές πρωτεύουσες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει μία ευρωπαϊκή πόλη ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης και της δίνει την ευκαιρία μέσα στο χρονικό διάστημα ενός έτους να δείξει την πολιτιστική της κληρονομιά, τις παραδόσεις της, τη φυσιογνωμία, τη σύγχρονη δημιουργία της. Η Πολιτιστική πρωτεύουσα δεν είναι ένα φεστιβάλ. Είναι ένας τόπος συνάντησης για προβληματισμό, για ανταλλαγή ιδεών, επικοινωνίας και διαλόγου πνευματικών ανθρώπων, καλλιτεχνών, επιστημόνων, που με τα έργα τους προωθούν την ευρωπαϊκή σκέψη.

Πολλές ευρωπαϊκές πόλεις είδαν στο θεσμό αυτό την ευκαιρία που χρειάζονταν για να αναδείξουν την εικόνα τους στο προσκήνιο της ευρωπαϊκής –και όχι μόνο– επικαιρότητας, αλλά και να διαχειριστούν σημαντικές επενδύσεις για την ολοκλήρωση έργων και εκδηλώσεων πολιτιστικής υποδομής με σκοπό την προσέλκυση τουριστών και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Κάποιες κατάφεραν να διαχειριστούν με τον πλέον κατάλληλο τρόπο την ευκαιρία που τους δόθηκε. Κάποιες άλλες όμως ήταν λιγότερο αποτελεσματικές στον τομέα αυτό.

Αξίζει να σημειωθεί ότι επειδή το αρχικό πλαίσιο δεν έθετε κάποιους βασικούς περιοριστικούς κανόνες για το ύφος και το χαρακτήρα αυτής της διοργάνωσης, κάθε πόλη που λάμβανε το χρίσμα στρεφόταν σε διαφορετική «κατεύθυνση». Άλλες πόλεις, όπως μας πληροφορεί το Δίκτυο των Πολιτιστικών Πρωτευουσών της Ευρώπης, δηλαδή το δίκτυο για την ανταλλαγή και διασπορά

πληροφοριών για τις πόλεις που υπήρξαν Πολιτιστικές Πρωτεύουσες, επικεντρώθηκαν στην παρουσίαση τοπικών πολιτιστικών δημιουργημάτων, άλλες δημιούργησαν έργα πολιτιστικής υποδομής, άλλες καλλιέργησαν τις πολιτιστικές τους σχέσεις με άλλα κράτη.

Μερικές, όπως η Γλασκώβη, φρόντισαν να δημιουργήσουν λόγω της Πολιτιστικής 5000 νέες θέσεις εργασίας, να δεκαπλασιάσουν την διοργάνωση συνεδρίων, να αυξήσουν τα εισιτήρια στους θεατρικούς χώρους κατά 40% και γενικώς να αναμορφώσουν και να αναδείξουν τη γενική εικόνα που είχαν οι Ευρωπαίοι γι' αυτές, με αποτέλεσμα την θεαματική αύξηση του τουρισμού τους.

Υπήρξαν και κάποιες, όπως το Παρίσι, που πήρε τη διοργάνωση γιατί ήθελε να συγκεντρώσει όλα τα φώτα της διεθνούς δημοσιότητας στις εκδηλώσεις του για τα 200 χρόνια από τη Γαλλική Επανάσταση, ή όπως η Μαδρίτη, που επιθυμούσε απεγνωσμένα να έχει και εκείνη το 1992 μια μεγάλη διοργάνωση, όπως είχε η Βαρκελώνη τους Ολυμπιακούς Αγώνες και η Σεβίλλη την Παγκόσμια Έκθεση. Υπήρξαν κι εκείνες που είδαν την Πολιτιστική ως ένα υψηλών απαιτήσεων καλλιτεχνικό φεστιβάλ.

Κάποιες πόλεις προσπάθησαν να δώσουν στη διοργάνωση έντονα κοινωνικό χαρακτήρα. Μία τέτοια πόλη ήταν το Ρότερνταμ, που επικεντρώθηκε στον «πολιτισμό της καθημερινότητας», προβάλλοντας ταυτόχρονα την πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία της πόλης, και μία άλλη το Γκρατς που επιχείρησε να δώσει λύσεις στο πρόβλημα των αστέγων, να ασχοληθεί με την πολιτιστική εκπαίδευση των παιδιών μέσα από το πρόγραμμα «Πολιτισμός και Παιδεία» και εκμεταλλευόμενη το γεγονός ότι το έτος 2003 ήταν αφιερωμένο στα άτομα με ειδικές ανάγκες, συνέβαλε ιδιαίτερα στην πρόσβαση, αλλά και τη συμμετοχή αυτών των ατόμων στη διοργάνωση.

Το σίγουρο είναι ότι ο ανταγωνισμός μεταξύ των υποψηφίων πόλεων υπήρξε συχνά ιδιαίτερα σκληρός, γεγονός που δείχνει ότι όλες είχαν πλήρως συνειδητοποιήσει τα οφέλη που θα μπορούσαν να προκύψουν από μια τέτοια διοργάνωση.

Η Ελλάδα είχε την ευκαιρία να φιλοξενήσει το θεσμό το 1985 στην Αθήνα, που υπήρξε και η πρώτη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, το 1997 στη Θεσσαλονίκη και τέλος το 2006 στη Πάτρα.

Το «χθες» και το «σήμερα»

Η πιο επιτυχημένη ίσως Πολιτιστική Πρωτεύουσα στην ιστορία του θεσμού, ήταν όπως προαναφέραμε η Γλασκώβη. Όλοι αναγνώρισαν ότι η παρηκμασμένη βιομηχανική πόλη της Σκωτίας αξιοποίησε κατά τον καλύτερο τρόπο τη δυναμική του θεσμού. Και σήμερα δρέπει τους καρπούς. Όλοι εκτιμούν ότι στο Λίβερπουλ (Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης για το 2008), θα δημιουργηθούν 14.000 νέες θέσεις εργασίες, ενώ τα έσοδα για το μεγαλύτερο λιμάνι της Βρετανίας προβλέπονται περίπου στα 200 εκατομμύρια λίρες.

Χρυσή Βίβλος των Πολιτιστικών Πρωτευουσών της Ευρώπης

Το παρελθόν

- 1985 Αθήνα (Ελλάδα)
- 1986 Φλωρεντία (Ιταλία)
- 1987 Άμστερνταμ (Ολλανδία)
- 1988 Βερολίνο (Γερμανία)
- 1989 Παρίσι (Γαλλία)
- 1990 Γλασκώβη (Σκωτία)
- 1991 Δουβλίνο (Ιρλανδία)
- 1992 Μαδρίτη (Ισπανία)
- 1993 Αμβέρσα (Βέλγιο)
- 1994 Λισαβόνα (Πορτογαλία)
- 1995 Λουξεμβούργο (Λουξεμβούργο)
- 1996 Κοπεγχάγη (Δανία)
- 1997 Θεσσαλονίκη (Ελλάδα)
- 1998 Στοκχόλμη (Σουηδία)
- 1999 Βαϊμάρη (Γερμανία)
- 2000 Αβινιόν (Γαλλία)
  - Μπέργκεν (Νορβηγία)
  - Μπολόνια (Ιταλία)
  - Βρυξέλλες (Βέλγιο)
  - Κρακοβία (Πολωνία)
  - Ελσίνκι (Φινλανδία)

Πράγα (Τσεχία)

Ρέικιαβικ (Ισλανδία)

Σαντιάγκο ντε Κομποστέλα (Ισπανία)

(Για το έτος 2000 είχαν οριστεί εννέα πόλεις ως Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης)

2001 Ρότερνταμ (Ολλανδία)

Πόρτο (Πορτογαλία)

2002 Μπρυζ (Βέλγιο)

Σαλαμάνκα (Ισπανία)

2003 Γκρατς (Αυστρία)

2004 Λιλ (Γαλλία)

Γένοβα (Ιταλία)

2005 Κορκ (Ιρλανδία)

2006 Πάτρα (Ελλάδα)

Το Παρόν

2007 Σίμπιου (Ρουμανία)

Λουξεμβούργο (Λουξεμβούργο)

Το Μέλλον

2008 Λίβερπουλ (Αγγλία)

Στάβανγκερ (Νορβηγία)

2009 Λιντς (Αυστρία)

Βίλνιους (Λιθουανία)

2010 Εσσεν (Γερμανία)

Κωνσταντινούπολη (Τουρκία)

Πεκς (Ουγγαρία)

Διαδικασία Επιλογής Των Πόλεων

Τα όργανα που ασχολούνται με τον καθορισμό των εκάστοτε πόλεων που θα διοργανώσουν τον θεσμό από το 2005 έως το 2019 είναι: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Επιτροπή (Commission), η Επιτροπή των Περιφερειών και μια ειδική Επιτροπή. Η ειδική αυτή Επιτροπή αποτελείται από επτά ανεξάρτητες προσωπικότητες υψηλού κύρους, που είναι εμπειρογνώμονες στον πολιτιστικό τομέα, δύο από τις οποίες ορίζονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δύο από το Συμβούλιο, δύο από την Επιτροπή και μία από την Επιτροπή των Περιφερειών.

Η διαδικασία επιλογής από το 2005 έως το 2019 είναι η εξής:

- § Οι εθνικές αρχές της εκάστοτε χώρας προσδιορίζουν τις υποψηφίες προς διοργάνωση του θεσμού πόλεις. Αυτές οι υποψηφιότητες κοινοποιούνται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή (Commission) και την Επιτροπή των Περιφερειών τέσσερα έτη πριν από την έναρξη του γεγονότος.
- § Η ειδική Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τους φακέλους υποψηφιότητας των πόλεων καταρτίζει μια έκθεση στην οποία κρίνει εάν οι φάκελοι αυτοί είναι ενάντια ή όχι με το άρθρο 3 της απόφασης 1419/1999/EK (το οποίο περιγράφει επακριβώς το περιεχόμενο ενός φακέλου υποψηφιότητας). Αυτή η έκθεση μεταβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή (Commission). Για να εξασφαλίσει μια όσον το δυνατό αντικειμενικότερη άποψη, παρακολουθεί μια παρουσίαση του φακέλου υποψηφιότητας από τους αντιπροσώπους κάθε πόλης και αν το κρίνει σκόπιμο επισκέπτεται την πόλη αυτή.
- § Το Κοινοβούλιο γνωμοδοτεί για τις υποψηφιότητες μέσα σε τρεις μήνες αφότου λάβει την έκθεση.
- § Η Επιτροπή (Commission) λαμβάνοντας υπόψη την γνώμη του Κοινοβουλίου και την έκθεση της ειδικής Επιτροπής συντάσσει σύσταση προς το Συμβούλιο.
- § Το Συμβούλιο επίσημα αποφασίζει ποιά /ποιες πόλεις θα φιλοξενήσουν τον θεσμό «Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Η αρχική πρόταση

Όταν για πρώτη φορά το 1998 έγινε γνωστό ότι η Πάτρα θα διεκδικήσει τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2006, οι περισσότεροι που ασχολούνταν με το θεσμό μάλλον δεν θεώρησαν ότι η είδηση είναι σοβαρή μιας και αφενός η ανακοίνωση της διεκδίκησης έγινε μέσα σε προεκλογική περίοδο, αφετέρου ήταν πολύ πρόσφατη η όχι και τόσο επιτυχημένη απόπειρα της Θεσσαλονίκης ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα του 1997. Ένας ακόμα λόγος που έφερε δυσπιστία ήταν η κυριαρχούσα αντίληψη ότι η πόλη της Πάτρας δεν είχε τις δυνατότητες να φέρει σε πέρας ένα τέτοιο εγχείρημα.

Όλη η ιστορία για την Πάτρα ξεκίνησε την Πέμπτη 1η Οκτωβρίου του 1998. Τότε, σύμφωνα με αυτά που είχαν συμφωνηθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ολλανδία είχε το δικαίωμα να αναλάβει με τη σειρά της τη διοργάνωση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας του 2006. Οι Ολλανδοί όμως για τους δικούς τους λόγους που μάλλον είχαν να κάνουν με το γεγονός ότι ο θεσμός είχε αρχίσει να χάνει την αρχική του λάμψη, δεν τον διεκδίκησαν με ιδιαίτερη θέρμη στο συμβούλιο υπουργών Πολιτισμού της Ε.Ε. Τη συγκεκριμένη στιγμή λοιπόν, ο τότε υπουργός Πολιτισμού της Ελλάδας Ευάγγελος Βενιζέλος, εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία και έχοντας σαν επιχείρημα ότι ο θεσμός επιστρέφοντας στην Ελλάδα θα αναβαπτίζοταν, έπεισε τους συναδέλφους του ώστε η χώρα μας να αναλάβει τη φιλοξενία της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας του 2006.

Κι αν η κάθε χώρα έχει την υποχρέωση να ορίσει την πόλη, που προτείνει για Πολιτιστική Πρωτεύουσα, το αργότερο τέσσερα χρόνια πριν, η Ελλάδα ίσως για πρώτη φορά φάνηκε τόσο συνεπής, έχοντας έτοιμη τη δική της πρόταση οκτώ ολόκληρα χρόνια νωρίτερα.

Δυο ήταν η υποψηφιότητες, που υποβλήθηκαν στο Υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠ.ΠΟ) για τη φιλοξενία του θεσμού, της Πάτρας και της Περιφέρειας της Ηπείρου (με επικεφαλής τα Ιωάννινα και την Άρτα). Επειδή όμως η αίτηση της αχαϊκής πρωτεύουσας ήταν προγενέστερη και ο φάκελός της καλύτερα επεξεργασμένος, η ζυγαριά βάρυνε εξ αρχής προς τη μεριά της. Επιπλέον, στο πλαίσιο των δράσεων της

Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχει διαφορά ανάμεσα στις δράσεις που έχουν ως επίκεντρό τους την πόλη και σε εκείνες που έχουν ως επίκεντρο την Περιφέρεια, και σε αυτό το σημείο η Πάτρα βρισκόταν πλησιέστερα προς το χαρακτήρα του θεσμού.

Ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας έχει πλέον αναγορευθεί σε βασική κοινή δράση της Ε.Ε. στο πεδίο του πολιτισμού, και στόχος της είναι η αξιοποίηση του πλούτου, της ποικιλίας και των κοινών χαρακτηριστικών των ευρωπαϊκών πολιτισμών και η συμβολή στη βελτίωση της αμοιβαίας γνωριμίας μεταξύ των Ευρωπαίων πολιτών.

Στη σύσκεψη που είχε με τους τοπικούς φορείς, ο τότε υπουργός Πολιτισμού, κ. Βενιζέλος, συνόψισε τα συμπεράσματά του ως εξής:

1. Επιδίωξη κινητοποίησης όλων των φορέων της Αχαΐας και της δυτικής Ελλάδας
2. Αξιοποίηση παραδοσιακών διαδρομών της Πάτρας, σε σχέση με Πελοπόννησο, Αιτωλοακαρνανία, Ηλεία και δυτική Ευρώπη, μέσω Ιταλίας
3. Αξιοποίηση της ιστορίας της Πάτρας του 19ου αιώνα και των αρχών του 20ού, η οποία συνδέεται με το εμπόριο της σταφίδας
4. Ανάδειξη της πλούσιας πολιτικής φυσιογνωμίας της περιοχής
5. Τόνωση σύγχρονων, ενεργητικών πολιτιστικών θεσμών, όπως το Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας, το Καρναβάλι, το Δημοτικό Ωδείο και το Δημοτικό Θέατρο

Από την πλευρά του, ο τότε νομάρχης Αχαΐας, Στ. Σερέτης, παρουσίασε υπόμνημα με τα αιτήματα του νομού στους τομείς του Πολιτισμού και του Αθλητισμού, ενώ ο πρόεδρος της ΤΕΔΚ, κ. Καρπής, ζήτησε να συμμετέχει και η Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων στο φορέα διοργάνωσης της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, αίτημα που ικανοποιήθηκε.

Στη σύσκεψη συμμετείχαν η Γενική Γραμματέας του υπουργείου Πολιτισμού, ο Περιφερειάρχης Δυτικής Ελλάδας, ο πρόεδρος του Πανεπιστημίου Πατρών, βουλευτές και πολλοί άλλοι.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο άλλαξε τη διαδικασία επιλογής (ένα χρόνο αργότερα). Ενώ ως εκείνη την εποχή αποφάσιζε μόνο το Συμβούλιο των Υπουργών, σήμερα συναποφασίζουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο Υπουργών και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σχηματίστηκε λοιπόν μια επταμελής επιτροπή εμπειρογνομόνων με δύο εκπροσώπους από κάθε όργανο (Κοινοβούλιο, Συμβούλιο, Επιτροπή) και έναν εκπρόσωπο από την Επιτροπή Περιφερειών. Αυτή η Επιτροπή έπρεπε να συγκεντρώσει τα αιτήματα και να γνωμοδοτήσει προς τα τρία παραπάνω

όργανα, ο ρόλος των οποίων δεν είναι ίδιος. Το Κοινοβούλιο εκφράζει γνώμη, η Επιτροπή εγκρίνει και το Συμβούλιο Υπουργών επικυρώνει την απόφαση.

Η Επιτροπή είναι επταμελής και σε αυτήν εκπροσωπούνται με δύο μέλη τους το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο των Υπουργών και με ένα μέλος η Επιτροπή Περιφερειών της Κοινότητας.

Η Επιτροπή υπογράμμισε στη σχετική έκθεσή της ότι τα σχέδια πολιτιστικών εκδηλώσεων της Πάτρας πάσχουν από «έλλειψη φιλοδοξίας και σημασίας» και δεν διαθέτουν σχεδόν καμία ευρωπαϊκή διάσταση, ενώ δεν περιγράφεται λεπτομερώς ο τρόπος χρηματοδότησης τους.

Επίσης, υπογράμμισε, ότι η πόλη των Πατρών, με μόλις 170.000 κατοίκους, δεν διαθέτει τις απαραίτητες και αναγκαίες υποδομές για τη διοργάνωση μεγάλων, διεθνούς ενδιαφέροντος, πολιτιστικών εκδηλώσεων. Τα μέλη της επιτροπής διατύπωναν τις αμφιβολίες τους ως προς τις επενδύσεις που έπρεπε να γίνουν, προκειμένου να λειτουργήσει η Πάτρα ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης και που υπολόγιζαν ότι θα ανέλθουν στο ποσό των 100 εκατομμυρίων ευρώ (34 δισ. δρχ. περίπου).

Ο φάκελος υποψηφιότητας της Πάτρας για το έτος 2006 ήταν τελικά έτοιμος για την επίσημη παρουσίασή του στην επιτροπή Πολιτισμού, Παιδείας και Νεότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία προκρίνει την πόλη που θα πάρει τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης. Η επιτροπή συνήλθε στις 20 Ιανουαρίου 2003 υπό την προεδρία του Μισέλ Ροκάρ.

Σε σύσκεψη που έγινε στο υπουργείο Πολιτισμού με επικεφαλής τον Ευ. Βενιζέλο και με τη συμμετοχή του δημάρχου Πατρέων Ανδρέα Καράβολα ολοκληρώθηκε η προετοιμασία για την παρουσίαση της υποψηφιότητας της Πάτρας. Στη σύσκεψη αυτή διαμορφώθηκε το πρόγραμμα των επόμενων ενεργειών, που θα περιλάμβανε επίσκεψη επιστημονικού και τεχνικού κλιμακίου του ΥΠΠΟ στην Πάτρα, στις 30 Ιανουαρίου. Όπως έγινε γνωστό, με σχετική ανακοίνωση, ο υπουργός Πολιτισμού θα επισκεπτόταν την Πάτρα για την επίσημη σύσταση του φορέα διαχείρισης του πολιτιστικού και επικοινωνιακού προγράμματος, ενώ θα οριστικοποιούσε τον κατάλογο των πρόσθετων έργων πολιτιστικής υποδομής (εκτός από αυτά που είναι ήδη ενταγμένα στον κατάλογο των Ολυμπιακών έργων και των έργων του Γ' ΚΠΣ).

Η ανάθεση της διοργάνωσης της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το έτος 2006 στην Πάτρα, αποφασίστηκε ομόφωνα στο Συμβούλιο υπουργών

Πολιτισμού της ΕΕ, που συνήλθε στις Βρυξέλλες τον Μάιο του 2003. Η Πάτρα εισερχόταν, πλέον, στην τελική ευθεία της προετοιμασίας της, σύμφωνα με τα όσα ήδη είχαν αποφασιστεί στις συσκέψεις που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ του υπουργείου Πολιτισμού και του Δήμου Πατρέων.

Όσον αφορά στη χρηματοδότηση της προετοιμασίας, ο υπουργός Πολιτισμού Ευάγγελος Βενιζέλος δεσμεύθηκε ότι μέχρι το τέλος του έτους θα έδιναν στο Δήμο το ποσό των 3,5 εκατ. ευρώ, για τις πρώτες ανάγκες των έργων υποδομής. Αυτό που μέχρι τότε φαινόταν να προβληματίζει τους υπευθύνους ήταν τα ασφυκτικά χρονικά περιθώρια για τη δημιουργία σύγχρονων εγκαταστάσεων.

Όπως τόνιζαν στο τεχνικό πρόγραμμα των έργων «σήμερα, εκτός από τους δύο χώρους που κληροδότησε πριν από περίπου 2.000 χρόνια το Ρωμαϊκό Ωδείο και πριν από 130 χρόνια το θέατρο “Απόλλων”, οι υπόλοιπες εγκαταστάσεις είναι χώροι μικροί, χωρίς σύγχρονο εξοπλισμό και χωρίς καμία σημαντική παρουσία στη ζωή των κατοίκων της Πάτρας».

Ανάμεσα στις παρεμβάσεις που προβλέπονταν ήταν η ανακατασκευή του συγκροτήματος της παλιάς χαρτοποιίας Λαδόπουλου, όπου θα λειτουργούσε Μέγαρο Μουσικής, το Κέντρο Εικονικής Πραγματικότητας, καθώς επίσης συνεδριακά και εκθεσιακά κέντρα, η κατασκευή μόνιμου ανοιχτού θεάτρου, 3.000 θέσεων, και η δημιουργία του Μουσείου της Πάτρας.

Κατάρτιση φακέλου υποψηφιότητας από την Πάτρα

Η περίοδος της διεκδίκησης ήταν πάντα μια «γκρίζα ζώνη» όπου παίζουν πολλοί παράγοντες. Πολιτικοί, οικονομικοί και επικοινωνιακοί. Αν και δεν έγινε σχεδόν τίποτε για την προετοιμασία, ο φάκελος υποψηφιότητας της πόλης της Πάτρας για το θεσμό «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2006» υποβλήθηκε στις 28 Δεκεμβρίου 2001.

Η μελέτη που εκπόνησε η μελετητική Κοινοπραξία «Πάτρα 2006» ήταν πολύ πλούσια σε έργα και εκδηλώσεις, τόσο πλούσια που δημιούργησε ερωτήματα ως προς το αν ήταν εφαρμόσιμη! Γιατί το τεράστιο πλήθος των πολιτιστικών εκδηλώσεων και τα πολλά και μεγάλα έργα που υποτίθεται ότι θα ολοκληρώνονταν σε ένα χρονικό διάστημα τεσσάρων (4) περίπου ετών, έδειχναν όχι και τόσο σοβαρή και ρεαλιστική αντιμετώπιση της κατάστασης από την ομάδα που συνέταξε τη μελέτη. Άλλωστε ο φάκελος δεν απευθυνόταν στους πολίτες της Πάτρας αλλά στους ευρωπαίους, τους οποίους θέλαμε να πείσουμε ότι έχουμε τα εχέγγυα για να διοργανώσουμε μια πολύ καλή Πολιτιστική Πρωτεύουσα.

Το φάκελο υποψηφιότητας της Πάτρας είχε συντάξει ο Πάνος Θεοδωρίδης, ο καλλιτεχνικός Διευθυντής της Θεσσαλονίκης Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης, Διευθυντής του Τμήματος Σχεδιασμού της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας, μαζί με ομάδα εμπειρογνομόνων. Την ομάδα αυτή του Πέτρου Συναδινού, που εκπόνησε το φάκελο της υποψήφιας πόλης, την αποτελούσαν οι παρακάτω:

A. ΔΕΚΑΘΛΟΝ A.E.:

Χρ. Κούρτης, (MSc Αρχιτέκτων- Πολεοδόμος)

Π. Συναδινός, (Δρ. Αρχιτέκτων- Πολεοδόμος)

Δ. Παπάζογλου,(Πολεοδόμος- Μηχανικός)

Ε.Γουλή, (Θεατρολόγος)

Σ. Ζώτος, (Γραφίστας)

Αλ. Αντίοχος, (Οικονομικά)

B. PLANET REGIONAL A.E.:

- N. Μανωλόπουλος, (Δρ. Πληροφορικής)
- K. Κυριαζής, (Δρ. Χημικός Μηχανικός)
- Γ. Γιαννακόπουλος, (Μηχανολόγος Μηχανικός)
- Ηλ. Πιταούλης, (Οικονομολόγος)
- K. Μελαχροινός, (Οικονομολόγος)

Γ. ΤΡΙΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:

- X.Γιαννοπούλου (Αρχιτέκτων-Πολεοδόμος-Χωροτάκτης):
Χωροταξικά- Ρυθμιστικά.
- M. Τζαβαλά, (Αρχιτέκτων Μηχανικός)
- K. Φαρμάκη, (Αρχιτέκτων Μηχανικός)
- Π. Θεοδωρίδης, (Συγγραφέας- Ειδικός Σύμβουλος Ιστορίας & Διαχείρισης
Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων)
- Ευ. Στιβανάκη, (Λέκτωρ του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του
Πανεπιστημίου Αθηνών)
- Λ. Λογοθέτης, (φωτογράφος).
- Θ. Παπαθεοδώρου, (Καθηγητής Τμήματος Μηχανικών Ηλεκτρονικών
Υπολογιστών & Πληροφορικής Πανεπιστημίου Πατρών)
- Σ. Σωτηριάδης
- ΑΓΡΟΣΗΒ: Σ. Καρανικολός & Συνεργάτες
- EKVASIS - Βίκυ Ζουμή - Σταύρου (Δημόσιες σχέσεις, Οργανωτική-
Επικοινωνιακή υποστήριξη).

Περιεχόμενο του φακέλου

Στο φάκελο η Πάτρα παρουσιαζόταν ως πόλη ανοιχτή στο Μεσογειακό ορίζοντα, πύλη της Ευρώπης προς την Ανατολή, κέντρο ενός ιστορικού κόσμου που συμβάλλει στην ιστορία του πολιτισμού από την εποχή της «Οδύσσειας», η οποία ζητούσε να «προβάλει στην Ευρωπαϊκή και στη διεθνή κοινότητα την πολιτιστική της ταυτότητα ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης για το έτος 2006».

Ο τίτλος του κεντρικού προγράμματος προτάθηκε να είναι «Γέφυρες». Αναφέρθηκε χαρακτηριστικά: «Σε μία Ευρώπη που χρησιμοποιεί αυτόν τον όρο σε πολλούς τομείς, είτε τυπώνοντας γέφυρες στο ενιαίο της νόμισμα είτε επιδιώκοντας να καθορίσει το βαθμό αλληλεπίδρασης των πολιτών κάθε κράτους που την συναποτελεί, σε μία Ευρώπη που χτίζει την πολιτιστική της ταυτότητα πάνω στις ιδιαίτερες ευαισθησίες της ιστορικής γεωγραφίας της και του διαδραστικού παρόντος της, η νέα γέφυρα που το 2006 θα κυριαρχεί στον ορίζοντα της πόλης των Πατρών, ενώνοντας την Πελοπόννησο με τη Στερεά Ελλάδα, δημιουργώντας έτσι έναν ισχυρό ενωτικό κόμβο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με την κεντρική ευρωπαϊκή χώρα, είναι ισχυρό συμβολικό και πραγματικό σημείο, όπου θα ανοίξει μια ενδιαφέρουσα συζήτηση για τον Ευρωπαϊκό πολιτισμό και την υπέρβαση των ορίων του».

Οι «Γέφυρες» θα υλοποιούνταν μέσα από ένα σύνολο εικαστικών, αισθητικών, παραστατικών και πολιτιστικών πρωτοβουλιών.

Εξάλλου, η Πάτρα θα προκαλούσε και θα προσκαλούσε τους διαχειριστές πολιτισμού σε μία δημόσια συζήτηση επί της ουσίας με τις ενώσεις των καλλιτεχνών και τα επιμελητήρια γραμμάτων και τεχνών της Ευρώπης, ώστε, με την κατάλληλη προετοιμασία, να υπάρξει, ως μείζον γεγονός του 2006 μια «Χάρτα της Πάτρας» που θα καθορίζει τις σχέσεις της καλλιτεχνικής δημιουργίας με την πολιτιστική διαχείριση, ερευνώντας, καταγράφοντας και εξάγοντας κοινά πορίσματα για τον οικονομικό, παραγωγικό και συμπληρωματικό ορίζοντα αυτών των σχέσεων.

Θα οργανώνονταν τέσσερις πόλοι πολιτιστικής έλξης: Μια πόλη για την Ευρώπη, οι ομόλογες πόλεις, οι τρεις ναυμαχίες και οι «πολλές πατρίδες». Εξάλλου, δημιουργήθηκαν μερικά «θεσμικά» χαρακτηριστικά που θα έπρεπε να πληροί η διοργάνωση, που θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα παρακάτω:

- § Έναρξη των εκδηλώσεων με ειδική τελετή, μέσα στις πρώτες εβδομάδες του ημερολογιακού έτους και λήξη τους μέσα στο Δεκέμβριο, με ανάλογη διαδικασία (τελετή λήξης).
- § Οι τελετές έναρξης και λήξης δεν είναι τυπικές, αλλά συνδυάζονται με καλλιτεχνικές δράσεις δημόσιου χαρακτήρα.
- § Ο βασικός ιστός των «μεγάλων» γεγονότων είναι σχετικά αυτόνομος, θυμίζοντας τυπικές διοργανώσεις των εποχικών ή θεματικών φεστιβάλ. Εντούτοις, οι περισσότερες αριθμητικά δράσεις περιλαμβάνονται σε συντεταγμένα προγράμματα που απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού, είτε για τη δημιουργία τους, είτε για την παρακολούθησή τους.
- § Αυτά τα προγράμματα έχουν συγκεκριμένο θεματικό ορίζοντα, δυνητικό, που ενδεικτικά περιγράφεται στην Απόφαση του 1999. Θεωρητικά, δεν αποκλείεται κάποια νέα υλοποιήσιμη ιδέα ή θεματική, ούτε καθορίζεται ο τρόπος προσέγγισης κάθε ειδικού προγράμματος.
- § Συνήθως τέμνονται και συναντώνται σε έναν πίνακα, από τη μια οι θεματικές δράσεις ανά κατηγορία καλλιτεχνικής μορφής (μουσική, χορός, θέατρο, εικαστικά, κλπ.) και από την άλλη η ενσωμάτωσή τους μέσα στα ειδικά προγράμματα (συγκεκριμένες δράσεις με ορισμένο θέμα, δράσεις για παιδιά, για οικονομικούς μετανάστες, για άτομα με ειδικές ανάγκες, για τους επισκέπτες της πόλης, για την περιφέρεια της πόλης, για τη σύνδεσή της με άλλες ευρωπαϊκές περιοχές κλπ.).
- § Ταυτόχρονα, υπάρχουν πολλές συμμετοχές κρατών, πόλεων και δημιουργών από άλλες χώρες. Είτε εντάσσονται στη λογική των επισήμων κρατικών συμμετοχών, με ειδική χωρική οργάνωση, είτε αντιπροσωπεύουν με κάποια συμμετοχή την πόλη ή τη χώρα σε ένα ειδικό πρόγραμμα.
- § Μεγάλη σημασία δίδεται στην επικοινωνιακή κάλυψη όλων αυτών των γεγονότων, υπό μία «ομπρέλα» θεμάτων, οδηγιών, εκδόσεων και ψηφιακών εφαρμογών.
- § Η ύπαρξη «κοινής συνισταμένης», δηλαδή ενός τίτλου υπό τον οποίον εντάσσονται όλες οι δράσεις είναι δυνητική. Συνήθως υπάρχει μια γενική αρχή, που συνοψίζεται και εκφράζεται με κοινό σήμα και προβολή, αλλά πολύ ισχυρά είναι τα αυτόνομα επικοινωνιακά προγράμματα, που είτε επαναλαμβάνονται σε περισσότερες από μία πολιτιστικές πρωτεύουσες, είτε έχουν διοικητική και οργανωτική αυτοτέλεια.

- § Η οδηγία για τη μέγιστη δυνατή προσπάθεια, ώστε οι θεσμοί και οι εκδηλώσεις που θα παραχθούν ή θα δημιουργηθούν να συμβάλουν είτε στη συνεργασία μεταξύ ευρωπαϊκών κρατών, είτε να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν και μετά την ημερολογιακή λήξη του θεσμού, δημιουργεί ένα πολύ ισχυρό κίνητρο, ώστε όλα τα προγράμματα, ει δυνατόν, να έχουν μέλλον μέσα στην πόλη που τα φιλοξενεί. Ως αποτέλεσμα, οι «ορφανές (χωρίς ένταξη σε κάποιο πρόγραμμα) εκδηλώσεις, γίνονται ολοένα και σπανιότερες και υλοποιούνται συνήθως για να υπάρξει ευρύτερη ακτινοβολία της πόλης.
- § Επίσης, πολλές πόλεις έχουν επιλέξει την ίδρυση καλλιτεχνικών εργαστηρίων για διάφορες ομάδες πολιτών, ως όργανο κοινωνικής διεύθυνσης. Έτσι, αναβαθμίζονται μερικές γειτονιές και τομείς του αστικού ιστού, δυναμώνοντας το ανθρώπινο δυναμικό.
- § Τέλος, η κτιριακή και πολιτιστική υποδομή, καθώς και η ενεργοποίηση για την επίτευξη αστικών αναπλάσεων σε ιστορικά κέντρα και περιοχές ενώ δεν προβλέπονται ως όροι συμμετοχής στο θεσμό, εντούτοις κάθε πόλη εκμεταλλεύεται σε διαφόρους βαθμούς την ευκαιρία της προβολής της και δημιουργεί κάποιο πρόγραμμα για νέο κτήρια, διαμορφώσεις, αναπλάσεις και πολεοδομικές βελτιώσεις. Αντιθέτως, η ξενοδοχειακή υποδομή και ο σχεδιασμός για την υποδοχή επισκεπτών, ειδικά για τις εκδηλώσεις της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, είναι αντικείμενο ειδικού σχεδιασμού, στον οποίο το ελληνικό κράτος παίζει σπουδαίο ρόλο, όπως και η λειτουργία διαδικτυακών πυλώνων, ώστε το μήνυμα της κάθε πόλης να έχει τη μέγιστη δυνατή διεύθυνση στο ευρύ κοινό.

Τον Σεπτέμβριο του 2002, ο Δήμος Πατρέων κλήθηκε να παρουσιάσει το φάκελο. Γι' αυτήν τη δουλειά πήγε 3μελής αντιπροσωπεία, αποτελούμενη από τον αρμόδιο αντιδήμαρχο Κώστα Χριστόπουλο, τον εκπρόσωπο του ΥΠΠΟ, για θέματα Κοινοτικά, Γ. Λιόντο και τον καθηγητή Πανεπιστημίου Πατρών Βασίλη Μακιά. *«Είχαμε να αντιμετωπίσουμε τρεις σκοπέλους τότε»,* είχε πει ο κ. Χριστόπουλος. *«Το οικονομικό το οποίο ξεπεράσαμε με την εγγύηση του υπουργείου Πολιτισμού, με το γεγονός ότι η Πάτρα για τα ευρωπαϊκά δεδομένα είναι μια πόλη μικρή (170.000 ανθρώπων), αλλά τους εξηγήσαμε ότι εμείς στην Ελλάδα δεν έχουμε πόλεις μεγάλες, και ο τρίτος σκόπελος ήταν ότι δεν είχαμε λεπτομέρειες στο πρόγραμμα, κάτι που δεν ήταν αντικειμενικά εφικτό, να κλείσουμε συγκροτήματα πέντε χρόνια πριν».* Ο φάκελος θεωρήθηκε ειλικρινής.

Ετοιμότητα της πόλης για να υποδεχθεί την Πολιτιστική

Δύο είναι οι βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται ώστε μία πόλη να θεωρείται ώριμη να υποδεχθεί το θεσμό της Πολιτιστικής: από τη μία να υπάρχουν οι υποδομές και από την άλλη να έχουν οι κάτοικοί της το απαραίτητο πολιτιστικό υπόβαθρο, να είναι ανοιχτοί στην Τέχνη σε όλες της τις μορφές και να έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στα πολιτιστικά πράγματα της πόλης.

Τον Οκτώβριο του 2001, η εταιρεία δημοσκοπήσεων DATA RC έκανε έρευνα για λογαριασμό του Δήμου Πατρέων και στα πλαίσια της σύνταξης του φάκελου υποψηφιότητας της πόλης με σκοπό τη διερεύνηση της πολιτιστικής ετοιμότητας των Πατρινών σε σχέση με τον θεσμό της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, καθώς και τη σχέση τους με τα πολιτιστικά δρώμενα στην πόλη τους. Τα στοιχεία της έρευνας αυτής έδειξαν ότι ο ένας στους πέντε Πατρινούς συμμετέχει σε πολιτιστικές δραστηριότητες προτιμώντας κυρίως τον κινηματογράφο, το θέατρο ή κάποια συναυλία και ότι είναι ελάχιστοι (μόλις δύο ή τρία άτομα στα εκατό) αυτοί που θα παρακολουθούσαν μια λογοτεχνική εκδήλωση ή ένα εικαστικό γεγονός. Σε ότι αφορά στα χρήματα που θα μπορούσε να διαθέσει ο μέσος Πατρινός για να παρακολουθήσει μία εκδήλωση που θα τον ενδιέφερε, τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν ότι επτά στους δέκα κατοίκους είχε τη δυνατότητα να διαθέσει λιγότερα από 3 έως το πολύ 15 ευρώ. Αυτό δε μπορεί παρά να μας βάλει σε σκέψεις για το κόστος κάποιων εκδηλώσεων και πόσο προσβάσιμες ήταν αυτές στο ευρύ κοινό.

Η απουσία των νέων ήταν έντονα αισθητή και αυτό δημιούργησε προβληματισμό. Ιδιαίτερα ο θεσμός της Πολιτιστικής απαιτεί τη δραστηριοποίηση της νεολαίας, η παρουσία και η δράση της οποίας εγγυάται το θεσμό αλλά και τη συνέχειά του.

Σε ό,τι αφορά την διάθεση υποδομών σε εγκαταστάσεις, έμφυχο και άψυχο υλικό, η διερεύνηση και ο έλεγχος ήρθε το 2002 από την Ευρώπη που ήθελε να βεβαιωθεί ότι γίνονται σοβαρά και υπεύθυνα βήματα στην υπόθεση της Πολιτιστικής. Μέσα στο κλίμα ευφορίας που είχε δημιουργηθεί, ήρθε η έκθεση αξιολόγησης της υποψηφιότητας της Πάτρας από την ευρωπαϊκή επιτροπή και «διέλυσε» τον ενθουσιασμό και την αισιοδοξία. Οι υπεύθυνοι της αξιολόγησης επιτροπής διαπίστωσαν αδυναμίες και προχειρότητα, την βρήκαν μικρή πόλη που στερείται απαραίτητων υποδομών.

Τα μέλη της επταμελούς επιτροπής επισκέφθηκαν μόνοι τους, σύμφωνα με την επιθυμία τους, διάφορους πολιτιστικούς χώρους και, πριν φύγουν, συνεδρίασαν και αποφάσισαν ότι η Πάτρα πληρούσε τους όρους για να γίνει Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης». Η άποψη της Επιτροπής είναι ότι «η πόλη της Πάτρας βρίσκεται σε θέση να οργανώσει σημαντικές εκδηλώσεις για το 2006, αλλά μόνο αν η πόλη καταφέρει να ξεπεράσει κάποιες σημαντικές αδυναμίες που υπογραμμίστηκαν». Η πρότασή της περιελάμβανε τη σύσταση στα όργανα της Ε.Ε. να τεθούν κάποιοι όροι στην Πάτρα, «αν πρόκειται να ανακηρυχθεί Πολιτιστική Πρωτεύουσα» και οι προβληματισμοί της Επιτροπής να ληφθούν υπόψη για την επιλογή μελλοντικών Πολιτιστικών Πρωτευουσών της Ευρώπης.

Στην έκθεσή τους προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή των Περιφερειών ανέφερε, τον Δεκέμβριο του 2002, ότι «η επιτροπή, έπειτα από επίσκεψή της στην Πάτρα και με βάση τα στοιχεία που της δόθηκαν, βρίσκει ότι τα πολιτιστικά προγράμματα για την Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα του 2006 υστερούν σε λεπτομέρειες και άρα είναι πολύ δύσκολο να αξιολογηθούν». Επεσήμαναν ότι από τα στοιχεία που τους δόθηκαν δεν μπόρεσαν να διακρίνουν πως το γεγονός «εμπνέεται από πολιτιστικές φιλοδοξίες ευρωπαϊκών διαστάσεων» και δεν επείσθησαν ότι υπάρχει στη λίστα εκδηλώσεων «ένα συγκροτημένο πολιτιστικό όραμα». Τόνιζαν μάλιστα ότι «η έλλειψη αυτή οράματος θέτει σε κίνδυνο, με πολιτιστικούς όρους, τη διεθνή φερεγγυότητα του προγράμματος».

Για όλα τα παραπάνω, η επιτροπή αποφαινόταν αρνητικά στην υποψηφιότητα της Πάτρας.

Μετά τη δημοσιοποίηση της αρνητικής έκθεσης της επιτροπής της Ε.Ε., ο υπουργός Πολιτισμού επέρριπτε την ευθύνη στην απερχόμενη δημοτική αρχή της πόλης η οποία «δεν έκανε και την καλύτερη δυνατή παρουσίαση της υποψηφιότητας». Θεωρούσε πως «η τελική απόφαση ανήκει στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου Υπουργών μετά τη γνώμη του Κοινοβουλίου», συνεπώς υπήρχε περιθώριο για θετική έκβαση. «Το υπουργείο Πολιτισμού θα φροντίσει για την τυπική ολοκλήρωση της διαδικασίας σε συνεννόηση με την επιτροπή πολιτισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενώ ως προς το ουσιαστικό μέρος της προετοιμασίας προωθείται ο σχεδιασμός που έχει γίνει για το τρίπτυχο “Πάτρα 2004-2006-2009 - Μεσογειακοί Αγώνες”».

Αν και παραδεχόταν ότι το υλικό των μελετητών «δεν αξιοποιήθηκε σε επαρκή βαθμό», τόνιζε πως «δόθηκαν οδηγίες για την αξιοποίησή του. Τώρα, θα παρουσιαστεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Ευρωκοινοβούλιο και στο Συμβούλιο Υπουργών, άρα δεν υπάρχει κανένα ουσιαστικό θέμα. Το μέγεθος της Πάτρας είναι απολύτως σύμφωνο με τα μεγέθη άλλων πολιτιστικών πρωτευουσών, καθώς είναι μεγαλύτερη από πόλεις όπως η Σαραγόσα, η Μπριζ, το Σαντιάγκο ντε Κομποστέλα κ.ο.κ.».

Η Πάτρα δεν κινδύνευσε, παρά τις αρνητικές επισημάνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, να χάσει τη διοργάνωση, σύμφωνα με τον αντιδήμαρχο Πατρέων Κώστα Χριστόπουλο. Και ο λόγος ήταν ότι δεν υπήρχε άλλη υποψήφια πόλη για το 2006. Ο συνολικός προϋπολογισμός, που συντάχθηκε επί υπουργίας Θεόδωρου Πάγκαλου και εντάχθηκε στο Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, για την «προετοιμασία» υποδοχής του θεσμού ανερχόταν στα 140 εκ. ευρώ, δηλαδή περί τα 48 δισ. δρχ., ενώ για τη Θεσσαλονίκη δαπανήθηκαν περισσότερα από 100 δισ. δραχμές.

Το φάκελο διεκδίκησης επρόκειτο να παρουσιάσει στις Βρυξέλλες στις 20 Ιανουαρίου του 2003, ημέρα ανάληψης της προεδρίας της Ε.Ε. από την Ελλάδα, ο ίδιος ο υπουργός Πολιτισμού Ευάγγελος Βενιζέλος, με τον επικεφαλής της ομάδας που συνέταξε το φάκελο Πέτρο Συναδινό και τη συγγραφέα Ρέα Γαλανάκη. Για την οριστικοποίηση των έργων υποδομής, που ήταν αναγκαίο να γίνουν στην πόλη, και τη συζήτηση επί του φακέλου διεκδίκησης είχε προηγηθεί πολύωρη σύσκεψη στο υπουργείο Πολιτισμού, παρουσία του υπουργού, υπηρεσιακών παραγόντων και του τότε Δημάρχου Πατρέων, Ανδρέα Καράβολα. Ο «νέος» δήμαρχος στη συζήτηση πρότεινε την ανέγερση Μεγάρου Μουσικής στο χώρο του εργοστασίου Λαδόπουλου (57 στρέμ.), ιδιοκτησίας του Δήμου, ενώ ο κ. Βενιζέλος επέμεινε στη δημιουργία του Δημοτικού Ωδείου, όπως αυτό περιγράφεται στο φάκελο. Ο υπουργός ζήτησε να μην ανοίξουν πολλά μέτωπα έργων. Ωστόσο, η Πάτρα στερείτο πολιτιστικών χώρων και φάνταζε ως μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για να αποκτήσει. Για τα έργα υποδομής υπολογιζόταν να δαπανηθούν 100 εκ. ευρώ, για πολιτιστικές εκδηλώσεις 36 εκ. ευρώ και για τη διαφήμιση και τις διοικητικές υπηρεσίες 4 εκ. ευρώ.

Το πιο μεγάλο έργο, μέχρι τότε, ήταν η ανέγερση κτιρίου, για το οποίο διαφώνησαν υπουργός και δήμαρχος, αυτό του Δημοτικού Ωδείου, που θα περιλάμβανε αίθουσα εκδηλώσεων 400 θέσεων. Υπολογιζόταν να κοστίσει 4.395.000 ευρώ. Δεν είχε συνταχθεί μελέτη. Σε αντίθεση με το Ωδείο, φαινόταν να «προχωράει»

το έργο μετατροπής του Παλαιού Δημοτικού Νοσοκομείου σε πολυδύναμο πολιτιστικό-ιστορικό κέντρο (3.230.000 ευρώ). Η μελέτη του ήταν έτοιμη και εγκεκριμένη από το Δημοτικό Συμβούλιο Πατρών .

Είχαν συνταχθεί μελέτες για:

- Μουσείο Καραγκιόζη ή πολιτιστικοί χώροι στα Δημοτικά Λουτρά. Πρόκειται για αποπεράτωση προηγούμενης εργολαβίας (293.000 ευρώ).
- Μέγαρο Λόγου και Τέχνης. Θα γίνει ανακαίνιση και εξοπλισμός της αίθουσας διαλέξεων και των περισσοτέρων ορόφων (586.000 ευρώ).
- Μουσείο Λαϊκής Τέχνης (εκτεταμένες επισκευές). Τη μελέτη συνέταξε η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων (879.000 ευρώ).
- Κέντρο Νεότητας στο κτίριο Κανακάρη Αργυροπούλειο. Θα γίνουν εκτεταμένες επισκευές (293.000 ευρώ).
- Στη φάση σύνταξης μελετών για την ανακαίνισή τους βρίσκονταν: Το κτίριο Παντανάσσης (ιδιοκτ. Βιβλιοθήκης) για να χρησιμεύσει για εκδηλώσεις και εκθέσεις (879.000 ευρώ).
- Το υπαίθριο Δημοτικό Θέατρο, που θα λειτουργήσει ως δημοτικός κινηματογράφος και χώρος εκδηλώσεων (293.000 ευρώ).

Έργα που συμπεριλαμβάνονταν στο φάκελο διεκδίκησης με διάφορα ποσά, διόλου ευκαταφρόνητα, αλλά δεν είχαν προχωρήσει ακόμη, ήταν η κατασκευή κλειστού θεάτρου 600 θέσεων (3 εκ.ευρώ), η ανέγερση νέου Πολιτιστικού Κέντρου με βιβλιοθήκη στο Κέντρο Χώρου (Καρανικολού) (3 εκ.ευρώ), εκτεταμένες επισκευές στο Βιομηχανικό Μουσείο (Ε.Γ.Λ.) (4 εκ.700.000 ευρώ), ανέγερση νέου κτιρίου για το Καρναβαλικό Μουσείο (1 εκ.800.000 ευρώ), δημιουργία δημοτικού κινηματογράφου στο «Ιντεάλ» (αγορά με 2 εκ. 50.000 ευρώ) και επισκευή του θεάτρου «Απόλλων» (735.000 ευρώ). Εξάλλου, είχαν προγραμματιστεί αναπλάσεις σε διάφορα σημεία της πόλης, με προϋπολογισμό 9 εκ. ευρώ.

Στις 6 Μαΐου 2003 επρόκειτο να συζητηθεί στο συμβούλιο υπουργών Πολιτισμού της Ε.Ε. στις Βρυξέλλες ο ορισμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης του 2006. Η απόφαση ήταν θετική για την Πάτρα.

Οριστικοποιήθηκε και επίσημα η ανάθεση της διοργάνωσης και συνεπώς η πόλη εισήλθε πλέον στην τελική ευθεία προετοιμασίας της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η περιπέτεια του Σχεδιασμού και Οργάνωσης της Πολιτιστικής

Το πρώτο βήμα της προσπάθειας για την οργάνωση της Πολιτιστικής έγινε τον Αύγουστο του 2004 σε συνέντευξη Τύπου στο Ζάππειο και μέσα στο κλίμα της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων από τη χώρα μας. Βρισκόμασταν στο σημείο εκκίνησης και οι υπεύθυνοι είχαν στη διάθεσή τους λιγότερο από ενάμιση χρόνο για να σχεδιάσουν και να οργανώσουν τα πάντα.

Ο υφυπουργός πολιτισμού Πέτρος Τατούλης, ο δήμαρχος Ανδρέας Καραβόλας, ο κ. Θάνος Μικρούτσικος που είχε επιλεγεί ως καλλιτεχνικός διευθυντής και άλλοι μίλησαν για «το στοίχημα της πόλης», για «σκληρή δουλειά», για «μίμηση του μοντέλου της Γλασκώβης και έμφαση στην ανάπτυξη της περιοχής», για «το παράδειγμα της Θεσσαλονίκης και πώς θα το αποφύγουμε», για την ιστορία και τη θέση της Πάτρας, για τα είδη αμπελιού που ευδοκιμούν στην Αχαΐα και βέβαια για την ίδρυση του οργανωτικού φορέα που θα διαχειριζόταν την Πολιτιστική .

Η ανάπτυξη της Πάτρας θα αποτελούσε τον απώτερο σκοπό ο οποίος μπορούσε να εξυπηρετηθεί μέσω της επιτυχίας της διοργάνωσης «Πάτρα-Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2006», όπως ανακοίνωναν σε εκείνη τη συνέντευξη Τύπου. Ο κ. Τατούλης χαρακτήρισε τη διοργάνωση του 2006 ως το «πρώτο μεγάλο στοίχημα της χώρας, μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες, το οποίο θα ισχυροποιήσει την εικόνα της χώρας μας διεθνώς και για το οποίο απαιτείται σκληρή δουλειά, πρόγραμμα και ρεαλισμός».

«Χωρίς να θέλω να κάνω κριτική για το τι έγινε και τι δεν έγινε, πρέπει να πω ότι σε ό,τι αφορά τη διοργάνωση αυτή, τα πάντα ήταν στο σημείο μηδέν», ανέφερε ο κ. Τατούλης, προσθέτοντας ότι «αυτή τη στιγμή έχουμε εξασφαλίσει τις απαραίτητες πιστώσεις, ενώ έχουμε κατά νου να μην επαναλάβουμε το μοντέλο της Θεσσαλονίκης, μια κακή εμπειρία που ζημίωσε την εικόνα της χώρας και δημιούργησε προβλήματα τα οποία ταλανίζουν ακόμα το υπουργείο Πολιτισμού καθώς ο φορέας αυτός είναι ακόμα εν ζωή, με προβλήματα, τεράστια ανοίγματα και υπερχρεωμένος».

«Το 2006 είναι το “πρόσχημα” για να επικοινωνήσουμε τα στρατηγικά πλεονεκτήματα της Πάτρας που επικεντρώνονται στο ότι βρίσκεται στο κέντρο του “τριγώνου”, Δελφοί-Ολυμπία-Επίδαυρος, Μυκήνες, Άργος, στο λιμάνι της από το οποίο διακινείται 1,5 εκατομμύριο κόσμος ετησίως, ενώ από το 2012 λόγω του νέου λιμένος θα διακινούνται 2,5 εκατομμύρια άνθρωποι, και στη νέα γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου» επισήμανε από την πλευρά του ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Οργανισμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, Θάνος Μικρούτσικος.

Η πορεία της προετοιμασίας της Πολιτιστικής βρέθηκε στο επίκεντρο της συνάντησης του υφυπουργού Πολιτισμού Πέτρου Τατούλη με όλους τους αρμόδιους φορείς της αχαϊκής πρωτεύουσας, τον Δεκέμβριο του 2004.

Με απόφαση του υπουργού στο ΔΣ του νέου Οργανισμού, θα προβλεπόταν η εκπροσώπηση των θεσμικών φορέων που μέχρι σήμερα συμμετείχαν στο ΔΣ της Αναπτυξιακής Αχαΐας ΑΕ, καθώς επίσης επιφανών κοινωνικών, επιστημονικών και πολιτιστικών παραγόντων της πόλης των Πατρών. Επιπλέον, αποφασίστηκε η συμμετοχή του Γενικού Γραμματέα του Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος.

Τέλος, συμφωνήθηκε το σύνολο των κανόνων της εσωτερικής λειτουργίας του νέου Οργανισμού, έτσι ώστε να υπάρχουν οι διακριτοί ρόλοι.

ΠΑΤΡΑ 2006 Α.Ε

Στις 16 Φεβρουαρίου του 2005 συζητείται στη Βουλή η ίδρυση του οργανισμού «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, Πάτρα 2006 Α.Ε.», ο οποίος και αναλαμβάνει την ευθύνη της διοργάνωσης από την ήδη υπάρχουσα «Αναπτυξιακή Αχαΐας». Την ίδια ημερομηνία ορίζονται και από τον εντεταλμένο σύμβουλο Δημήτρη Πεφάνη πυρήνες πολιτών. Οι αρμοδιότητες των πυρήνων ήταν να συντάξουν καταλόγους προσώπων ανά τομέα που θα έπρεπε οπωσδήποτε να συμμετάσχουν στις αντίστοιχες ημερίδες, ενώ κάθε ομάδα θα έκανε από μια εισήγηση που θα ήταν η κεντρική στην αντίστοιχη ημερίδα και η οποία θα καταγραφόταν το τι συμβάλλει σε κάθε τομέα και χώρο του Πολιτισμού και τι έπρεπε ή μπορούσε να γίνει στο μέλλον.

Διοικητική Δομή του Οργανισμού ΠΑΤΡΑ 2006 ΑΕ

Ο νεοϊδρυθείς οργανισμός διοικούνταν από το Διοικητικό Συμβούλιο στο οποίο συμμετείχαν δεκαπέντε προσωπικότητες και το οποίο χάραξε την στρατηγική και τους στόχους της Πολιτιστικής διαδρομής της πόλης. Επίσης υπήρχε και η Εκτελεστική Επιτροπή η οποία αποτελείτο από πέντε μέλη του Δ.Σ και ήταν υπεύθυνη για την υλοποίηση των στόχων. Συντονιστής, της Εκτελεστικής Επιτροπής ορίστηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού, ο Χρήστος Ροϊλός ο οποίος εκτελούσε και χρέη εκπροσώπου του Υπουργείου, ως Διευθύνων Σύμβουλος του Οργανισμού.

Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού της Πολιτιστικής αποτέλεσαν οι:

Καράβολας Ανδρέας	Δήμαρχος Πατρέων, Πρόεδρος
Μαρινάκης Παύλος	Δικηγόρος, Αντιπρόεδρος
Καββαδάς Παναγιώτης	Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας. Δυτικής Ελλάδος ,
Κατσικόπουλος Δημήτρης	Νομάρχης Αχαΐας (παραιτήθηκε τον Νοέμβριο 2005)
Αλεξόπουλος Γρηγόρης	Πρόεδρος ΤΕΔΚ Ν. Αχαΐας
Βαράκης Γιάννης	Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών
Γατοπούλου Ευγενία	Διευθύντρια Υπηρεσίας Μνημείων Δυτικής Ελλάδος
Καραχάλιος Σπύρος	Πρόεδρος ΔΕΠΑΠ
Παϊπέτης Στέφανος	Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών
Πολυδωρόπουλος Άγγελος	Καθηγητής ΑΤΕΙ Πατρών
Ροϊλός Χρήστος,	Συντονιστής της Εκτελεστικής Επιτροπής και Εκπρόσωπος ΥΠ.ΠΟ
Ρουμελιώτης Δημήτρης	Πολιτικός Μηχανικός
Σιαφαρίκας Παναγιώτης	Πρόεδρος Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου
Φλωράτος Ευάγγελος	Εκπρόσωπος της μείζονος μειοψηφίας του Δήμου Πατρέων
Χατζηθεοδώρου Χρήστος	Πρώην Πρύτανης Πανεπιστημίου Πατρών
Χριστοδούλου Κώστας	Πρόεδρος Οργανισμού Λιμένος Πατρών

Μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής :**Ροϊλός Χρήστος** Συντονιστής της Εκτελεστικής Επιτροπής**Καράβολας Ανδρέας** Δήμαρχος Πατρέων**Κατσιακόπουλος Δημήτρης** Νομάρχης Αχαΐας
(παραιτήθηκε τον Νοέμβριο 2005)**Πολυδωρόπουλος Άγγελος** Καθηγητής ΑΤΕΙ Πατρών**Ρουμελιώτης Δημήτρης** Πολιτικός Μηχανικός**Χριστοδούλου Κώστας** Πρόεδρος Οργανισμού Λιμένα Πατρών

Διευθυντής καλλιτεχνικής Διεύθυνσης είχε οριστεί αρχικά ο Θάνος Μικρούτσικος ο οποίος παραιτήθηκε στις 3 Ιανουαρίου 2006 και αντικαταστάθηκε από τον Αλέξη Αλάτση.

Διευθυντής Μάρκετινγκ, χορηγιών και εμπορικών σημάτων, ορίστηκε ο Δημήτρης Τουλιάτος, ο οποίος αποχώρησε το Φθινόπωρο του 2005, λόγω διαφωνιών με τον κ. Ροϊλό και τον τομέα του ανάλαβε ο κ. Παναγιωτόπουλος.

Διευθυντής Επικοινωνίας, Μάρκετινγκ & Χορηγιών ορίστηκε ο Γιώργος Παναγιωτόπουλος ο οποίος παραιτήθηκε μεσούσης της Πολιτιστικής, στις 31 Ιουλίου 2006 και αντικαταστάθηκε από τον Μιχάλη Βασιλάκη.

Διοικητικός Διευθυντής ορίστηκε ο Ιωάννης Παρασκευουλάκος και υπεύθυνος του τομέα εθελοντισμού ο Άγγελος Πολυδωρόπουλος.

Στις 2 Ιουνίου του 2005, υπογράφηκε στην Πάτρα, από τον υφυπουργό Πολιτισμού Πέτρο Τατούλη και το Δήμαρχο της πόλης Ανδρέα Καράβολα, η προγραμματική σύμβαση όλων των έργων που θα πραγματοποιούνταν στην αχαϊκή πρωτεύουσα στο πλαίσιο της Πολιτιστικής.

Όπως ανακοίνωσε ο κ. Τατούλης, το συνολικό κόστος των έργων θ' ανερχόταν στα 150 εκατ. ευρώ και η διοργάνωση του θεσμού στην πόλη θα αποτελούσε «τη μεγαλύτερη μεταολυμπιακή επένδυση στη χώρα, η οποία θα αναδείξει την Πάτρα σε μητροπολιτικό κέντρο της Δυτικής Ελλάδας».

Σύμφωνα με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, το ΥΠΠΟ θα είχε την ευθύνη της εποπτείας και της παρακολούθησης του προγράμματος, καθώς και να παρέχει την ανάλογη χρηματοδότηση για την υλοποίησή του. Ο Δήμος Πατρέων θα είχε τη συνολική ευθύνη υλοποίησης του προγράμματος εκτέλεσης των έργων. Η διάρκεια της εν λόγω σύμβασης οριζόταν από την ημερομηνία υπογραφής της έως τις 31 Δεκεμβρίου 2009.

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας (2 Ιουνίου 2005) πραγματοποιήθηκε η τελετή θεμελίωσης του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Πάτρας, το οποίο «θα είναι έτοιμο όχι μόνο κτιριολογικά, αλλά και από πλευράς εκθέσεως, το Νοέμβριο του 2006», όπως δήλωνε ο κ. Τατούλης. Τα εγκαίνια του μουσείου επρόκειτο να είναι από τα σημαντικότερα γεγονότα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα στον τοπικό Τύπο, στις 27 Ιουλίου 2005, θεωρήθηκε ότι το Δημοτικό Συμβούλιο χρησιμοποιήθηκε ως «κολυμβήθρα του Σιλβάμ», για να «ξεπλυθούν» οι ευθύνες του συντονιστή της Πολιτιστικής Χρ. Ροϊλού, για τα όσα αδιαφανή είχαν καταγγελθεί το τελευταίο διάστημα, αλλά κυρίως για να απεκδυθεί των ευθυνών του και να λάβει την πολιτική στήριξη της μεγάλης πλειοψηφίας του Σώματος και του ίδιου του Δημάρχου Α. Καραβόλα, ο καλλιτεχνικός διευθυντής της Πολιτιστικής, Θάνος Μικρούτσικος. Ο κ. Μικρούτσικος, ομολόγησε ότι η Πάτρα δεν θα κερδίσει τίποτε από την Πολιτιστική, «ενταφιάζοντας» τόσο τις προσδοκίες της πόλης, όσο και την ελπίδα για χορηγίες (ποιος θα ήθελε να είναι χορηγός σε μια υπόθεση την οποία ο ίδιος ο άνθρωπος που την κινεί προεξοφλεί ότι θα αποτύχει;). Ταυτόχρονα, ο κ. Μικρούτσικος επιχείρησε να διαχύσει τις ευθύνες στους δημοτικούς συμβούλους και κυρίως σε αυτούς της Δημοτικής Αρχής. Όσο για τον κ. Ροϊλό, αυτός στις καταγγελίες αρκέστηκε να πει ότι από δω και πέρα θα γίνονταν αλλιώς διαγωνισμοί, προσλήψεις και προμήθειες. Η απάντηση σε αυτή την προκλητική στάση, ήλθε μόνο από τον δημοτικό σύμβουλο του Α. Καραβόλα, Τάκη Γκίκα, από τον ανεξάρτητο Γ. Δημαρά και από την παράταξη του Κ. Πελετίδη. Οι περισσότεροι σιώπησαν, ενώ εξέπληξε η στάση του Γ. Κασίμη, ο οποίος επιχείρησε μεν να επιρρίψει ευθύνες στην κυβέρνηση, αλλά έπλεξε το εγκώμιο του Μικρούτσικου, προσφέροντάς του πλήρη κάλυψη.

Πλήρη κάλυψη στον καλλιτεχνικό διευθυντή προσέφερε και ο Δήμαρχος Α. Καραβόλας. Η συνεδρίαση ξεκίνησε με μια τυπική εισήγηση του δημάρχου Πατρέων, ο οποίος παρουσιάστηκε υπεραισιόδοξος για την πορεία του θεσμού, παρά τις πασιφανείς καθυστερήσεις, ενώ έσπευσε κατά το κλείσιμο της συνεδρίασης να καλύψει πλήρως τον καλλιτεχνικό διευθυντή, επισημαίνοντας χαρακτηριστικά ότι «ο Θάνος Μικρούτσικος είναι μια προσωπική επιλογή μου, η οποία επικυρώθηκε από όλο το Δημοτικό Συμβούλιο, γιατί όλοι μας γνωρίζουμε τις μεγάλες ικανότητές του». Ο κ. Καραβόλας, σημείωσε ότι αυτοσκοπός της δημοτικής Αρχής, αλλά και όλου του δυναμικού της πόλης, θα ήταν η πολιτιστική παρακαταθήκη του θεσμού να μετεξελιχθεί σε θεσμό για την πόλη, ενώ δήλωσε σίγουρος ότι η Πάτρα θα

θωρακιζόταν πλέον και σε υποδομές, είτε αυτές ήταν έτοιμες κατά το 2006 είτε παραδοθούν στους πολίτες δύο ή τρία χρόνια αργότερα.

Μπορεί όλα να έδειχναν ότι η συγκεκριμένη συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου θα ήταν ιδιαίτερα «θερμή», καθώς ο καλλιτεχνικός διευθυντής της Πολιτιστικής και ο συντονιστής της Εκτελεστικής Επιτροπής θα βρίσκονταν ενώπιον του Δημοτικού Συμβουλίου προκειμένου ν' απαντήσουν, ο καθένας από την πλευρά του, για τις μεγάλες καθυστερήσεις που παρατηρούνταν στο πλαίσιο προετοιμασίας, ωστόσο η συνεδρίαση κύλησε μάλλον ομαλά και χωρίς ιδιαίτερους διαξιφισμούς, καθώς οι επιτελείς του Μονομετοχικού Οργανισμού είτε δεν δέχθηκαν ιδιαίτερα αιχμηρές ερωτήσεις είτε τις προσπέρασαν χωρίς «τραυματισμούς».

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης επισημοποιήθηκε, με τον πλέον σαφέστατο τρόπο, ότι η Πάτρα δεν θα έπρεπε να περιμένει τίποτα σε επίπεδο υποδομών, μιας και –όπως επισήμαναν οι αρμόδιοι– «προχωράμε σε μικρής κλίμακας αναπλάσεις και ψάχνουμε για χώρους που ανήκουν σε κρατικούς φορείς ή ιδιώτες, προκειμένου να φιλοξενήσουμε τις εκδηλώσεις μας». Ο πρώην Δήμαρχος Ευ. Φλωράτος εξέφρασε την ανησυχία του για το γεγονός ότι βρισκόμασταν στο «παραπέντε», όπως είπε, και ακόμη δεν είχαν ανακοινωθεί οι χορηγίες και το πρόγραμμα, και επισήμανε το γεγονός ότι οι Πατρινοί, αλλά και το Σώμα δεν είχαν ενημερωθεί για την Πολιτιστική. Ο κ. Φλωράτος σημείωσε ότι «δυστυχώς οι υποδομές έχουν μείνει πάρα πολύ πίσω», ενώ εκδήλωσε την ανησυχία του και σχετικά με την περιρρέουσα ατμόσφαιρα σε ό,τι αφορά τις δαπάνες, επισημαίνοντας, μάλιστα, ότι τα μέλη της Ε.Ε. θα έπρεπε να προχωρούν με ξεκάθαρες και διαφανείς διαδικασίες, για να μην κατηγορηθούν για αδιαφάνεια. Ο κ. Πελετίδης τόνισε πως, δυστυχώς, ό,τι πίστευε η παράταξή του επαληθευόταν, καθώς ήταν ξεκάθαρο ότι οι Πατρινοί δεν θα κέρδιζαν απολύτως τίποτα από τη διοργάνωση του θεσμού και αντί για πρωταγωνιστές, που θα έπρεπε να είναι, θα έμεναν παθητικοί θεατές. Ακόμη, σημείωσε ότι δεν θα μείνει παρακαταθήκη για την πόλη η παραμικρή υποδομή, παρά τις αντίθετες διαβεβαιώσεις της δημοτικής Αρχής, και τόνισε ότι το Δημοτικό Συμβούλιο και όχι τα στελέχη του Οργανισμού θα έπρεπε να είναι αυτοί που θα αποφασίζουν για το μέλλον της πόλης, ενώ σημείωσε ότι ακόμη δεν είχε γίνει η παραμικρή ενημέρωση για τη διαχείριση των κονδυλίων από πλευράς της «Αναπτυξιακής».

Η δημοτική σύμβουλος της παράταξης Φλωράτου Λένα Καλεντζώτη κατήγγειλε ότι «οδηγούμαστε μαθηματικά σε μελετοκατασκευές», θυμίζοντας ωστόσο ότι το Δημοτικό Συμβούλιο είχε απορρίψει αυτή τη διαδικασία, μίλησε για άβατο στον Λαδόπουλου, ενώ τόνισε χαρακτηριστικά ότι είμαστε πάρα πολύ πίσω σε σχέση με άλλες Πολιτιστικές Πρωτεύουσες.

Ο κ. Μικρούτσικος, απαντώντας σε ερωτήσεις πολλών εκ των αιρετών, για το πώς θα αξιοποιηθούν οι πολιτιστικοί θεσμοί, οι οποίοι θα δημιουργηθούν στην πόλη με την διοργάνωση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, επισήμανε ότι «γι' αυτό δεν θα μπορούσα να σας απαντήσω εγώ», συμπληρώνοντας μάλιστα ότι αυτό θα πρέπει ν' απασχολήσει το Δήμαρχο που θα έχει τις ευθύνες της πόλης από την 1/1/2007. Άναυδοι έμειναν οι πάντες από την παραδοχή Μικρούτσικου ότι ξένοι επισκέπτες δεν επρόκειτο να περάσουν, ούτε κατά διάνοια, από την πόλη το 2006, όπως επίσης ότι θα ήταν αμφίβολο αν η πόλη καταφέρει να κεφαλοποιήσει πολιτιστικά και να μετεξελίξει σε θεσμούς τις δράσεις του 2006.

Επισήμανε ότι «δεν θα πρέπει να έχουμε ψευδαισθήσεις και να περιμένουμε ξένους τουρίστες, ανεξάρτητα αν τελικά καταφέρουμε να έχουμε κατασκευάσει υποδομές και θέατρα. Καμία περιφερειακή ευρωπαϊκή πόλη, όπως είναι η Κοπεγχάγη ή η Γλασκώβη, που φιλοξένησαν Πολιτιστική Πρωτεύουσα, δεν κατάφερε να συγκεντρώσει το ενδιαφέρον ξένων τουριστών για την παρακολούθηση των πολιτιστικών της δρώμενων».

Μιλώντας στην εφημερίδα «Ημέρα» για τις προσδοκίες του από την Πολιτιστική, ο αντιδήμαρχος Οικονομικών και πρ. αντιπρόεδρος του Φορέα, Δημ. Πεφάνης, τόνισε ότι «σίγουρα δεν θα γίνει ό,τι αναμενόταν προ έτους ή προ δύο ετών, μπορεί όμως και τώρα να επιτευχθεί το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα, αρκεί στο πρόγραμμα να υπάρξουν εκδηλώσεις που θα παραμείνουν και μετά το τέλος του 2006, εμπλουτίζοντας τους υπάρχοντες πολιτιστικούς θεσμούς ή δημιουργώντας νέους, υπό την προϋπόθεση ότι θα είναι βιώσιμοι και σχετικά ολιγοδάπανοι».

Επικοινωνιακή Πολιτική του Οργανισμού και Μάρκετινγκ

Σε σημαντικά τουριστικά οφέλη πρόσβλεπε η Πάτρα (αλλά και η ευρύτερη περιοχή) ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης το 2006 με την υλοποίηση του προγράμματός της.

Ήταν κάτι το αναμενόμενο, αφού η μέση αύξηση του αριθμού τουριστών με περισσότερες από μία διανυκτερεύσεις στις Πολιτιστικές Πρωτεύουσες ήταν 12,7% για την πολιτιστική χρονιά, με μία μέση πτώση 4% την αμέσως επόμενη χρονιά. Αυτό ήταν ενδεικτικό της θετικής επίδρασης της διοργάνωσης στην αύξηση του τουριστικού ρεύματος την πολιτιστική χρονιά, ενώ η εν συνεχεία μείωση είναι λιγότερο θεαματική.

Η διοργάνωση από τον «Πάτρα 2006» θα έπρεπε να δημιουργήσει αναπτυξιακές δυνατότητες και οικονομικές ωφέλειες. Η στρατηγική, προκειμένου να μεγιστοποιηθούν οι βραχυπρόθεσμες αλλά κυρίως οι μακροπρόθεσμες οικονομικές ωφέλειες, αποτέλεσαν αντικείμενο συνεργασίας του Οργανισμού με τον εμπορικό και επιχειρηματικό κόσμο της πόλης.

Σε μια απόπειρα προσέγγισης, των γενικών οικονομικών στόχων και αναπτυξιακών επιδιώξεων από τη διοργάνωση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας προσδιορίζονταν τα εξής:

Οικονομικοί Στόχοι και Αναπτυξιακές Επιδιώξεις

Τουρισμός:

- § Αύξηση του εσωτερικού και εξωτερικού τουριστικού ρεύματος.
- § Επέκταση της αγοράς για πολιτιστικά γεγονότα.
- § Ενίσχυση του πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Εικόνα:

- § Αύξηση της αναγνωρισιμότητας της πόλης.
- § Αναβάθμιση του προφίλ της πόλης στο εσωτερικό και στο εξωτερικό.

Αστική αναζωογόνηση:

- § Δημιουργία περιοχών πολιτιστικής δράσης.
- § Αναπλάσεις, έργα υποδομής.

Επιχειρήσεις και απασχόληση:

- § Ανάπτυξη δημιουργικών νέων επιχειρήσεων.
- § Δημιουργία εξειδικευμένων νέων θέσεων εργασίας.

Όπως τονιζόταν, από τα διαθέσιμα στοιχεία φαίνεται ότι η επιρροή στον τουριστικό τομέα για τις διοργανώτριες πόλεις μπορεί να αναλυθεί στους εξής άξονες:

- § Αύξηση της αναγνωρισιμότητας της πόλης ως τουριστικού προορισμού.
- § Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου στην πόλη και στην ευρύτερη περιοχή.
- § Αύξηση του αριθμού συνεδρίων που διοργανώνονται στην πόλη.
- § Ανάπτυξη νέων ευρωπαϊκών τουριστικών αγορών για την πόλη.
- § Ανάπτυξη νέων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (π.χ. πολιτιστικός τουρισμός).
- § Προώθηση αναβαθμισμένης εικόνας της πόλης.

Η προβολή ωστόσο, τόσο της Πάτρας όσο και των εκδηλώσεων της Πολιτιστικής υπήρξε σχεδόν ανύπαρκτη. Ο τομέας επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων της Πολιτιστικής αποδείχθηκε ανεπαρκής, αφού ακόμα και η σχετική ιστοσελίδα στο διαδίκτυο δημιουργήθηκε την τελευταία στιγμή και όχι μερικά χρόνια πριν, όπως συμβαίνει σε άλλες Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης, ενώ η ενημέρωσή της – ιδιαίτερα στο «αγγλικό» κομμάτι της– ήταν ελλιπής και καθυστερημένη.

Δεν μπορούμε λοιπόν να περιμένουμε «προίκα» από την ανάληψη της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, αφού ο Οργανισμός δεν επένδυσε επικοινωνιακά, όχι μόνο σε πανελλαδικό ή πανευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά ούτε καν σε τοπικό επίπεδο. Η Πάτρα δεν προβλήθηκε ως τουριστικός πόλος έλξης, δεν αναδείχθηκαν τα αξιοθέατά της, η γεωπολιτική της θέση, η ιστορία της, το μοναδικό καρναβάλι της, το λιμάνι της, η στρατηγική σύνδεσή της με την Δύση.

Αντίθετα, καλλιεργήθηκε μια αντιπαλότητα με τα περισσότερα τοπικά Μ.Μ.Ε., που κάθε άλλο παρά ευνόησε το κλίμα και την περιρρέουσα ατμόσφαιρα γύρω από τον θεσμό.

Από την άλλη, οι ιθύνοντες δεν πέτυχαν την έλευση διάσημων προσωπικοτήτων στην Πάτρα, που ως θεατές των εκδηλώσεων θα μπορούσαν να περιουσιάσουν την διοργάνωση και να προσδώσουν λάμψη στην πόλη. Αρκεί να αναφέρουμε ότι αν και για το σκοπό αυτό υπήρξε ειδική αποστολή στο Φανάρι, δεν πέτυχαν να εξασφαλίσουν την παρουσία του Οικουμενικού Πατριάρχη. Δεν εξασφαλίστηκε, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, ούτε η κάθοδος και η φιλοξενία στην Πάτρα διάσημων μορφών της ευρωπαϊκής τέχνης, ή πολιτικών προσωπικοτήτων της Γηραιάς Ηπείρου, που θα έκαναν πρώτο θέμα την «Πάτρα-Πολιτιστική Πρωτεύουσα».

Αλλά ακόμα και σε δημοσιογραφικό επίπεδο δεν εξασφαλίστηκε η προβολή μέσω των αθηναϊκών Μ.Μ.Ε. αφού έλειψε η συντονισμένη σύνδεση με τους δημοσιογράφους και εκδότες της Αθήνας. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε, ότι στο ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας, ή στο Φεστιβάλ Πάτρας του Ο.Κ.Π.Ε., (που διαθέτουν γραφεία Τύπου στελεχωμένα με λιγοστά άτομα) δόθηκε κατά πολύ περισσότερος χώρος στον έντυπο Τύπο της πρωτεύουσας, απ' ότι στην Πολιτιστική.

Επίσης, σε όλους περνάει η σκέψη, κατά πόσο θεαματικότερα επικοινωνιακά αποτελέσματα θα είχαμε, εάν η Πολιτιστική απαιτούσε και πετύχαινε σοβαρή, συχνή και εμπειριστατωμένη προβολή, από το χορηγό επικοινωνίας του Οργανισμού, που ήταν η ΕΡΤ. Που βέβαια σήμαινε ανέξοδη, πανελλαδική και δορυφορική διαφήμιση.

Τι όμως έπρεπε να είχε γίνει;

Κατ' αρχήν θα έπρεπε να είχαν αξιοποιηθεί τα δυνατά σημεία της πόλης, όπως η χωροθέτησή της ανάμεσα σε Ολυμπία και Δελφούς η εγγύτητά της με την Αθήνα, το ιστορικό φορτίο της ευρύτερης περιοχής, το ισχυρό λιμάνι της, η γέφυρα «Χαρίλαος Τρικούπης», οι ισχυροί δημοτικοί πολιτιστικοί θεσμοί με προεξέχον το καρναβάλι, η πολύ ισχυρή, ποιοτικά και ποσοτικά, τρίτοβάθμια εκπαιδευτική κοινότητα, (τρία Πανεπιστήμια και τρία Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα), το ικανό πληθυσμιακό μέγεθος, τόσο στην πόλη, όσο και σε απόσταση έως και 2,5 ωρών με αυτοκίνητο ή μέσα μαζικής μεταφοράς, το ιδανικό μεσογειακό κλίμα, πολύ ελκυστικό για τους επισκέπτες, η ισχυρή επιχειρηματική κοινότητα με αποδεδειγμένα χαρακτηριστικά συμμετοχής στις προσπάθειες της πόλης, το ισχυρό κίνημα κοινωνικού και πολιτιστικού εθελοντισμού, τα αναπτυγμένα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τέλος η κεκτημένη Εθνική αναγνωρισιμότητα λόγω των πρόσφατων Ολυμπιακών Αγώνων. (Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η Πάτρα είναι Ολυμπιακή πόλη).

Παράλληλα, έπρεπε να καταπολεμηθούν τα αδύνατα σημεία της. Ποια ήταν αυτά. Πρώτο και καλύτερο η απώλεια καθοριστικού χρόνου προετοιμασίας από το 1998 μέχρι το τέλος του 2004, η χαμηλή –για τα διεθνή δεδομένα– χρηματοδότηση της Πολιτιστικής, η εντελώς περιορισμένη αναγνωρισιμότητα της πόλης εκτός Ελλάδας, η ανυπαρξία μεγάλων πολιτιστικών υποδομών, το μικρό μέγεθος τοπικής αγοράς, γεγονός που περιόριζε την ελκυστικότητα προς τους χορηγούς και τέλος η παρατεινόμενη ασάφεια σε ό,τι αφορούσε το οριστικό χρηματοδοτικό και νομικό πλαίσιο, γεγονός που δεν είχε επιτρέψει την ύπαρξη δεδομένων εκδηλώσεων καλλιτεχνικού προγράμματος (προϊόντος), άρα και την ύπαρξη οριστικού προγράμματος προβολής, καθώς και εταιριών υλοποίησης αυτού του προγράμματος. Βέβαια δεν πρέπει να ξεχνάμε πως ο Πολιτισμός δεν αποτελούσε ποτέ αναπτυξιακό χώρο για την Πάτρα. Η όποια αξιοποίησή του, ως κουλτούρα ανάπτυξης, υπόκειται στους περιορισμούς των προσωπικών εμπνεύσεων, των καλών προθέσεων και των αποσπασματικών πρωτοβουλιών. Δεν υπήρχαν, εθνικά και διεθνώς, αναγνωρίσιμα σήματα πόλης και θεσμών πλην ίσως του καλοκαιρινού φεστιβάλ.

Σχεδιασμός της γενικής στρατηγικής επικοινωνίας από τον Οργανισμό Πάτρα 2006.

Η Πάτρα - Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2006 ήταν υποχρεωμένη να λάβει υπόψη της την εμπειρία που είχαν αποφέρει οι προηγούμενες διοργανώσεις και αυτή δεν ήταν άλλη από τη διογκούμενη επικοινωνιακή αμηχανία και τις εντελώς ασύμπτωτες στρατηγικές επικοινωνίας.

Κάθε πόλη ακολούθησε το δικό της δρόμο με καλά ή κακά αποτελέσματα. Αυτό που έχει σημασία είναι, ότι καμία από αυτές δεν παρέμεινε στη συλλογική μνήμη ως κάτι που να υπάρχει λόγος να ασχοληθεί κανείς μαζί του και την επόμενη μέρα. Τόσο σημαντική είναι δε, η αρνητική επίπτωση που, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας, υπό τον Μισέλ Ροκάρ διαπίστωσε τον Απρίλιο του 2004 τον κίνδυνο οριστικής έκπτωσης και απώλειας προσανατολισμού για το θεσμό που εγκατέστησε η Ελλάδα το 1985. Συμβούλευε δε, την άμεση επινόηση ενός μοντέλου συνεργασίας μεταξύ των Πολιτιστικών Πρωτευουσών, με αφετηρία το 2006, το οποίο θα βασίζεται στην εγκατάσταση μιας μόνιμης ενοποιητικής κουλτούρας που με τη σειρά της θα δημιουργεί μία διαρκή συνθήκη «αλληλογνωριμίας» των λαών και των πολιτισμών της Ευρώπης των 25.

Η κατάθεση ενός βιώσιμου ενοποιητικού οράματος ήταν πια το ζητούμενο. Ο Πολιτισμός μπορεί να γίνει συνεκτικός κώδικας - καταλύτης που μπορεί να επιταχύνει την Ευρωπαϊκή σύγκλιση. Στόχος, κυρίαρχη –αν όχι μοναδική– κατεύθυνση της διεύθυνσης Επικοινωνίας αποτέλεσε το υποπρόγραμμα της Πολιτιστικής «Όλη η Ευρώπη, μια πόλη», ιδέα και σχεδιασμός του Δημήτρη Τουλιάτου, αλλά και ο συνεδριακός κύκλος «Τι τρέχει με την Ευρώπη; - What About Europe?», ιδέα του Γιώργου Παναγιωτόπουλου. Για το λόγο αυτό ο διαδικτυακός χώρος της Πάτρας θα έπρεπε να αναπτυχθεί στο μεγαλύτερο ανοικτό forum διαλόγου γύρω από τον Πολιτισμό.

Στρατηγικοί σύμμαχοι της προσπάθειας μπορούσαν να είναι: η ΔΕΠΑΠ, τα Διαμερισματικά Συμβούλια, το Ανεξάρτητο Σώμα Εθελοντών Πολιτισμού, που στηρίζεται στους πολιτιστικούς συλλόγους και τους οργανωμένους φορείς εθελοντισμού της πόλης, που αποκτούν την δυνατότητα να προβληθούν και να πυκνώσουν τις τάξεις τους, τα Πνευματικά Πολιτιστικά Κέντρα των Δήμων της Περιφέρειας, η Ακαδημαϊκή Κοινότητα (Πανεπιστήμιο, ΤΕΙ, Ανοικτό Πανεπιστήμιο).

Αναγκαίες συμπράξεις που έπρεπε να γίνουν ήταν με το Δήμο Πατρέων, τη Νομαρχία Αχαΐας, την ΤΕΔΚ Αχαΐας, την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, τις Νομαρχίες και ΤΕΔΚ όμορων νομών, ΚΕΔΚΕ –ΕΝΑΕ, ΕΒΕ Αχαΐας, ΕΤΑΑ και ο Σύλλογος Ξενοδόχων.

Τα οφέλη αυτής της στρατηγικής ήταν ότι θα αφύπνιζε και θα ενεργοποιούσε το σύνολο των πολιτιστικών, αυτοδιοικητικών, κοινωνικών δυνάμεων της Πάτρας και της ευρύτερης περιφέρειας, ενώ θα προετοιμάζε την πόλη για τη διεκδίκηση και διοργάνωση μεγάλων θεσμών στο μέλλον.

Συνοπτική ενδεικτική κατανομή κονδυλίου Επικοινωνίας 2005-2006	
1: Προβολή στα έντυπα και ηλεκτρονικά ΜΜΕ της Πάτρας	850.000,00
2: Προβολή στα έντυπα και ηλεκτρονικά ΜΜΕ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας	150.000,00
3: Προβολή στα έντυπα και ηλεκτρονικά ΜΜΕ εθνικής εμβέλειας	800.000,00
4: Προβολή και δράση προώθησης στο διαδίκτυο (συμπεριλαμβάνεται η δημιουργία του Ψηφιακού Τόπου)	700.000,00
5: Δράσεις δημοσίων σχέσεων	250.000,00
6: Εκδόσεις – έντυπα	450.000,00
7: Συμμετοχή σε εκθέσεις εσωτερικού και εξωτερικού (συμπεριλαμβάνεται η παραγωγή του απαιτούμενου υλικού)	350.000,00
8: Κόστος δημιουργικών εφαρμογών και παραγωγής επικοινωνιακού υλικού (πλην των προηγούμενων κατηγοριών)	300.000,00
9: Απρόβλεπτα (κυρίως στον τομέα εκδόσεων και ενθέσεων)	150.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	4.000.000,00

Ο πιο πάνω ενδεικτικός προϋπολογισμός αποτελούσε, τον Ιανουάριο του 2005, το ελάχιστο επίπεδο επικοινωνιακής λειτουργίας του θεσμού. Θα απαιτούνται, περίπου, 1.500.000,00 ευρώ επιπλέον προκειμένου να επιτευχθεί η ολοκληρωμένη επικοινωνιακή επένδυση που έχει ανάγκη η περιοχή.

Προσέλκυση οικονομικών πόρων από χορηγούς

Οι υποψήφιοι εταίροι για το στρατηγικό σχεδιασμό και την υλοποίηση του προγράμματος δημοσιότητας και προβολής της Πάτρας ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το έτος 2006, καλούνταν να προχωρήσουν στην αναζήτηση τρίτων (πλην του Ελληνικού Δημοσίου) χορηγών (εταιριών, φορέων, οργανισμών κ.λπ.), οι οποίοι θα χρηματοδοτούσαν με χορηγίες τις δράσεις του «Πάτρα 2006» με αντάλλαγμα την προβολή και δημοσιότητά τους.

Η αναζήτηση χορηγών μπορούσε να κινηθεί προς την εύρεση χορηγών για μια ή περισσότερες από τις θεματικές ενότητες κύκλους του καλλιτεχνικού προγράμματος, την εύρεση χορηγών για μεμονωμένες εκδηλώσεις του καλλιτεχνικού προγράμματος είτε εντάσσονται σε κάποιες από τις θεματικές ενότητες είτε όχι την εύρεση χορηγών για τη διεξαγωγή ενός ή περισσότερων από τα τρία διεθνή συνέδρια, την εύρεση χορηγών για το mega- event «Όλη η Ευρώπη, μια πόλη», ή μεμονωμένες δράσεις αυτού, την εύρεση χορηγών για άλλες δράσεις του Οργανισμού (επικοινωνίας, προβολής έντυπης, ηλεκτρονικής, διαδικτύου), διαφήμισης και μάρκετινγκ.

Η αναζήτηση των χορηγιών, ουδέποτε ουσιαστικά ξεκίνησε με συμβατικό τρόπο, δηλαδή, την ανακοίνωση του προγράμματος εκδηλώσεων και επικοινωνίας, την δημιουργία του κατάλληλου υλικού (φακέλων χορηγιών), την υλοποίηση εκδηλώσεων προσέλκυσης χορηγών στην Αθήνα, την Πάτρα αλλά και σε όλη την Ελλάδα. Έτσι αντί για την συνήθη διαδικασία αναζήτησης χορηγών, επιλέχθηκε η πολύπλοκη, αδιαφανής και καταδικασμένη να αποτύχει διαδικασία ταύτισης των χορηγιών με την επικοινωνία. Με τον τρόπο άλλωστε αυτό χάθηκε και ο έλεγχος πλήθους δαπανών.

Η παραπάνω διαδικασία αποτέλεσε και το πρώτο σημείο τριβής και σύγκρουσης του Διευθυντή Μάρκετινγκ και χορηγιών Δημήτρη Τουλιάτου με τον Θάνο Μικρούτσικο αρχικά, αλλά και με τον Χρήστο Ροϊλό στην συνέχεια.

Ο Οργανισμός επρόκειτο να αξιολογήσει θετικά ως κριτήριο δυνατότητας εξεύρεσης χορηγών, είτε εγγυητική επιστολή συγκεκριμένου ύψους έναντι προβλεπόμενης προσέλκυσης εσόδων από χορηγούς, είτε δεσμευτικές επιστολές συνεργασίας / επιστολές πρόθεσης συνεργασίας από εταιρείες / φορείς / οργανισμούς του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, για μέρος ή όλων των παραπάνω

περιγραφόμενων. Υποβλήθηκαν προσφορές από τις εταιρείες DOT, Ashley & Holmes και την κοινοπραξία DDB Athens / Lamda Alpha.

Στις 25 Οκτωβρίου 2005 συνήλθε σε συνεδρίαση η Επιτροπή Διενέργειας του Διαγωνισμού και τελικά επελέγη η κοινοπραξία DDB Athens / Lamda Alpha.

Στις 2 Νοεμβρίου 2005, η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού συνήλθε και πάλι, σε κλειστή συνεδρίαση, για να αποφασίσει το «σχεδιασμό και υλοποίηση του προγράμματος δημοσιότητας και προβολής της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης - Πάτρα 2006», αποτελούμενη από τον Συντονιστή Εκτελεστικής Επιτροπής Χρήστο Ροϊλό, το Μέλος Εκτελεστικής Επιτροπής Δημήτρη Ρουμελιώτη και τον Διευθυντή Επικοινωνίας Γιώργο Παναγιωτόπουλο.

Τελικά ελάχιστες ήταν οι χορηγίες για ένα τέτοιο θεσμό ευρωπαϊκού επιπέδου, μηδενική η προβολή και η επικοινωνία, που εκτός από δεκάδες εκτυπώσεις και λινάτσες, δεν έχει να δείξει τίποτε άλλο αποδεικνύοντας την ανυπαρξία της επικοινωνιακής πολιτικής και των δημοσίων σχέσεων των στελεχών της πολιτιστικής.

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Είναι πλέον γνωστό ότι όλες οι μεγάλες διοργανώσεις, είτε αθλητικοί αγώνες είτε μεγάλα καλλιτεχνικά γεγονότα στηρίζονται από έμπυχο προσωπικό, σε μεγάλο βαθμό στους εθελοντές οι οποίοι ανιδιοτελώς προσφέρουν τις γνώσεις τους, την εμπειρία τους, τον πολύτιμο χρόνο τους και την καλή τους διάθεση.

Η Πάτρα 2006 λειτούργησε όπως ήταν φυσικό με αυτή τη λογική και δημιούργησε αφενός το ανάλογο Τμήμα Εθελοντισμού, αφετέρου και την Επιτροπή Διαχείρισης του Προγράμματος Εθελοντισμού με σκοπό την προσέλκυση εθελοντών. Το πλάνο του εθελοντισμού βασίστηκε στην προσέλκυση εθελοντών μέσω καταχωρημένων διαφημίσεων στον τοπικό τύπο ή μέσω κάποιων επωνύμων οι οποίοι

ήρθαν στην Πάτρα, δήλωσαν εθελοντές και από ό,τι φαίνεται οι «επώνυμοι» για τους ιθύνοντες του Οργανισμού εξυπηρέτησαν το σκοπό τους αποκλειστικά και μόνο κατά την συμπλήρωση της αίτησης συμμετοχής τους. Άλλωστε δεν ήταν λίγοι εκείνοι οι «επώνυμοι» εθελοντές αλλά και πολλοί περισσότεροι ανώνυμοι που δέχτηκαν με χαρά να προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες μου στην Πολιτιστική, αλλά αυτές δεν τους ζητήθηκαν ποτέ.

Στην ουσία, τα άτομα, κυρίως πατρινόπουλα, τα οποία δήλωσαν εθελοντές της Πολιτιστικής και για τα οποία αξίζει ο κάθε έπαινος, εντάσσονταν σε κάποιον από τους παρακάτω Τομείς :

Στις υπηρεσίες Θεατών

Στην ενημέρωση Θεατών και Επισκεπτών

Σε βοήθεια τεχνικών υπηρεσιών.

Σε Ξεναγήσεις

Στην υποστήριξη Προγράμματος και Εκδηλώσεων

Στις Εκδόσεις

Σε Γραμματειακή Υποστήριξη

Σε Ιατρικές Υπηρεσίες και

Στην Διακίνηση Ενημερωτικού Υλικού

Οι εθελοντές μπορούσαν να επιλέξουν τον τομέα στον οποίο ενδιαφέρονταν να δραστηριοποιηθούν και το χρονικό διάστημα που μπορούσαν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους.

Η επιλογή και η αξιολόγηση των εθελοντών έγινε κατόπιν συνέντευξης και τοποθετούνταν με γνώμονα τη δυνατότητα να προσφέρουν και τη θέση που τους ενδιέφερε. Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε τη προσφορά ενός από τους μεγάλους χορηγούς της Πολιτιστικής την Πατρινή βιομηχανία ρούχων “Dur” η οποία πρόσφερε τόσο τις θερινές όσο και τις χειμερινές στολές των εθελοντών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα της Πολιτιστικής

Ο άνθρωπος προωθεί τον πολιτισμό αλλά συγχρόνως προωθείται και ο ίδιος μέσω αυτού, δημιουργεί, ευφραίνεται, αναβαπτίζεται. Ο άνθρωπος εκφράζεται πολιτιστικά οργανώνοντας πολιτιστικές εκδηλώσεις. Μέσα από αυτές προσφέρει και δέχεται πολιτισμό.

Οι εκδηλώσεις αυτές για να θεωρηθούν επιτυχημένες πρέπει να παρακινούν τους ανθρώπους σε συμμετοχή, ακόμη και αυτούς για τους οποίους ο πολιτισμός δεν ανήκει στις προτεραιότητές τους. Μια επιτυχημένη πολιτιστική εκδήλωση πρέπει να καταφέρνει να προσελκύσει μαζικά τον κόσμο, γιατί ο πολιτισμός απευθύνεται σε όλους. Μια πολιτιστική εκδήλωση που δεν έχει τα παραπάνω χαρακτηριστικά παύει να εμπεριέχει το στοιχείο του πολιτισμού και μετατρέπεται αυτόματα σε απλή συνάθροιση.

Στην περίπτωση της Πολιτιστικής της Πάτρας θα ήταν άδικο να ισχυριστεί κάποιος ότι έλειψαν τα σημαντικά σχήματα ή οι πεφωτισμένες προσωπικότητες της τέχνης, που παρουσιάστηκαν ενώπιον των θεατών. Δεν έλειψαν βέβαια και οι εκδηλώσεις, που παρουσιάστηκαν ως «αποκλειστικές παραγωγές» της Πολιτιστικής και στη συνέχεια ανέβηκαν σε άλλες πόλεις της χώρας. Ούτε ήταν λίγες οι παραγωγές που κινήθηκαν σε μέτρια επίπεδα, που δεν δικαιολόγησαν στο έπακρο τις επιλογές των ιθυνόντων και που δεν δικαίωσαν τις υψηλές προσδοκίες που είχαν καλλιεργηθεί στον κόσμο.

Οι περισσότερες εκδηλώσεις της Πολιτιστικής δεν προκάλεσαν την κινητοποίηση, των καλλιτεχνικών φορέων ή ομάδων, ούτε καν των φιλότεχνων. Αυτό το μαρτυρούν, ο απογοητευτικός αριθμός των εισιτηρίων που κόπηκαν, και η απροθυμία του κοινού να προσέλθει ακόμα και σε ανοικτές εκδηλώσεις.

Έπαιξε ρόλο η έλλειψη πειστικής, έξυπνης και καταγιστικής διαφημιστικής εκστρατείας. Η δικαιολογία ήταν «τα περιορισμένα χρηματικά κονδύλια». Δεν ξέρουμε κατά πόσο ισχύει αυτό, αλλά το μόνο σίγουρο είναι ότι κανείς δεν παρακολουθεί αυτό για το οποίο ποτέ δεν έχει ενημερωθεί. Ακόμη και οι πιο «ευαισθητοποιημένοι πολιτιστικά» δε συμμετείχαν επαρκώς στις εκδηλώσεις της Πολιτιστικής, με ελάχιστες βέβαια εξαιρέσεις. Άρα, πώς να συμμετέχει ο απλός

Πατρινός, όταν κανείς δε φρόντισε να τον ενημερώσει, να τον παρακινήσει, ή ακόμα και να τον πείσει, για να υποστηρίξει αυτό το μεγάλο εγχείρημα της πόλης του;

Αποτέλεσμα όλων των παραπάνω, ήταν το γεγονός, ότι ουσιαστικά η υπόλοιπη Ελλάδα και πολύ περισσότερο η Ευρώπη, δεν έμαθαν ποτέ ότι η Πάτρα διετέλεσε Πολιτιστική Πρωτεύουσα. Διότι πώς να πείσουμε τους άλλους όταν δεν έχουμε πειστεί οι ίδιοι;

Έκθεση Leonardo Da Vinci «Εφευρέτης & Επιστήμονας»

(Εκθεσιακός χώρος «Λαδόπουλος» - 10 Ιανουαρίου έως 2 Απριλίου)

Η Έκθεση Leonardo Da Vinci « Εφευρέτης & Επιστήμονας » μεταξύ άλλων περιελάμβανε 120 ομοιώτυπα σημειώσεων, σκίτσων και μελετών του μεγάλου εφευρέτη που κάλυπταν όλους τους τομείς της επιστημονικής του δράσης.

Τα εγκαίνιά της έκθεσης πραγματοποιήθηκαν στον Εκθεσιακό Χώρο Λαδόπουλου.

Λίγο πριν, ο υφυπουργός Πολιτισμού Πέτρος Τατούλης και οι επικεφαλής του «Πάτρα 2006» κήρυξαν και τυπικά την έναρξη φιλοξενίας του θεσμού της «Ευρωπαϊκής Πρωτεύουσας», με ικανοποίηση από τα έργα που πραγματοποιούνταν. Ο υφυπουργός Πολιτισμού μιλώντας για την προσπάθεια προετοιμασίας υπογράμμισε ότι η πολιτική του ΥΠ.ΠΟ προσπάθησε από την αρχή να ενεργοποιήσει τις δυνάμεις της πόλης και να δημιουργήσει τις δομές εκείνες, που θα επέτρεπαν τη συνεργασία χωρίς εμπλοκές και αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων.

Οι εκδόσεις του «Πάτρα 2006»

Ο εκδοτικός απολογισμός του «Πάτρα 2006» οδήγησε στη δημιουργία 11 βιβλίων. Το καθένα από αυτά κάλυψε διαφορετικές ανάγκες και ξεχωριστές συγκυρίες, γεγονός που οδήγησε σε μια αισθητική και χρήσιμη ποικιλομορφία. Σε καμία περίπτωση δεν κατάφερε τον αρχικό στόχο που ήταν μέσα από εκδόσεις, τυπωμένο, ηλεκτρονικό και οπτικοακουστικό υλικό να προβληθούν οι τοπικές παραδόσεις, η τοπική καλλιτεχνική παραγωγή αλλά και τα ήθη και έθιμα της περιοχής.

- § **«Πάτρα: από την αρχαιότητα έως σήμερα»**
- § **«Η Νεοτερική Ποίηση στην Πάτρα από τη δεκαετία του '50 μέχρι τις αρχές του 21ου αιώνα»**
- § **«Μάσκες του Καρναβαλιού της Πάτρας»**
- § **Κατάλογος Έκθεσης «Μάσκα και πολιτική»**
- § **«Αχαιών Γεύσεις»**
- § **«Τα 120 μεγάλα ρεπορτάζ της Πάτρας»**
- § **«Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά Μοναστήρια της Αχαΐας»**
- § **«Πάτρα-Άμστερνταμ, Δύο Λιμάνια»**
- § **«Η Σύγχρονη Ελληνική Ποίηση στις Χώρες της Ευρώπης»**
- § **«Οι Ποητές της Πάτρας στις Γλώσσες της Ευρώπης»**
- § **Λεύκωμα «Πάτρα Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2006»**

Ειδικές Εκδηλώσεις της Πολιτιστικής

§ Μέρες κρασιού στην Πάτρα

Πρωτότυπη διημερίδα με ενδιαφέρουσες δράσεις και γενικό τίτλο «Μέρες κρασιού στην Πάτρα» διοργανώθηκε στην Πάτρα, στις 23 και 24 Ιανουαρίου 2006. Η εκδήλωση είχε σκοπό αφενός να συνδυάσει το κρασί με τα γράμματα, την τέχνη και τον πολιτισμό, αφετέρου στο πλαίσιο του προγράμματος OENOTROS, να προωθήσει τα κρασιά της Ε.Ε. στην εσωτερική αγορά.

Οι «Μέρες Κρασιού στην Πάτρα» που έγιναν με την συνεργασία του Οργανισμού Πάτρα 2006 και του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου περιελάμβαναν έκθεση βιβλίων, προβολή ταινίας, έκθεση κρασιών, γευσιγνωσία, ομιλίες και «ανοιχτές» συζητήσεις.

Δυστυχώς η όλη εκδήλωση κατέληξε σε «Οργανωτική ατυχία», όπως διπλωματικά την χαρακτήρισε ο τότε υπεύθυνος επικοινωνίας του Φορέα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας του 2006, Γιώργος Παναγιωτόπουλος.

Το χρονικό των λαθών ξεκίνησε από το ότι επελέγη, με ευθύνη του Φορέα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, η Veso Mare για την πραγματοποίηση της εκδήλωσης και όχι ο πλέον εξειδικευμένος χώρος της ACHAIA CLAUSS που, ως γνωστόν, διαθέτει τεράστια εμπειρία στην υποστήριξη τέτοιων εκδηλώσεων.

Κανείς από τους τοπικούς επιχειρηματίες που ασχολούνται με το κρασί, δεν παρευρέθηκε στην εκδήλωση και είναι αλήθεια ότι τόσο ο αντιπρόεδρος της Εθνικής Διεπαγγελματικής Οργάνωσης Αμπέλου και Οίνου, Γιάννης Μπουτάρης, όσο και η πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου, Μυρτώ Τζαννετάκη, ήταν φανερά απογοητευμένοι για την εξέλιξη της εκδήλωσης.

§ Special Olympics

Στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 2 Σεπτεμβρίου, η Πάτρα ήταν η πρώτη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης η οποία είχε την τιμή να φιλοξενήσει την τελετή της Αφής της Φλόγας των Special Olympics. Η τελετή ονομάστηκε «Το φως του Πολιτισμού και της Ελπίδας» και αποτέλεσε την αφετηρία για τη μεγάλη γιορτή των Πανευρωπαϊκών αγώνων των Special Olympics που έγιναν στη Ρώμη τον ίδιο μήνα.

Σύμφωνα με την πρόεδρο των Special Olympics Hellas κα. Δεσποτοπούλου, «η ένταξη της τελετής στα πλαίσια της Πολιτιστικής ήταν μια πολύ καλή ευκαιρία να δοθεί έμφαση στις απεριόριστες δυνατότητες των ατόμων με νοητικά προβλήματα και στο πνεύμα των νέων το οποίο μπορεί να αποτελέσει κινητήρια δύναμη για θετικές κοινωνικές αλλαγές».

Η Τελετή της Αφής έγινε σύμφωνα με την παράδοση από την αρχαιότητα και συνοδεύτηκε από ένα πραγματικά εκπληκτικό κοντσέρτο από τη Συμφωνική Ορχήστρα Τυφλών Κοριτσιών της Αιγύπτου. Ο κ.Ροίλος παρατήρησε *«το μήνυμα της συναυλίας ήταν ότι Πολιτισμός σημαίνει σεβασμός στη διαφορετικότητα, την προσωπική αξιοπρέπεια, την ελευθερία έκφρασης, που είναι και η αποστολή των*

Special Olympics αλλά συγχρόνως και ο πυρήνας του θεσμού της Πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης».

Το κοντσέρτο παρακολούθησαν εκτός από τους Τοπικούς Φορείς, η σύζυγος του πρωθυπουργού κυρία Νατάσσα Καραμανλή, βουλευτές του νομού αλλά και πλήθος κόσμος. Τα κορίτσια της Ορχήστρας επεφύλαξαν εκπλήξεις για το ακροατήριο μια και εκτός από τα κλασικά έργα που ερμήνευσαν, συμπεριέλαβαν και τραγούδια του Μάνου Χατζηδάκι και Μίκη Θεοδωράκη. Το αποτέλεσμα ήταν ένα ενθουσιασμένο κοινό μέσα σε μια ιδιαίτερα φορτισμένη συγκινησιακά ατμόσφαιρα.

Ο εορτασμός συνεχίστηκε την επόμενη μέρα με λαμπαδηδρομία που ξεκίνησε από την Αχάια Κλάους και κατέληξε στην εκκλησία του Αγίου Ανδρέα. Πρόσωπα αναγνωρισμένα για την προσφορά τους στον αθλητισμό μετέφεραν το Φως .

Η Αιγυπτιακή Ορχήστρα μεταφέρθηκε μέχρι την είσοδο του ναού με 20 αυτοκίνητα –αντίκες. Εκεί διανυκτέρευσε η φλόγα και την επόμενη μέρα, σε μια ειδική τελετή, την πήρε ο Vito Calabrese, αθλητής των Special Olympics από την Ιταλία για να μεταφερθεί με το πλοίο στη γειτονική χώρα και τελικά στη Ρώμη για την τελετή έναρξης των Πανευρωπαϊκών Αγώνων.

Όλα τα μέσα ενημέρωσης κάλυψαν διεξοδικά αυτές τις ξεχωριστές εκδηλώσεις που ήταν πραγματικά μια από τις πιο «φωτεινές» στιγμές της Πολιτιστικής.

§ Συνεδριακό Πρόγραμμα «Τι Τρέχει με την Ευρώπη;»

Το Συνεδριακό Πρόγραμμα «Τι Τρέχει με την Ευρώπη;» είχε προγραμματιστεί για να αποτελέσει παράλληλη δράση μέσω της οποίας θα επιχειρούσαν την ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα που αφορούν στον πολιτισμό, σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Απώτερος στόχος του προγράμματος ήταν η ενδυνάμωση των υφιστάμενων δικτύων επικοινωνίας με φορείς και ακαδημαϊκές κοινότητες του εξωτερικού και η μακροπρόθεσμη ανάπτυξη Τουρισμού Συνεδριακού τύπου που θα προσφέρει νέα κίνητρα παραμονής στην πόλη της Πάτρας, για τους ξένους επισκέπτες αλλά και επιπλέον ευκαιρίες εργασίας για τους κατοίκους της πόλης.

Στο πλαίσιο του θεσμού πραγματοποιήθηκε, με τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ο Συνεδριακός κύκλος «What about Europe», ο οποίος περιλάμβανε τρία συνέδρια με θέματα: «ΜΜΕ και Πολιτισμός», «Επιστήμη και Πολιτισμός» και «Πολιτική και Πολιτισμός».

Στόχος του Συνεδριακού κύκλου ήταν να δώσει χώρο στον ανοιχτό διάλογο ώστε με βάση τον Πολιτισμό και ανάμεσα από αντικρουόμενες απόψεις να αναδυθούν συγκλίσεις και να αναδειχθούν κοινοί δρόμοι για την ευρωπαϊκή ενοποίηση. Φιλοδοξία του θεσμού ήταν να αποτελέσει το «What about Europe» την αφετηρία για την εξέλιξή του σε Παρατηρητήριο για την ευρωπαϊκή ενοποίηση που θα συγκαλείται κάθε δύο χρόνια στην Πάτρα με θεματολογία η οποία θα καθορίζεται μέσα από προσυνεδριακό διάλογο. Δεν θεωρούμε ότι τα κατάφερε.

Το πρώτο συνέδριο του Συνεδριακού κύκλου «What about Europe» έλαβε χώρα στο Συνεδριακό κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών από 26 έως 28 Μαρτίου και διοργανώθηκε σε συνεργασία με την ΕΣΗΕΠΗΝ (Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Πελοποννήσου-Ηπείρου-Νήσων) και την Ένωση Ευρωπαίων Δημοσιογράφων.

Σκοπός του συνεδρίου ήταν να προβληματίσει και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για ανοιχτό διάλογο σε θέματα που αφορούν στον τρόπο με τον οποίο ο Πολιτισμός προωθείται και προβάλλεται από τα ΜΜΕ και τα προβλήματα στη γενικότερη σχέση τους καθώς και ο ρόλος των δημοσιογράφων στη διαμόρφωση και μετάδοση του μηνύματος. Στο συνέδριο σημαντικές προσωπικότητες από το χώρο των ΜΜΕ και του Πολιτισμού παρουσίασαν τις εισηγήσεις τους στις θεματικές ενότητες: «Γένεση των Πολιτισμών και διαμόρφωση των πολιτιστικών προτιμήσεων», «Μπορούν τα ΜΜΕ να παράγουν Πολιτισμό;», «ΜΜΕ και Πολιτισμός στην εποχή του Διαδικτύου», «Δημιουργοί και ΜΜΕ», «Πώς αποτυπώνονται 25 διαφορετικά χνάρια στη νέα Ευρώπη;» και «Πολιτισμός-ΜΜΕ και δεοντολογία».

Ένα ακόμη διεθνές συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Πολιτιστικής από 23 έως 24 Μαρτίου είχε θέμα: «Η Πάτρα, αποικία του Αυγούστου, και οι πολιτιστικές, πολιτικές και οικονομικές αλλαγές της Επαρχίας της Αχαΐας στις αρχές της αυτοκρατορικής ρωμαϊκής εποχής». Το συνέδριο συνδιοργανώθηκε από την Ιταλική Πρεσβεία στην Ελλάδα, την Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή της Αθήνας και το Δήμο της Πάτρας.

Από τις 30 Μαΐου μέχρι τις 2 Ιουνίου πραγματοποίησε τις εργασίες του το τριήμερο συνέδριο του οργανισμού «Les rencontres» (Δίκτυο Πολιτιστικής συνεργασίας Δήμων της Ευρώπης) με θέμα «Η δια βίου καλλιτεχνική μάθηση του πολίτη». Ο οργανισμός Les rencontres κατά παράδοση διοργανώνει το συνέδριό του στην εκάστοτε Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης. Στις 30 Μαΐου έγινε η τελετή

έναρξης στον προαύλιο χώρο του Εργοστασίου Τέχνης, ενώ στις 31 Μαΐου που ήταν η πρώτη μέρα του συνεδρίου οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν στους Δελφούς. Τη δεύτερη μέρα το συνέδριο πραγματοποιήθηκε στην Πάτρα, στην αίθουσα συνεδριάσεων του Ο.Λ.ΠΑ. και την επόμενη ολοκληρώθηκε με επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας Ολυμπίας.

Το δεύτερο συνέδριο του Συνεδριακού κύκλου «What about Europe» με θέμα «Επιστήμες και Πολιτισμός» πραγματοποιήθηκε επίσης στο Συνεδριακό κέντρο του Πανεπιστημίου από 5 μέχρι 10 Ιουνίου. Στο συνέδριο συμμετείχαν διακεκριμένοι Έλληνες και ξένοι επιστήμονες και συζητήθηκαν θέματα που αφορούσαν στις επιδράσεις και επιπτώσεις στην κοινωνία, το περιβάλλον και τον άνθρωπο από τις ραγδαίες εξελίξεις στην επιστήμη και την τεχνολογία.

Το συνέδριο ήταν χωρισμένο σε έξι θεματικές ενότητες: «Η προοπτική των θεμελιωδών επιστημών στην Ευρώπη και τον κόσμο», «Το ενεργειακό και περιβαλλοντικό πρόβλημα», «Επιστήμη και θρησκεία», «Επιστημονικές, Τεχνολογικές εξελίξεις και Πολιτισμός», «Αρχιτεκτονική, Πόλη και Πολιτισμός» και «Νευροεπιστήμες, Νους και Πολιτισμός».

Ωστόσο «μαύρο» σημείο στη διοργάνωση του συνεδρίου υπήρξε η απουσία του κοινού, μια και οι Πατρινοί φαίνεται πως δεν ανταποκρίθηκαν θετικά. Στα μέσα περίπου του Συνεδρίου, έγιναν κάποιες μετατροπές στο πρόγραμμα και ζητήθηκε από τον δήμαρχο της Πάτρας κ. Καράβουλα, να μιλήσει και να καλέσει τους Πατρινούς να συμμετάσχουν στο συνέδριο. Ο δήμαρχος υπενθύμισε ότι το συνέδριο αποτελεί σημαντικό γεγονός για την πόλη, ότι οι εισηγήσεις των συμμετεχόντων είναι εξαιρετικής ποιότητας, πολύ ενδιαφέρουσες αλλά και χρήσιμες. Τις επόμενες μέρες υπήρξε μία μικρή αύξηση της συμμετοχής του κοινού.

Ο Συνεδριακός κύκλος έκλεισε με το τρίτο του συνέδριο με θέμα «Πολιτική και Πολιτισμός» το οποίο φιλοξενήθηκε στο συνεδριακό κέντρο του Ο.Λ.ΠΑ το διήμερο από τις 11 έως 12 Νοεμβρίου. Το συνέδριο περιλάμβανε τις ενότητες- συνεδρίες: «Ο πολιτικός του Πολιτισμού», «Ευρώπη και πολιτισμός», «Το πολιτικό μήνυμα της Τέχνης» και «Πολιτιστική Πολιτική».

Οι Φωτεινές Παρουσίες στη Πολιτιστική

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2006 αποτελεί πλέον παρελθόν. Πολλές οι εκδηλώσεις και πολλοί περισσότεροι οι Έλληνες και οι ξένοι καλλιτέχνες και δημιουργοί που μέσα από τη δουλειά τους προσπάθησαν να αναδείξουν, στην πόλη μας, το προφίλ του Ευρωπαϊκού πολιτισμού. Ανάμεσά τους και κάποιοι που άφησαν εντονότερα το στίγμα τους στην Πολιτιστική Πρωτεύουσα του 2006. Για αυτά τα άτομα είναι σημαντικό να αφιερώσουμε κάποια περισσότερα στοιχεία.

§ ZOZE SARAMAGOU

Η παρουσία του Ζοζέ Σαραμάγκου ήταν από τις περιπτώσεις από τις οποίες η Πάτρα φωτίστηκε σαν πραγματική Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης.

Ήρθε στην Πάτρα για την παρουσίαση της μουσικής παράστασης «Το μεγαλύτερο λουλούδι του κόσμου» που βασίστηκε στο ομώνυμο παραμύθι του. Γεννήθηκε το 1922 στην Αζινιάγκα της Πορτογαλίας από αγροτική και φτωχή οικογένεια. Άρχισε να συγγράφει αρκετά μεγάλος, αφού προηγουμένως είχε προλάβει να ασχοληθεί διαδοχικά σαν μηχανικός, υπάλληλος, εκδότης και δημοσιογράφος. Το ξεκίνημά του έγινε με το «ταξίδι στην Πορτογαλία» αποτέλεσμα των πολλών ταξιδιών του μέσα στη χώρα. Η επιτυχία του εγχειρήματος τον οδήγησε όπως η συγγραφή βιβλίων γίνει η αποκλειστική του απασχόληση.

Έτσι λοιπόν γεννήθηκαν μεταξύ άλλων τα βιβλία του « Περί τυφλότητας », « Η σπηλιά », « Το κατά Ιησούν Ευαγγέλιο », «Ο άνθρωπος αντίγραφο », « Η Ιστορία της Πολιορκίας της Λισσαβόνας», « Η ιστορία της άγνωστης νήσου » κ.α.

Το 1998 βραβεύθηκε με το βραβείο Νόμπελ, το σημαντικότερο λογοτεχνικό βραβείο του κόσμου.

§ JEAN-LUIS TRINTIGNANT

Ο Jean-Louis Trintignant γεννήθηκε στις 11 Δεκεμβρίου του 1930 στην Piolenc της Νότιας Γαλλίας. Η σχέση του με το θέατρο ξεκινά στην ηλικία των 21 ετών, όταν παρακολουθεί μια παράσταση του Φιλάργγου του Μολιέρου και αποφασίζει να μετακομίσει αμέσως στο Παρίσι για να σπουδάσει θέατρο.

Αφού συνεργάζεται με διάφορα θεατρικά σχήματα, κάνει την πρώτη του κινηματογραφική εμφάνιση το 1955, ενώ την επόμενη χρονιά έρχεται η επιτυχία με την ερμηνεία του δίπλα στην Brigitte Bardot στην ταινία σταθμό του Roger Vadim, «Και ο Θεός έπλασε τη Γυναίκα». Ο πρωταγωνιστικός ρόλος του, σαν οδηγός αυτοκινήτων στην ταινία του Claude Lelouch «Ένας άνδρας και μία γυναίκα», που γίνεται παγκόσμια επιτυχία, τον αναδεικνύει star παγκοσμίου φήμης.

Το 1969 η έξοχη ερμηνεία του στο ρόλο του δικηγόρου-ανακριτή, στο πολιτικό θρίλερ « Z » του Κώστα Γαβρά του χαρίζει το Χρυσό Φοίνικα Α' ανδρικού ρόλου στις Κάννες.

Από τότε έχει πρωταγωνιστήσει σε πάνω από 130 ταινίες δίπλα σε άλλους διάσημους ηθοποιούς, όπως με τον Yve Montand την Simone Signoret, τον Marcello Mastroianni, τον Alain Delon, τη Catherine Deneuve, το Vittorio Gassman, τη Brigitte Bardot, τον Ugo Tognazzi, τη Fanny Ardant κ.α

Σήμερα πλέον ο μεγάλος αυτός ηθοποιός έχει σταματήσει τον κινηματογράφο, ασχολούμενος αποκλειστικά με την μεγάλη του αγάπη, το θέατρο.

§ KIRI TE KANAWA

Γεννήθηκε στο Ωκλαντ της Νέας Ζηλανδίας από Μαορί γονείς. Υιοθετήθηκε από τον Tom και τη Nel Kanawa οι οποίοι την βοηθούν και την ενθαρρύνουν να ασχοληθεί με το τραγούδι. Στα είκοσι της χρόνια σαρώνει τα βραβεία στην χώρα της και με αυτό τον τρόπο ανοίγει διάπλατα ο δρόμος για τις σπουδές της στο Κέντρο Όπερας του Λονδίνου.

Κάνει την παρθενική της εμφάνιση το 1971 στο Coven Garden, στους Γάμους του Φίγκαρο του Μότσαρτ στο ρόλο της Κοντέσα Αλμαβίλα και από τότε γίνεται περιζήτητη σε όλο τον κόσμο. Ακολουθούν πολυάριθμα ρεσιτάλ της σε όλες τις μεγάλες όπερες του κόσμου με διάσημους παρτενέρ. Όπως είναι φυσικό έχει ηχογραφήσει με τεράστια επιτυχία πλήθος από όπερες και ρεσιτάλ με τις μεγαλύτερες δισκογραφικές εταιρίες του κόσμου.

§ OSKARAS KORSUNOVAS

Ο Oskaras Korsunovas γεννήθηκε το 1969 στο Vilnius της Λιθουανίας, μία από τις σημαντικές πόλεις της τότε Σοβιετικής Ένωσης. Είκοσι μόλις χρονών συνδέεται με ένα κίνημα αναγέννησης της χώρας του το ονομαζόμενο «Sajudis» και γίνεται μέλος της Μουσικής Ακαδημίας της Λιθουανίας, που συνήθιζε τότε να οργανώνει αντισοβιετικές δραματοποιημένες εκδηλώσεις.

Σαν πρωτοετής φοιτητής σκηνοθετεί την πρώτη του παράστασή με τίτλο « There to be here ». Η παράσταση αυτή βασίστηκε σε κείμενα της ρωσικής ομάδας νεωτεριστών συγγραφέων και προκάλεσε όχι μόνο το ενδιαφέρον του θεατρικού κόσμου της Λιθουανίας, αλλά και πέρα από αυτόν. Ο επόμενος σταθμός της ίδιας παράστασης ήταν το Φεστιβάλ του Εδιμβούργου όπου τιμάται με το βραβείο «Fringe First» την ίδια βραδιά που κηρύσσεται και η ανεξαρτησία της Λιθουανίας το 1990. Οι παραστάσεις συνεχίζονται για μια δεκαετία σχεδόν και ο νεαρός σκηνοθέτης ιδρύει έναν ανεξάρτητο θεατρικό θεσμό το θέατρο «Oskaras Korsunovas Theatre». Στο διάστημα αυτό ο Oskaras δουλεύει και στην Ακαδημία Θεάτρου της Λιθουανίας, όπου σκηνοθετεί έργα Ρώσων συγγραφέων του παραλόγου και συγχρόνως προωθεί και το σύγχρονο Λιθουανικό και Δυτικό ρεπερτόριο του στο «The New Drama Actions».

Ακολουθούν παραστάσεις όπου ο σκηνοθέτης κάνει ριζικές αλλαγές σε ολόκληρη τη συνήθη σκηνική έκφραση και στα συστατικά της όπως στη μουσική, στη χορογραφία, στη σκηνογραφία, στον φωτισμό και σε άλλες τεχνικές δυνατότητες.

Το 2001 ο Oskaras Korsunovas τιμάται με το διάσημο βραβείο «Europe Theatre Prize for the New Theatrical Realities» της Ένωσης Θεάτρων της Ευρώπης.

§ ROBERTO BENIGNI

Γεννήθηκε το 1952 στο Castiglion Fiorentino (Arezzo) κοντά στην Τοσκάνη. Από νεαρή ηλικία ασχολήθηκε με το θέατρο και την κωμωδία. Ξεκίνησε σε περιοδεύοντες θιάσους και μετά από μικρή εμπειρία με το θίασο "Poeti improvvisatori" της Τοσκάνης πηγαίνει στη Ρώμη το 1972 με ένα θίασο πρωτοποριακού θεάτρου. Η συνέχεια είναι κάποιοι ρόλοι στην τηλεόραση και μερικές αμφιλεγόμενες ταινίες διαλογής. Η πρώτη του επιτυχία ήρθε το 1988 με τον « Διαβολάκο » και αμέσως μετά ακολουθούν κάποιες εμφα-νίσεις του σε ταινίες μεγάλων σκηνοθετών όπως στην «Λάμψη μιας γυναίκας» του Γαβρά, στο « Φεγγάρι» του Μπερτολούτσι, και στην « Φωνή του φεγγαριού» του Φελίνι.

Αποκορύφωμα της καριέρας του η ταινία « Η ζωή είναι ωραία» που του χαρίζει τα Oscar και την παγκόσμια καταξίωση ως έναν από τους κορυφαίους Ευρωπαίους κινηματογραφιστές. Το 2005 χρίζεται από τον πρόεδρο της χώρας του « Ιππότης της Ιταλικής Δημοκρατίας » μια ύψιστη διάκριση για τους πολίτες της Ιταλίας.

§ EROS RAMAZZOTTI

Ο Eros Ramazzotti γεννήθηκε στις 28 Οκτωβρίου 1963 σε ένα προάστιο της Ρώμης στο Cinecitta. Σαν έφηβος μετακομίζει στο Μιλάνο όπου και ξεκινάει την καριέρα τους σαν μουσικός και σε ηλικία 18 ετών υπογράφει το πρώτο του δισκογραφικό συμβόλαιο. Το 1984 αποσπά διθυραμβικά σχόλια για τη συμμετοχή του στο φεστιβάλ ιταλικού τραγουδιού « Σαν Ρέμο » ερμηνεύοντας το "Terra Promessa" τραγούδι που ανεβαίνει σε χρόνο ρεκόρ στα charts της Ιταλίας.

Αμέσως μετά κυκλοφορεί τον πρώτο του δίσκο « Cuori Agitati » γνωρίζοντας για πρώτη φορά επιτυχία σε Ελβετία, Αυστρία και Γαλλία. Στη δεύτερη εμφάνιση του στο Σαν Ρέμο το 1986 κερδίζει το πρώτο βραβείο με το τραγούδι « Adesso Tu » και η καριέρα του αρχίζει να απογειώνεται. Ο Eros καθιερώνεται πλέον ως καλλιτέχνης παγκοσμίου εμβέλειας και το 1993 ο δίσκος του « Tutte Storie » πουλάει έξι εκατομμύρια αντίτυπα και κατακτά την κορυφή των charts, σε ολόκληρη την Ευρώπη. Στα 24 χρόνια καριέρας του ο Ramazzotti έχει πουλήσει πάνω από 35 εκατομμύρια δίσκους, με μια δισκογραφία που περιλαμβάνει 10 δίσκους με νέα τραγούδια, δύο ζωντανές ηχογραφήσεις και ένα δίσκο με τις μεγαλύτερες επιτυχίες του. Όλοι αυτοί οι δίσκοι έχουν ηχογραφηθεί και στα ισπανικά. Έχει επίσης, συνεργαστεί με σημαντικούς καλλιτέχνες όπως ο Luciano Pavarotti, η Tina Turner, ο Joe Cocker, η Cher, ο Andrea Bocelli, η Patsy Kensit και η Anastacia.

§ IAN ANDERSON

Γεννήθηκε το 1947 στο Dunfermline στη Σκωτία. Τα πρώτα του παιδικά του χρόνια τα περνάει στο Εδιμβούργο και εγκαθίσταται μόνιμα στο Blackbool της Βόρειας Αγγλίας σε ηλικία δώδεκα χρονών.

Το συγκρότημα με το οποίο έγινε γνωστός οι « Tull » γεννήθηκαν το 1968 και μέχρι σήμερα έχουν κυκλοφορήσει 30 albums και έχουν πωλήσει πάνω από 60 εκατομμύρια αντίτυπα δίσκων. Μέσα σε τρεις δεκαετίες έχουν δώσει επίσης παραπάνω από 2.500 κονσέρτα σε πλέον από 40 χώρες. Ο Anderson μέχρι σήμερα έχει ηχογραφήσει και τέσσερα solo albums και είναι ο παγκοσμίως αναγνωρισμένος ως ο μουσικός που πρόσφερε...το φλάουτο στην ροκ μουσική.

§ JOSE CARRERAS

Γεννήθηκε στη Βαρκελώνη το 1946. Από πολύ μικρός έδειξε την αγάπη του στο τραγούδι, έτσι η μητέρα του, αναγνωρίζοντας το ταλέντο του έκρινε απαραίτητο να ξεκινήσει μαθήματα ορθοφωνίας και πιάνου.

Σε ηλικία οκτώ χρονών ο μικρός Χοσέ παρακολουθούσε ήδη μαθήματα στο δημοτικό ωδείο ενώ δέκα χρόνια μετά, ενήλικας πια, παίρνει μέρος στην οντισιόν για το ρόλο του τενόρου στο έργο Νόρμα. Η μαγεία της φωνής του ως Φλάβιο καθηλώνει τους κριτικούς και εντυπωσιάζει τη συμπρωταγωνίστριά του Μονσερά Καμπαγιέ. Από τότε η καριέρα του απογειώνεται και στο αποκορύφωμα της καριέρας του, ο Καρέρας συμμετέχει σε περισσότερες από 70 συναυλίες το χρόνο σε όλο τον κόσμο.

Το 1987 διαγνώστηκε ότι έπασχε από λευχαιμία, με 10% ποσοστό επιβίωσης, όμως καταφέρνει από την άνιση αυτή μάχη να βγει νικητής. Από τότε έσοδα πολλών συναυλιών του Καρέρας διατίθενται συχνά στο Διεθνές Ίδρυμα Λευχαιμίας, άλλωστε στα πλαίσια της ενίσχυσης του ιδρύματος έγινε και το 1990 η πολυθρύλητη συναυλία των τριών μεγάλων τενόρων της σύγχρονης μουσικής (Καρέρας-Παβαρότι-Ντομίνγκο) στη Ρώμη.

§ AZIZA MUSTAFA ZADEH

Η Aziza γεννήθηκε από μια οικογένεια μουσικών της jazz. Ο πατέρας της Vagif Mustafa- Zadeh θεωρείται ο πιο αναγνωρισμένος πιανίστας jazz της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Η μητέρα της Eliza, που ακόμα και σήμερα ταξιδεύει μαζί της σε όλα τα κονσέρτα, σπούδασε BelCanto και αργότερα εμφανίστηκε ως ερμηνεύτρια jazz στο πλευρό του άντρα της. Όπως ήταν λοιπόν φυσικό η Aziza κληρονόμησε ταλέντο και από τους δύο γονείς της και πράγματι η μεγάλη αυτή καλλιτέχνης παίζει, τραγουδάει και συνθέτει ένα μέρος της πιο ξεχωριστής και αξιόλογης jazz, των τελευταίων χρόνων. Πρώτη εμφάνιση κάνει στα 17 της χρόνια και κερδίζει το μεγάλο βραβείο Thelonious Monk στην Washington D.C το οποίο είναι και η αφετηρία για μια σειρά από βραβεία που κερδίζει σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το 1991, κυκλοφορεί το πρώτο προσωπικό της album, το οποίο τιτλοφορείται απλά « Aziza Mustafa Zadeh ». Το 1993 κυκλοφορεί το « Always » και κερδίζει το Echo award και το German Phono Association's Jazz Award. Η τεχνική της πλέον τόσο στο πιάνο, όσο και στα live της είναι εκπληκτική. Τόσο εντυπωσιακή είναι η Aziza που στο τρίτο της album, το «Dance offire» που κυκλοφορεί το 1995 μια ξεχωριστή ομάδα μουσικών της jazz επιλέγουν να την συνοδεύσουν σε αυτό. Με το κοινό πλέον να γεμίζει ασφυκτικά τους χώρους των συναυλιών της σε όλες τις γωνιές της Ευρώπης αλλά και αλλού, από το Λονδίνο μέχρι το Παρίσι και από την Κωνσταντινούπολη μέχρι το Tel Aviv, υπογράφει συμβόλαιο με την Decca και κυκλοφορεί το «Shamans» που αποτελεί και το αποκορύφωμα της καριέρας της. Ο δίσκος αυτός ηχογραφήθηκε στο Abbey Road Studio στο Λονδίνο.

§ ΝΙΚΟΛΑΙ ΛΟΥΓΑΝΣΚΥ

Γεννήθηκε στη Μόσχα στις 26 Απριλίου 1972. Οι ξεχωριστές ικανότητες του Nikolai Lugansky στη μουσική φάνηκαν πολύ νωρίς από την παιδική του ηλικία. Πριν ακόμη μάθει να διαβάζει μουσική έπαιξε από μνήμης στο πιάνο Μπετόβεν ενώ σε ηλικία 7 ετών γίνεται δεκτός στην Κεντρική Μουσική Σχολή της Μόσχας.

Το 1985 πεθαίνει η πρώτη του δασκάλα Τατιάνα Κέστνερ και τον αναλαμβάνει η θρυλική Τατιάνα Νικολάεβα, η οποία τον οδηγεί σε τρία μεγάλα βραβεία των διαγωνισμών Μπαχ της Λειψίας, Ραχμάνινοφ της Μόσχας και της Ακαδημίας Μοτσαρτέουμ. Το καλοκαίρι του 1993 σοβαρό ατύχημα τον κρατάει μακριά από το πιάνο για πολλούς μήνες ενώ την ίδια περίοδο πεθαίνει αιφνιδίως η Τατιάνα Νικολάεβα. Παρόλο την απουσία του από την εξάσκηση και χωρίς τη δασκάλα του ο μεγάλος πιανίστας το καλοκαίρι του 1994 καταφέρνει να κερδίσει τον Διεθνή Διαγωνισμό του πιάνου Τσαικόφσκι. Η νίκη αυτή τον καθιερώνει στο διεθνές καλλιτεχνικό στερέωμα. Από τότε αναφέρεται ως ο πιο περιζήτητος Ρώσος πιανίστας της εποχής μας και δίνει αναρίθμητα ρεσιτάλ και κοντσέρτα σε όλα τα μεγάλα μουσικά κέντρα του κόσμου. Έχει ήδη συνεργαστεί με τις μεγαλύτερες ορχήστρες και μαέστρους του κόσμου και οι ηχογραφήσεις του αποσπών βραβεία και διθυραμβικές κριτικές. Η τεχνική του Nikolai Lugansky υπερβαίνει τα όρια του ανθρωπίνου σώματος και τους νόμους της φυσικής και αποτελεί αναμφισβήτητο μέλλον των μεγάλων βιρτουόζων του πιάνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Πολιτικές και γεγονότα που σημάδεψαν το θεσμό

Η πολιτική των παραιτήσεων

Θεαματικές και πολυσυζητημένες ήταν οι αποχωρήσεις-παραιτήσεις υψηλόβαθμων στελεχών του Οργανισμού με εντυπωσιακότερη όλων, αυτή του καλλιτεχνικού διευθυντή, Θάνου Μικρούτσικου. Αν και ο διάσημος μουσικοσυνθέτης μέχρι και δύο ημέρες πριν την παραίτησή του, διαβεβαίωνε σε ραδιοφωνική του συνεντεύξη στο Ράδιο Ωμέγα, ότι δεν πρόκειται να υποβάλλει παραίτηση, εν τούτοις επέλεξε να το πράξει τις πρώτες μέρες του 2006 και ενώ η Πολιτιστική μετρούσε λίγες ημέρες ως οικοδέσποινα του θεσμού Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης.

Η αποχώρηση Μικρούτσικου δημιούργησε σύγχυση, αβεβαιότητα και δυσφημιστικά για την Πολιτιστική, αθηναϊκά πρωτοσέλιδα.

Από την άλλη αναθεωρήθηκαν, συμφωνημένες με τον κ. Μικρούτσικο, συνεργασίες και εμφανίσεις σχημάτων και καλλιτεχνών, κάτι που προκάλεσε αντίστοιχες μηνύσεις κατά της Πολιτιστικής, από εκείνους που ένιωσαν ότι θίγονται οικονομικά και καλλιτεχνικά από τις αναβολές ή ματαιώσεις εκδηλώσεων.

Βασικοί συντελεστές της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας ήταν :

Ο τότε αντιδήμαρχος της Πάτρας κ. Γιάννης Δημαράς αρμόδιος για τα έργα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας ο οποίος υπέβαλε την παραίτησή του, στις 21 Απριλίου 2004. Ο πρώην αντιδήμαρχος διαφώνησε για την κατάργηση του τεχνικού συμβούλου στα θέματα της Πολιτιστικής, παραιτήθηκε από τα καθήκοντά του. Ο Δημήτρης Τουλιάτος είχε ξεκινήσει ως Διευθυντής Μάρκετινγκ και Χορηγιών. Αποχώρησε τον Σεπτέμβριο του 2005.

Ο νομάρχης Αχαΐας Δημήτρης Κατσικόπουλος παραιτήθηκε τον Δεκέμβριο του 2005 από μέλος του Δ.Σ. και της Εκτελεστικής Επιτροπής του Οργανισμού. Τη θέση του αρνήθηκε να πάρει ο πρόεδρος του νομαρχιακού συμβουλίου Χρ. Κόττας.

Ο Θάνος Μικρούτσικος παραιτήθηκε από Καλλιτεχνικός Διευθυντής στις 6 Ιανουαρίου του 2006. Μαζί του και η Ειρήνη Βουζελάκου (Βοηθός Καλλιτεχνικού Διευθυντή) και ο Διευθυντής Παραγωγής Δημήτρης Γιόλασης.

Ο Γιώργος Παναγιωτόπουλος παραιτήθηκε από την θέση του Διευθυντή Επικοινωνίας, Μάρκετινγκ και Χορηγιών τον Ιούλιο του 2006.

Επίσης αποχώρησαν από τις θέσεις τους τον Φεβρουάριο του 2006 ο Στάθης Χρυσικόπουλος από τεχνικός σύμβουλος και τον Μάιο του 2006 η Ακριβή Χάραρη από τεχνική Σύμβουλος και η Μαρία Κουλούρη από Γραμματέας Εθελοντισμού.

Παραίτηση του Νομάρχη Αχαΐας από το Δ.Σ. του Οργανισμού

Ο Νομάρχης Δημήτρης Κατσικόπουλος τον Δεκέμβριο του 2005, προκαλώντας τον πρώτο ισχυρό κλυδωνισμό του θεσμού. Η κρίση υπόβοσκε αρκετούς μήνες. Η ανακοίνωση του Δ. Κατσικόπουλου, στις 12 Δεκεμβρίου 2005, δεν άφησε περιθώρια για παρερμηνείες. Λίγες ώρες νωρίτερα έχει δημοσιοποιήσει την απόφασή του σε τοπικά ΜΜΕ και εν συνεχεία αποφασίζει να ενημερώσει προσωπικά τον Δήμαρχο και Πρόεδρο του Δ.Σ. του « Πάτρα 2006 », Ανδρέα Καράβολα . Έκρινε για τους δικούς του λόγους ότι δεν έπρεπε να περιμένει το αποτέλεσμα της έκτακτης συνεδρίασης του Δ.Σ.

Ο νομάρχης Αχαΐας Δ. Κατσικόπουλος παραιτήθηκε έπειτα από κόντρα με τον συντονιστή του θεσμού Χ. Ροϊλό, τον οποίο κατηγόρησε για αδιαφάνεια στις διαδικασίες που οδήγησαν στην απευθείας ανάθεση της κατασκευής λυόμενου θεάτρου για τις ανάγκες των εκδηλώσεων της Πολιτιστικής. Με την εξέλιξη αυτή «διακόπηκε» το πνεύμα συναίνεσης για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα.

Παραίτηση του Καλλιτεχνικού Διευθυντή

Στις 3 Ιανουαρίου 2006 ο Θάνος Μικρούτσικος παραιτείται από την θέση του καλλιτεχνικού διευθυντή της Πολιτιστικής . Το οποίο δεν αποτέλεσε έκπληξη μιας και ήταν κάτι το αναμενόμενο. Ήταν μια προαναγγελθείσα εξέλιξη που όμως δεν ήταν αποτέλεσμα μιας συνεπούς στάσης όλο το προηγούμενο διάστημα. Στην επιστολή παραίτησης ο Θάνος Μικρούτσικος προφασίζοταν οργανωτικές δυσλειτουργίες του Οργανισμού της Πολιτιστικής που σε μεγάλο βαθμό αποτελούσαν αλήθειες για τα κακώς κείμενα που για πολύ μεγάλο διάστημα επισημαίνονταν σε καθημερινή βάση και από μερίδα του τοπικού τύπου. Δεν είναι, όμως, σωστό να αναλαμβάνει κάποιος την καλλιτεχνική διεύθυνση του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας και να παραιτείται τρεις ημέρες πριν την επίσημη έναρξη. Της παραίτησης, ακολούθησαν δηλώσεις επί δηλώσεων και συνεντεύξεις επί συνεντεύξεων, μέσω των οποίων ο Θάνος Μικρούτσικος

επαναλάμβανε τους ισχυρισμούς του για δυσκολίες που αντιμετώπιζε στην εκτέλεση του έργου του, ασκώντας σκληρή κριτική σε όσους έμειναν πίσω.

Ο Θάνος Μικρούτσικος ανέλαβε καθήκοντα ως καλλιτεχνικός διευθυντής από τα τέλη Νοεμβρίου του 2003. ««Παίζεται το μέλλον μιας ολόκληρης περιοχής και όμως η κατάσταση που επικρατεί με κάνει και αισθάνομαι λες και η “Πάτρα 2006” είναι για το 2010! Απέχουμε 20 μήνες από το 2006 και δεν έχει γίνει ακόμα τίποτα. Δεν έχει δοθεί ούτε ένα ευρώ... Το στοίχημα είναι το 2006 να αποτελέσει μια εκκίνηση για μια άλλη πόλη, με έναν πολιτισμό που θα ασχοληθεί αποκλειστικά με την ανάπτυξή της» δήλωνε ο ίδιος.

Στις 18 Οκτωβρίου 2004 πραγματοποιήθηκε συνάντηση του πρωθυπουργού και τότε υπουργού Πολιτισμού Κωνσταντίνου Καραμανλή με τον καλλιτεχνικό διευθυντή. Ο κ. Καραμανλής, σύμφωνα με δημοσιεύματα του τοπικού Τύπου, συμφώνησε με το όραμα που του παρουσίασε ο Θάνος Μικρούτσικος και δεσμεύτηκε ότι οι σχετικές αποφάσεις επρόκειτο να ανακοινωθούν μέσα στον επόμενο μήνα.

Ο Κ. Καραμανλής χαρακτήρισε λογικά τα αιτήματα της πόλης και επιφυλάχθηκε να δώσει απαντήσεις για τα οικονομικά και τη δομή το συντομότερο δυνατό.

«Αισθάνομαι ότι έκανα το καθήκον μου. Αισθάνομαι καλύτερα μετά τη συνάντηση επειδή ξέρω ότι ο Πρωθυπουργός γνωρίζει. Τώρα δεν υπάρχει κάποια σκοτεινή πλευρά του φεγγαριού. Σε όλα τα ουσιαστικά θέματα έχει την πλήρη γνώση του τι ζητάμε και γιατί το ζητάμε. Απ’ αυτήν την άποψη δεν μπορεί παρά να κριθεί επιτυχής η συνάντηση» δήλωνε ο κ. Μικρούτσικος.

Οι συνέπειες που επέφερε η παραίτηση του Θάνου Μικρούτσικου ήταν πολύ σοβαρές μιας και το πλήγμα που επέφερε η παραίτηση στο προφίλ της Πολιτιστικής ήταν σημαντικότερο κάτι που επηρέασε τόσο τις χορηγίες όσο και τον τομέα της επικοινωνίας.

Η παραίτηση του Διευθυντή Επικοινωνίας

«Εξαφανισμένος» παρέμενε επί μήνες στα μέσα του έτους ο διευθυντής Επικοινωνίας του «Πάτρα 2006» Γιώργος Παναγιωτόπουλος. Δεν εμφανιζόταν ούτε καν στις συνεντεύξεις Τύπου. Είτε δεν είχε πλέον... λόγο να προβάλλει αυτός τις απόψεις της διοίκησης είτε κάποιοι άλλοι είχαν αποφασίσει να κατέχουν τον «αποκλειστικό» λόγο ακόμη και με καταγισμό προσωπικών συνεντεύξεων-καταχωρήσεων σε φύλλα αθηναϊκών εφημερίδων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Υπάρχει ζωή μετά την Πολιτιστική

(Το παρακάτω κείμενο του Ανδρέα Τσιλήρα αποτέλεσε εισήγηση στο συνέδριο «Γέφυρες 2005» που διοργανώθηκε στην Πάτρα, στο Συνεδριακό Κέντρο του Οργανισμού Λιμένος Πατρών, το Σάββατο 24 Σεπτεμβρίου 2005)

Το ερώτημα για το αν υπάρχει ζωή μετά την Πολιτιστική, είναι προφανώς αυτή τη στιγμή το πλέον κρίσιμο. Αρκεί βέβαια να συμφωνήσουμε πως μας ενδιαφέρει η πόλη, οι νέοι άνθρωποι που θα αναλάβουν τις τύχες της σε λίγα χρόνια και όχι τα μικροσυμφέροντα της σημερινής πολιτικής εξουσίας, της τοπικής αυτοδιοίκησης και των στελεχών που περιμένουν στον προθάλαμο για να αντικαταστήσουν τους σημερινούς ηγεμόνες.

Από τη σκοπιά των νέων, των δημιουργών και των ανθρώπων που είναι γενικά μακριά από τα μικρά μυστικά και τα παρασκήνια με τα οποία όλοι μας τροφοδοτούμε τακτικά την επικαιρότητα της Πολιτιστικής, όλα όσα ακούγονται είναι εξαιρετικά ανούσια, απίστευτα βαρετά και δεν έχουν καμία σχέση με τις πραγματικές διαστάσεις του «στοιχήματος» του 2006.

Μπορώ πολύ εύκολα, αν κληθώ να υπερασπιστώ το δημοσιογραφικό σινάφι, να βρω δεκάδες επιχειρήματα προκειμένου να αποδείξω ότι έχουν τεράστια σημασία για το μέλλον της πόλης ο εμφύλιος πόλεμος της τοπικής Νέας Δημοκρατίας για τα... μάτια του κ. Ροϊλού, το παρασκήνιο των επιλογών του καλλιτεχνικού προγράμματος της Πολιτιστικής ή το αν ο τάδε ή ο δείνα βουλευτής διόρισε στον Οργανισμό τρεις κι όχι έξι –όπως επιδίωξε- «δικά του παιδιά». Ακόμα και τα ευρώ που στοίχησε –ας δεχτούμε ότι είναι έτσι- το κοσμικό δείπνο του κάθε ευρωπαίου πρεσβευτή, θα έπρεπε να μας ενοχλούν λιγότερο από το γεγονός ότι όταν ήρθαν οι ευρωπαίοι πρεσβευτές στην Πάτρα, δεν είχαμε στη κυριολεξία πού να τους πάμε και καταφύγαμε στις γνωστές λύσεις του Ρωμαϊκού Ωδείου, του Αγίου Ανδρέα ή της Αχάια Κλάους... Όλα, έργα που έγιναν κάποιους αιώνες πριν από μας. Ούτε λόγος για ένα σύγχρονο επίτευγμα, εκτός βέβαια από τη Γέφυρα για την οποία, όμως, ελάχιστοι Πατρινοί είναι σε θέση να πουν ότι συνεισέφεραν καθοριστικά...

Όμως, ας είμαστε ειλικρινείς. Όλα αυτά δεν έχουν καμία απολύτως αξία για τον κόσμο και το μόνο που κάνουν είναι αφενός να επιβεβαιώνουν την καχυποψία και τη συνωμοσιολογία την οποία όλοι κατά βάθος λατρεύουμε και αφετέρου να απομακρύνουν τους αξιοπρεπείς ανθρώπους από αυτό που τόσο μεγαλεπήβολα αποκλήθηκε «πρόκληση της Πολιτιστικής».

Δυστυχώς αυτή η περιβόητη πρόκληση έχει πια χαθεί ή τουλάχιστον έχει ξεφύγει από τις αρχικές φιλοδοξίες. Σ' αυτό δεν φταίει ούτε ο καλός ή κακός κ. Βενιζέλος, ούτε ο καλός ή κακός κ. Τατούλης, ούτε πολύ περισσότερο ο καλός ή κακός κ. Ροϊλός. Η Πολιτιστική δεν έπρεπε να βασιστεί μόνο στα διεκδίκηση χρημάτων ή στη διαχείριση πόρων, ανθρώπων και αποφάσεων. Είναι πρωτίστως ζήτημα ενεργοποίησης μιας ολόκληρης πόλης. Το γεγονός ότι αυτή η ενεργοποίηση δεν επιτεύχθηκε ποτέ είναι η μεγαλύτερη ήττα όσων διαχειρίστηκαν ως τώρα το θεσμό.

Επτά χρόνια μετά το προεκλογικό δώρο του 1998, δε βρέθηκε ούτε ένας άνθρωπος, ούτε ένας φορέας να εμπνεύσει τους πολίτες και να τους πείσει ότι πρέπει να δράσουν. Έτσι, η μόνη σχέση της Πολιτιστικής με τον κόσμο εξαντλήθηκε στις εκατοντάδες –πάλι καλά– καλλιτεχνικές προτάσεις που κατατέθηκαν, στα χιλιάδες –ελπίζουμε– εισιτήρια που θα κοπούν στις εκδηλώσεις της επόμενης χρονιάς, ίσως και στις κάποιες εκατοντάδες των εθελοντών που θα συμμετάσχουν.

Πρώτο, λοιπόν, στοιχείο απαραίτητο στη ζωή μετά το 2006, είναι η επίγνωση πως με τους σημερινούς όρους οι πολίτες θα είναι πάντα απαθείς για θέματα όπως η Πολιτιστική, όσο θα αισθάνονται ότι οι κάθε είδους ηγέτες τους, είναι πολιτικά και συναισθηματικά μακριά από την κοινή λογική.

Αφού λοιπόν σε γενικές γραμμές αυτή είναι η πραγματικότητα, τι πιο λογικό να αναζητήσουμε το «μετά» και να σκεφθούμε αν πρόκειται να αφήσει κάτι η περιπέτεια της Πολιτιστικής στην πόλη μετά το 2006.

Κι επειδή τα παθήματα γίνονται μαθήματα, τα μεγαλύτερα κέρδη θα προέλθουν δυστυχώς από όσα δεν έγιναν σωστά, τόσο κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας της Πολιτιστικής, όσο και στη δημόσια συζήτηση που συνεχίζεται ακόμα...

Κορυφαίο πρόβλημα της πόλης, την έλλειψη διάθεσης για ομαδική επαγγελματική δουλειά και για αποτελεσματική διεκδίκηση των αιτημάτων μας. Επί έξι τουλάχιστον χρόνια, από το 1999 μέχρι το 2004, μέχρι δηλαδή να πειστεί και ο τελευταίος ρομαντικός ότι η Πολιτιστική δεν επρόκειτο να επιφέρει κάποια

κοσμογονία στην Πάτρα, οι περισσότεροι οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες της πόλης (επιχειρηματίες, επιμελητήρια, επαγγελματικοί σύλλογοι, μανάτζερς, ακόμα και μέσα ενημέρωσης), ένιωθαν ότι θα συνδέονταν με την Πολιτιστική μόνο εφόσον θα είχαν λαμβάνειν μέρος της «πίτας» των επιχορηγήσεων που θα έδινε. Ακόμα κι όταν δε συνέβαινε κάτι τέτοιο, οι πιο πολλοί από μας ήταν επιφυλακτικοί περιμένοντας πρώτα να δράσουν οι αρχές και κατόπιν να ακολουθήσουν οι ιδιωτικές πρωτοβουλίες.

Πέρασε έτσι σχεδόν μια δεκαετία παντελούς απραξίας και αναμονής των κινήσεων που θα γίνονταν από το Δήμο και το υπουργείο. Κι όταν η «πίτα» μίκρυνε απελπιστικά, όταν όλοι συνειδητοποιήσαμε πως ούτε το υπουργείο, ούτε ο Δήμος κατάφεραν να κάνουν δουλειά υποδομής, ήταν πολύ αργά για να γίνει η παραμικρή καλά σχεδιασμένη κίνηση.

Την ίδια περίοδο, όλοι οι υπεύθυνοι παράγοντες για το ζήτημα δήλωναν αδύναμοι να πάρουν αποφάσεις, χωρίς το υπουργείο να δίνει τα χρήματα που είχε υποσχεθεί. Όμως ταυτόχρονα από την επίσημη Πάτρα (αλλά και από τους ιδιωτικούς της φορείς) δεν κατατέθηκε ούτε μία ολοκληρωμένη πρόταση για τη διεκδίκηση μερικών από τα εκατομμύρια ευρώ που δίνει κάθε χρόνο η Ευρωπαϊκή Ένωση για τον πολιτισμό.

Είναι χαρακτηριστικό πως σε ένα από τα μεγαλύτερα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ένωσης, το «Πολιτισμός 2000 – 2006» που επιχορηγεί (με σχετική ευκολία) διεθνή πολιτιστικά γεγονότα και πρωτοβουλίες, η Πάτρα δε διεκδίκησε ποτέ χρήματα, τα οποία θα μπορούσαν να καλύψουν τα κενά της διαχρονικής κυβερνητικής αδιαφορίας. Οι εξηγήσεις είναι δύο: Είτε μας συμφέρει όλους να αισθανόμαστε μονίμως αδικημένοι, είτε δεν έχουμε την τεχνογνωσία και την ικανότητα να διεκδικήσουμε αυτά που μας αξίζουν.

Ένα δεύτερο, λοιπόν, στοιχείο που μπορούμε να κρατήσουμε για τη ζωή μετά την Πολιτιστική, είναι η ανάγκη για απεξάρτηση από τους κομματικούς παράγοντες ή παραγοντίσκους και η αποστροφή της ηττοπάθειας και της ρετσινιάς του μονίμως αδικημένου από τα κακό υδροκέφαλο κέντρο της Αθήνας.

Στη ζωή μετά το 2006, οφείλουμε να ασχοληθούμε πρώτα με τις προσωπικές μας ευθύνες και λιγότερο με την κριτική για τις παραλείψεις των άλλων. Στο κάτω κάτω έτσι έχουμε μια ελπίδα να διαφυλάξουμε τόσο την ψυχολογική μας ισορροπία, όσο και τις κοινωνικές ή επαγγελματικές μας σχέσεις. Συζητώντας με αρκετούς από αυτούς που συχνά καλούνται (άγνωστο βάσει ποιου ορισμού) «άνθρωποι του

πολιτισμού», ο καθένας μας μπορεί να διαπιστώσει πόσες σχέσεις έχουν διαταραχθεί τον τελευταίο καιρό εξαιτίας της Πολιτιστικής πόσες φιλίες έχουν εξαφανιστεί, πόσες ίντριγκες έχουν ξεφυτρώσει και πόσο παρασκήνιο έχει δημιουργηθεί. «Αναρωτιέμαι πόσοι από μας θα μιλάμε μεταξύ μας μετά την Πολιτιστική», έλεγε πριν λίγο καιρό παράγοντας του χώρου και δεν είχε καθόλου άδικο...

Μακριά από τις συναισθηματικές αναζητήσεις, ένα άλλο ερώτημα πολύ περισσότερο τεχνοκρατικό, αλλά εξίσου σημαντικό είναι και η απορία για το τι πρόκειται να μας αφήσει η Πολιτιστική από την πλευρά της τεχνογνωσίας στο δύσκολο έργο της διαχείρισης του πολιτισμού και της διάχυσης των πολιτιστικών δράσεων.

Είναι εντυπωσιακό πως ενώ έχουν περάσει κάποιες δεκαετίες από τότε που στον έξω κόσμο ανακαλύφθηκε ο όρος «πολιτιστική διαχείριση», στην Ελλάδα επιμένουμε ακόμα στην παλιά καλή συνταγή της γιαγιάς που λέει ότι ο πολιτισμός είναι μια έννοια την οποία όλοι μπορούν να διαχειριστούν, όλοι μπορούν να διοικήσουν, και άρα όλοι μπορούν να διεκδικήσουν απ' αυτή πεδίο επαγγελματικής δόξας λαμπρό. Στα δημόσια πράγματα του πολιτισμού, αλλά και σε πολλές από τις ιδιωτικές δράσεις, μοιάζει εξωφρενικό το γεγονός ότι δεν τολμάμε να παραδεχτούμε πως υπάρχουν γύρω μας ανεκμετάλλευτοι άνθρωποι που έχουν διαλέξει να σπουδάσουν, να επιμορφωθούν και εν τέλει να επενδύσουν σε αυτό που καλείται πολιτιστική διοίκηση ή σε αυτό που σχεδόν ψιθυριστά αποκαλούμε τρομαγμένοι «πολιτιστικό προϊόν».

Το αποτέλεσμα αυτής της πρωτόγονης ελληνικής πραγματικότητας είναι ότι όταν στην Πάτρα η Πολιτιστική ζήτησε (με ειλικρίνεια ή όχι δεν έχει σημασία) προτάσεις για το καλλιτεχνικό πρόγραμμα, οι περισσότεροι ένιωθαν ότι αρκεί μια καλή ιδέα, πιστεύοντας πως οι «λεπτομέρειες» είναι για τους λογιστές και τους παρακατιανούς. Ζητήματα δηλαδή που αφορούν τις καλλιτεχνικές αμοιβές, τη σωστή προβολή μιας εκδήλωσης, τη ρεαλιστική προσέγγιση στην υλοποίηση ενός σχεδίου, τη διαμόρφωση ενός χώρου, την οργάνωση και το συντονισμό μιας ομάδας ανθρώπων θεωρούνται ακόμα από αρκετούς ως λεπτομέρειες ήσσονος σημασίας.

Καταληκτικά... Υπάρχει ένα κοινό νήμα που ενώνει όλες τις παραπάνω αναζητήσεις, είτε αφορούν την έλλειψη τεχνογνωσίας στην κατάθεση προτάσεων, είτε τη μανία καταδίωξης που μας διακατέχει στην Πάτρα, είτε την αδυναμία μας να πάρουμε στα σοβαρά την πολιτιστική διαχείριση.

Το κοινό αυτό νήμα αφορά την έλλειψη ενός οράματος για την πόλη. Αν κάτι εν τέλει πρέπει να μας μείνει από τη μέχρι τώρα περιπέτεια της Πολιτιστικής είναι η παντελής έλλειψη σχεδίου για τα επόμενα χρόνια. Τρανές αποδείξεις η κακή εμπειρία της διεκδίκησης των Μεσογειακών Αγώνων (που απ' ό τι φαίνεται ίσως επαναληφθεί, ελπίζω όχι ως φάρσα), τα ελάχιστα κέρδη από τους Ολυμπιακούς, η ανύπαρκτη σχέση με το εν δυνάμει χρυσοφόρο για την πόλη Πανεπιστήμιο και οι δεκάδες άλλες χαμένες ευκαιρίες.

Αν δεχόμαστε αυτή την κατάσταση μοιρολατρικά, τότε δεν έχει κανένα νόημα να συζητάμε. Αν νομίζουμε ότι κάτι μπορεί να αλλάξει, τότε ας ξεκινήσουμε από τα του οίκου μας, ώστε να μπορούμε κατόπιν αξιόπιστα να διεκδικήσουμε μια πιο αποτελεσματική τοπική ηγεσία (όχι με τη στενή έννοια της αυτοδιοίκησης) και ακολούθως μια καλύτερη αντιμετώπιση από το κέντρο. Γιατί μέχρι τώρα ξεκινούσαμε μάλλον αντίστροφα, με τα γνωστά αποτελέσματα...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

Η διεθνής διάσταση της «Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης – Πάτρας 2006»

Είναι αλήθεια ότι όταν η Πάτρα επιλέχθηκε Πολιτιστική Πρωτεύουσα όλοι οι Πατρινοί χαρήκαμε και ο κυριότερος λόγος ήταν ότι επιτέλους η πόλη μας θα γίνει γνωστή σε όλη την Ευρώπη με ότι αυτό συνεπάγεται για την ανάπτυξή της.

Από την αρχή της λειτουργίας του φορέα της Πολιτιστικής υπήρξε ένας προγραμματισμός παρουσίας του σε διεθνείς τουριστικές εκθέσεις της Ευρώπης. Σταθμοί το Λονδίνο, το Βερολίνο, το Μιλάνο, η Μόσχα και πάλι το Βερολίνο. Ενδιάμεσα, Λιλ, Γκρατς και Κορκ. Η παρουσία της πόλης της Πάτρας ήταν πετυχημένη, υπήρχαν τα σωστά υλικά, η σωστή τοποθέτηση στον χώρο, τα σωστά γραφικά και σημάνσεις και γενικά υπήρχαν όλα εκείνα που θα τραβήξουν την προσοχή του δημοσιογράφου, του επισκέπτη, των tour operators. Όλη η φιλοσοφία, όπως έχει παρουσιασθεί, ήταν ρεαλιστική. Στόχος ήταν η δημιουργία ενδιαφέροντος στην τουριστική αγορά το 2004 και αρχές του 2005, δημιουργία πακέτων πολιτιστικού τουρισμού και πώλησή τους στις εκθέσεις του χειμώνα του 2005, για την τουριστική σαιζόν του 2006.

Δεν υπήρξε ούτε ο αναμενόμενος και φυσιολογικός διπλασιασμός επισκεπτών, λόγω των αλληπάλληλων αφίξεων και διαμονών για μεγάλο χρονικό διάστημα, καλλιτεχνών, τεχνικών, δημοσιογράφων, κ.λπ.

Θα πρέπει να επισημάνουμε το παράδειγμα του Κορκ, της Ιρλανδίας, που είχε σε μόνιμη βάση μισθωμένα τρία ξενοδοχεία της πόλης, για να φιλοξενεί, όλους όσους ήθελαν να επισκεφθούν την Πολιτιστική, με κάποια από τις ιδιότητες που αναφέραμε πιο πάνω.

Τι όμως έφταιξε για αυτή την αποτυχία προσέλευσης επισκεπτών – τουριστών από άλλες χώρες της Ευρώπης;

Σχέδιο υπήρχε.

Οι απαραίτητοι πόροι υπήρχαν.

Η απαραίτητη συναίνεση και συνεργασία όλων των τοπικών φορέων είχε εκφρασθεί σε αλληπάλληλες συναντήσεις και συνεργασίες.

Μία εξήγηση είναι, ίσως, οι περικοπές δαπανών για την προβολή της πόλης. Επίσης, η χαμηλή ποιότητα του προγράμματος της Πολιτιστικής δεν ήταν εύκολο να προσελκύσει τουρίστες, φίλους των τεχνών και του πολιτισμού. Ακόμα και οι φωτεινές εξαιρέσεις του προγράμματος που πράγματι υπήρξαν, χάθηκαν λόγω της αδυναμίας των στελεχών της Πολιτιστικής να επιτύχουν την προβολή τους τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό της χώρας ακόμα και μέσα στην ίδια τη πόλη μας.

Η περίπτωση των Ιαπώνων

Από το 1983 οι Ιάπωνες έχουν ιδρύσει τον οργανισμό Eu Japan Fest, με στόχο την προώθηση των πολιτιστικών ανταλλαγών της Ιαπωνίας με την Ευρώπη. Ο οργανισμός αυτός χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, την κυβέρνηση της Ιαπωνίας, αλλά κυρίως από τις 30 μεγαλύτερες πολυεθνικές επιχειρήσεις της χώρας αυτής. Βασίζονται στην εξής απλή λογική: πληρώνουν όλα τα κόστη, αμοιβές των καλλιτεχνών, μεταφορές έργων και εξοπλισμού αεροπορικά εισιτήρια και γενικά κάθε δαπάνη μέχρι την χώρα προορισμού ενώ παράλληλα ανελάμβαναν να φιλοξενήσουν στην Ιαπωνία και τοπικά σχήματα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας να παρουσιάσουν την δουλειά τους, διαφημίζοντας έτσι την πόλη και την περιοχή στην μεγάλη αυτή τουριστική αγορά. Τελικά το μόνο που απόμεινε για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα ήταν η φιλοξενία σε ένα ξενοδοχείο καθώς και η υποχρέωση του να καθορίσουν τους κατάλληλους χώρους των παραστάσεων.

Με τον τρόπο αυτό, πολλές πολιτιστικές πρωτεύουσες, γέμισαν το πρόγραμμά τους, με εκδηλώσεις μοναδικής καλλιτεχνικής αξίας και παγκοσμίου ενδιαφέροντος. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Λιλ, που φιλοξένησε 10 παγκόσμιας σημασίας καλλιτεχνικά γεγονότα από την Ιαπωνία, με αποκορύφωμα την έκθεση για την Ρομποτική επιστήμη που προσέλκυσε 1.000.000 επισκέπτες.

(Η ίδια αυτή έκθεση, σε αναβαθμισμένη εκδοχή της, απερρίφθει από τα στελέχη της Πολιτιστικής.)

Αυτό το δώρο των Ιαπώνων, ο κ. Μικρούτσικος, με την σύμφωνη γνώμη του κ. Ροϊλού, το απέρριψε, επικαλούμενος τεχνικά προβλήματα. Η συνέχεια δόθηκε με την επιστολή των Ιαπώνων προς τον πρωθυπουργό κ. Καραμανλή, η οποία επιστολή, έσφαζε με το βαμβάκι προσβάλλοντας πρόσωπα και πράγματα.

Η δημοσιοποίηση της επιστολής καθώς και η αντίδραση από του Μαξίμου έφεραν και την ρήξη μεταξύ του κ.Ροϊλού με τον κ.Μικρούτσικο, με αποτέλεσμα την παραίτηση του τελευταίου.

Στη συνέχεια μετά τη παραίτηση του Μικρούτσικου, ο τότε Υφυπουργός Πολιτισμού κ. Τατούλης με τον νέο καλλιτεχνικό Διευθυντή κ. Αλάτση προχώρησαν στον προγραμματισμό ενός τμήματος των εκδηλώσεων του Ιαπωνικού προγράμματος, όμως εν τω μεταξύ είχε ήδη χαθεί η δυνατότητα πραγματοποίησης εκδηλώσεων από τοπικά σχήματα στο Τόκιο καθώς και η πραγματοποίηση ειδικής εκδήλωσης προβολής στους Ιάπωνες tour operator και στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Επίσης, σημαντική ήταν και η απώλεια της έκθεσης ρομποτικής στην πόλη μας και είναι γεγονός ότι οι καθηγητές του Πανεπιστημίου της Πάτρας, αναρωτιούνται γιατί η συνεργασία τους με το κορυφαίο Πανεπιστήμιο ρομποτικής της Ιαπωνίας ναυάγησε.

Η Κυπριακή συμμετοχή

Η ιστορία είχε αρχίσει πριν από χρόνια με την πρόταση-επιλογή μας από όλες τις πόλεις της Ευρώπης η Λεμεσός να είναι μαζί με την Πάτρα, το 2006, πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης. Το αρμόδιο Συμβούλιο Υπουργών Πολιτισμού της Ευρώπης έδινε τη δυνατότητα στην εκάστοτε Πολιτιστική να υποδείξει μια δεύτερη πόλη για να παίξει έναν κυρίαρχο ρόλο. Η πόλη που θα υποδεικνυόταν μπορούσε να ονομαστεί «συνοδός πόλη», «βοηθός πόλη» ή «πολιτιστική συμπρωτεύουσα». Και έτσι η Πάτρα επέλεξε τη Λεμεσό με την οποία είναι διδυμοποιημένη.

Ανάμεσα σ' αυτά που επρόκειτο να οργανώσει, περιλαμβάνονταν όχι μόνο εκδηλώσεις σημαντικές όσον αφορά τα πολιτιστικά δρώμενα, αλλά και σημαντικά έργα υποδομής, τα οποία θα προσέδιδαν στην πόλη «ευρωπαϊκή εικόνα». Για το σκοπό αυτό ο «αδελφός» δήμος της Μεγαλονήσου προσέλαβε την αρχαιολόγο - ιστορικό Άννα Μαραγκού ως συντονίστρια της όλης προσπάθειας, η οποία μαζί με τον τότε καλλιτεχνικό διευθυντή Θάνο Μικρούτσικο ανέλαβαν την ευθύνη του εγχειρήματος. Η κ. Μαραγκού έλεγε τότε: «Οι δύο πόλεις, με τα δύο γνωστά λιμάνια τους από τα παλιά χρόνια, η Πάτρα με την εξαγωγή σταφίδας και η Λεμεσός με τα χαρούπια, με τον πολιτισμό και τις ομορφιές τους, μπορούν μέσα από μεθοδική

εργασία και οργάνωση να προσφέρουν στους Ευρωπαίους πολίτες μια πραγματικά ανεπανάληπτη χρονιά στον πολιτισμό».

Η συμμετοχή της Λεμεσού θα επικεντρωνόταν σε τομείς του πολιτισμού και στις κοινές ρίζες μεταξύ των δύο πόλεων, τους δεσμούς με την Πελοπόννησο και την πρόσφατη ιστορία των πόλεων ως κομβικών σημείων της βιομηχανικής λιμενικής ανάπτυξης που καθόρισαν το εμπόριο, κατά τον 19ο αιώνα.

Υπήρχε η εντύπωση ότι η Πάτρα θα ήταν η Πολιτιστική Πρωτεύουσα για την Ευρώπη, ενώ η Λεμεσός θα συμμετείχε ενεργά ολόκληρη τη χρονιά. Ζητήθηκαν από τους Λεμεσιανούς προτάσεις και ενδιαφέρον για συμμετοχή, για τις εκδηλώσεις, που θα καλύπτουν όλους τους τομείς του πολιτισμού, αρχής γενομένης από το θέατρο, το χορό, τη μουσική, τις εκθέσεις, τα εικαστικά και άλλα. Οι ίδιοι ανέμεναν και πολυποίικλα οφέλη από την καμπάνια, τις αναφορές της, τις ανταλλαγές εκδηλώσεων.

Η πιο εντυπωσιακή των προτάσεων είχε τίτλο «Λεμεσός, ένα πλοίο πολιτισμός». Η κ. Μαραγκού εξηγούσε : «Όλες οι εκδηλώσεις να φορτωθούν σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία, σε ένα πλοίο και θα πάμε στην Πάτρα, θα μείνουμε μια εβδομάδα και θα έχουμε ένα επταήμερο καθαρά λεμεσιανών εκδηλώσεων. Και φυσικά θα έχουμε και το αντίστοιχο ταξίδι από την Πάτρα προς τη Λεμεσό».

Τελικά η ανάθεση στη Λεμεσό, του ρόλου της πολιτιστικής συμπρωτεύουσας με τη συγκατάθεση της Πάτρας, αποδείχθηκε φιάσκο, καθώς η πόλη δεν επρόκειτο να επωφεληθεί από καμιά χορηγία από τα ταμεία της ΕΕ και το σοβαρό οικονομικό κόστος των διοργανώσεων θα έπρεπε να επωμισθεί εξολοκλήρου η κυπριακή κυβέρνηση. Ο τίτλος «πολιτιστική συμπρωτεύουσα» δεν αναγνωριζόταν επίσημα από την πλευρά της ΕΕ.

Σύμφωνα με τον τότε αντιδήμαρχο κ. Γιάννη Δημαρά, βάσει των προβλεπόμενων διαδικασιών, προκειμένου ν' αναλάβει μια πόλη των νεοεισερχόμενων κρατών ως πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης, έπρεπε να περάσουν 14 χρόνια από την είσοδό της στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, που πρόσφερε μόλις 900.000 ευρώ για την προβολή του γεγονότος. Μπροστά στην τροπή που πήραν τα πράγματα η κ. Μαραγκού απέστειλε επιστολή, ζητώντας αναθεώρηση των όρων πρόσληψής της και μείωση των απολαβών της. Ο δήμαρχος Δημήτρης Κοντίδης ανέφερε ότι ο τίτλος «πολιτιστική συμπρωτεύουσα» θα καθιερωθεί επίσημα από την Ε.Ε μετά το 2009. Παρά τα προβλήματα που προέκυψαν, συνεχίστηκε η συνεργασία.

Παρά την οικονομική στενότητα ήρθε ένα κομμάτι των αρχικών σκέψεων στην Πολιτιστική, που αντιμετώπισε το ζήτημα μάλλον διεκπεραιωτικά...

Η παρουσία της Λεμεσού «συρρικνώθηκε» σε κάποιες εκδηλώσεις στο πλαίσιο του προγράμματος «Όλη Ευρώπη, μία πόλη» και σε τέσσερις εικαστικές εκθέσεις που δεν αντιμετωπίστηκαν με τόση μεγάλη θέρμη από το ντόπιο φιλότεχνο κοινό, παρά το γεγονός ότι ο Δήμος Πατρέων, έδωσε ενεργά το «παρών» του σε όλες ανεξαιρέτα τις εκδηλώσεις ενώ το Δημοτικό Συμβούλιο Λεμεσού είχε την ευκαιρία να ανταλλάξει απόψεις γύρω από θέματα που απασχολούν τις δύο αδελφοποιημένες πόλεις.

Με μειωμένο ενδιαφέρον αντιμετωπίστηκε η έκθεση της Αντιγόνης Σολομωνίδου-Δρουσιώτη στου Μαραγκόπουλου ή η βαρυσήμαντη και αισθητικά εντυπωσιακή έκθεση «Η Εύοινος Νήσος». Αν και η έκθεση εγκαινιάστηκε παρουσία δέκα Ευρωβουλευτών που αποτελούσαν την Πολιτιστική Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δεν ήταν αρκετοί όσοι θέλησαν να ασχοληθούν με την πλούσια πολιτισμική παράδοση και την ιστορία της οινικής παράδοσης της Λεμεσού. Το πατραϊκό κοινό δεν ανταποκρίθηκε ούτε για τις δύο άλλες εικαστικές προτάσεις, την έκθεση ζωγραφικής των τεσσάρων Λεμεσιανών ζωγράφων της πρώτης εικαστικής γενιάς στη Δημοτική Πινακοθήκη και την πορεία έξι σύγχρονων καλλιτεχνών στους χώρους των Μύλων του Αγίου Γεωργίου.

Όμως, η εμφάνιση στο Εργοστάσιο Τέχνης, για δυο βραδιές, της Χορωδίας του Άρη Λεμεσού, απέσπασε τα χειροκροτήματα του κοινού και ο μαέστρος Μαρίνος Μιτέλλας απάντησε στα επανειλημμένα χειροκροτήματά του με τα καλύτερα δείγματα μουσικής που χαρακτηρίζουν την Κύπρο.

Οι εκθέσεις και οι άλλες εκδηλώσεις εμπλουτισμένες, μεταφέρθηκαν σε συνεργασία με το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ευαγόρα και Κάθλην Λανίτη, στους χώρους του Ιδρύματος πίσω από το Μεσαιωνικό Κάστρο της Λεμεσού. Μάλιστα παρατέθηκαν και τα έργα οπτικής ποίησης με τίτλο «Οίνος-Οίνος» και επιμελητή τον πατρινό Στάθη Χρυσικόπουλο. Η έκθεση αυτή αποτέλεσε τη συμβολική συμμετοχή της «Πάτρας 2006» στις εκδηλώσεις στη Λεμεσό. Τα εγκαίνια των εκθέσεων και εκδηλώσεων τέλεσε, την Τετάρτη 1η Νοεμβρίου, ο Πρόεδρος της Βουλής Δημήτρης Χριστόφιας.

Στον κυπριακό Τύπο προκλήθηκε συζήτηση για τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίστηκε ο Δήμος Λεμεσού την πλουσιοπάροχη χορηγία των 350 χιλιάδων λιρών που διέθεσε το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για τη συμμετοχή της Λεμεσού

στις εκδηλώσεις της Πολιτιστικής. Για την ικανοποιητική προβολή της πόλης, για την ικανοποιητική εκπροσώπηση των πολιτιστικών σωματείων και των δημιουργών της πόλης.

Σύμφωνα με δημοσίευμα του Γιάννη Κωστακόπουλου στον «Πολίτη» επικρίθηκε ο Δήμος Λεμεσού «για αδιαφανείς επιλογές και ανάθεση υλοποίησης προτάσεων που προκρίθηκαν κι επιλέγηκαν για να συμπεριληφθούν στο τελικό πρόγραμμα. Σ' αυτή την διαδικασία αγνοήθηκε ο Φορέας Πολιτιστικών Σωματείων της πόλης, καταγγέλλεται, ενώ για τις σημαντικές εξελίξεις γύρω από τις προετοιμασίες του προγράμματος, ενημερώνονταν τα μέλη του από τις παρουσιάσεις των

Μέσων

Ενημέρωσης».

Κι αν στις όποιες επικρίσεις απάντησε ο επιμελητής των εικαστικών εκθέσεων, Αντώνης Δανός, το ζήτημα αφορούσε τη διοργάνωση των εκδηλώσεων από τους Λεμεσιανούς και την αποδοχή που είχαν αυτές οι εκδηλώσεις από το Πατρινό κοινό.

Διεθνή MME

Όπως ήταν φυσικό πολλά MME ξένων χωρών ενδιαφέρθηκαν για τα τεκταινόμενα στην Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης του 2006. Μερικά από αυτά ήλθαν σε επαφή με τον φορέα, εκδήλωσαν ενδιαφέρον για τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και αναφέρθηκαν άλλες φορές επιγραμματικά και άλλες με διάθεση κριτικής που ,κάποιες φορές, δεν ήταν κολακευτική.

Μερικά από αυτά τα MME που ασχολήθηκαν με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο με την Πάτρα ήταν:

α) Από Εφημερίδες

Irish Examiner , Irish Times , Liverpool Echo ,Rheinische Post, The Arts Newspaper Ekstra Bladet, Aargauer Zeitung FAZ, Delo, De Morgen, Suddeutsche Zeitung, Saxonian Newspaper

β) Από Τηλεοράσεις

Deutsche Welle, RTE TV, ARTE TV, Canal Plus TV, ZDF TV, RAI, ORF TV, BBC Liverpool

γ) Από Περιοδικά

Neafon Verlag, Tour Hebdo, Abenteuer & Reisen, Readers Digest, Vacation, Catholic News Agency, Rotas & Destinos, Adac-Traveller, China Times

Hong Kong Travel Magazine, Parliament Magazine

δ) Από ραδιόφωνα

VRT Radio1, NDR Radio, MDR Radio, Radio One, Dutch Radio ,Radio Slovenija
Γερμανικό Κρατικό Ραδιόφωνο

Η Σύνοδος των υπουργών Πολιτισμού των χωρών Ν.Α. Ευρώπης

Στις 14 Απριλίου διεξήχθη στη Πάτρα η πρώτη Σύνοδος υπουργών πολιτισμού των χωρών του Συμφώνου Σταθερότητας Ν.Α. Ευρώπης. Στη σύνοδο συμμετείχαν οι Ελλάδα, Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Κροατία, Σερβία – Μαυροβούνιο, Τουρκία και η Ρουμανία με την Μολδαβία ως παρατηρητής. Κατά τη διάρκεια της συνόδου εξετάστηκαν η σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία, η διμερής και πολυμερής συνεργασία, τα υφιστάμενα σχήματα-δίκτυα και οι μελλοντικές προοπτικές στους τομείς του πολιτισμού.

Στην κοινή διακήρυξη που ανακοινώθηκε μετά το πέρας της συνόδου μεταξύ άλλων αναφέρθηκε ότι ο πολιτισμός συνιστά ίσως και το πιο ευνοϊκό πεδίο συνεργασίας μεταξύ των χωρών και των σύγχρονων κοινωνιών.

Παρά το σημαντικό γεγονός και την προσπάθεια της χώρας για αναβάθμιση του ρόλου της στην περιοχή, τα ΜΜΕ της Αθήνας (πλην ΕΡΤ) δεν αφιέρωσαν σχεδόν καθόλου χρόνο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

Οι υποδομές της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας

Η ανάληψη της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας από την Πάτρα φάνταζε σαν την μεγάλη ευκαιρία της πόλης να ξεφύγει από την αφάνεια και το οικονομικό τέλμα που για πολλά χρόνια έχει καταδικαστεί. Όλοι, θεωρούσαμε σίγουρο ότι θα κατασκευάζονταν πολιτιστικές υποδομές στην πόλη αντάξιες του θεσμού, όπως είχε γίνει με όλες τις Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης. Όμως για την Πάτρα και για την ευρύτερη περιοχή η μόνη νέα υποδομή που έμεινε, ήταν το λυόμενο θέατρο ή αλλιώς «Εργοστάσιο Τέχνης» στου Λαδόπουλου. Και η αλήθεια είναι ότι τις περισσότερες εκδηλώσεις της Πολιτιστικής τις φιλοξένησαν οι δυο θεατρικοί χώροι που η Πάτρα έχει κληρονομήσει πριν από 2000 χρόνια (το υπαίθριο Ρωμαϊκό Ωδείο) και 130 χρόνια (το θέατρο Απόλλων του Ερνέστου Τσίλερ).

Αυτό το ζήτημα ξεκίνησε στις 14 Ιουλίου 2003, όταν επισκεπτόταν την Πάτρα ο αρμόδιος υπουργός Πολιτισμού Ευάγγελος Βενιζέλος. Ο υπουργός είχε πει τότε ότι η Πάτρα έχει το πολύ μεγάλο προνόμιο να έχει ένα φιλόδοξο και απαιτητικό χρονοδιάγραμμα γιατί «προετοιμάζεται ως Ολυμπιακή πόλη για το 2004, γιορτάζει την αναγόρευση της ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2006 και ετοιμάζεται να αντιμετωπίσει αυτή τη μεγάλη πρόκληση, και επιπλέον διεκδικεί την ανάληψη της διοργάνωσης των Μεσογειακών Αγώνων του 2009».

Τα έργα του ΚΠΣ στον τομέα του πολιτισμού διαχωρίζονταν σε δυο μεγάλες κατηγορίες. Ήταν έργα του επιχειρησιακού προγράμματος «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» που διαχειριζόταν απευθείας το ΥΠ.ΠΟ. και έργα του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Ελλάδας, που διαχειρίζεται το υπουργείο σε στενή συνεργασία με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας που έχει την ευθύνη για την διοίκηση και διαχείριση του έργου. Είχε τονίσει τότε: «Το δεύτερο έργο είναι το ανοικτό θέατρο στην περιοχή του Ασυρμάτου».

Η κατασκευή του ανοικτού θεάτρου αποτελούσε προτεραιότητα, όταν υπεγράφη από τον υφυπουργό Πολιτισμού Πέτρο Τατούλη και το δήμαρχο της πόλης Ανδρέα Καραβόλα, στις 2 Ιουνίου 2005, η προγραμματική σύμβαση όλων των έργων που θα πραγματοποιούνταν στην αχαϊκή πρωτεύουσα στο πλαίσιο της Πολιτιστικής.

Ο υφυπουργός Πολιτισμού είχε αφήσει αιχμές κατά της προηγούμενης ηγεσίας, λέγοντας πως ότι βρέθηκε αντιμέτωπος με «λευκή σελίδα» σε ό,τι αφορά στη διοργάνωση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Ωστόσο, εξέφρασε τη βεβαιότητα ότι «με μεθοδικότητα και προγραμματισμό και εξαιρώντας συμπεριφορές μιζέριας και μεμψιμοιρίας, η διοργάνωση θα σημειώσει επιτυχία».

Την Πάτρα επισκέφθηκε, στις 27 Ιουλίου 2005, ο υφυπουργός Πολιτισμού κ.Τατούλης, για να παρευρεθεί στην υπογραφή συμβάσεων για τα τέσσερα έργα της Πολιτιστικής, στο πλαίσιο της υλοποίησης των προγραμματικών συμβάσεων που είχαν υπογραφεί μεταξύ του υπουργείου Πολιτισμού και του Δήμου Πατρέων. Ο κ. Τατούλης είχε συναντηθεί με το δήμαρχο Πατρέων κ.Καράβολα, τον αντιδήμαρχο, υπεύθυνο για τα έργα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, κ.Λάζαρη, τον συντονιστή του Οργανισμού «Πάτρα 2006» κ.Ροϊλό και τον τότε καλλιτεχνικό διευθυντή κ.Μικρούτσικο.

Οι τέσσερις συμβάσεις αφορούσαν στο ανοικτό θέατρο Πάτρας, στη μετατροπή των παλαιών αποθηκών ΑΣΟ σε πολιτιστικό πολυχώρο, στη μετατροπή του Παλαιού Δημοτικού Νοσοκομείου σε εκθεσιακό μουσειακό χώρο, στην ανάπλαση-αξιοποίηση της περιοχής του κάμπινγκ και του έλους της Αγυιάς. Βέβαια τα τέσσερα αυτά μεγάλα έργα της Πολιτιστικής στο μέλλον θα είναι έτοιμα.

Τα έργα, συνολικού προϋπολογισμού 28.300.000 ευρώ, θα χρηματοδοτούνταν από το υπουργείο Πολιτισμού. Είχε δοθεί εντολή για την πρώτη χρηματοδότηση του Δήμου ύψους 453.000 ευρώ για τις προκαταβολές των μελετών.

Ο κ. Τατούλης είχε δηλώσει: «Σήμερα ξεκινούν και τα τέσσερα αυτά έργα, απόρροια μιας μακράς πορείας προγραμματισμού και προεργασίας που έγινε σε συνεργασία του Δήμου και του υπουργείου Πολιτισμού».

Χαρακτηριστικό είναι ότι το Συνεδριακό του Πανεπιστημίου δεν ήταν έτοιμο ώστε να υποδεχτεί την πρώτη συναυλία του Γκάρι Μπάρτον. Μέχρι την τελευταία ώρα, πριν τους «Gogmagogs» συνεχίζονταν οι εργασίες στο Πτωχοκομείο.

Από τα κτίρια που θα φιλοξενούσαν εκδηλώσεις, αν εξαιρέσει κανείς τα παραδοσιακά και υπάρχοντα στα οποία έγιναν κάποιες επεμβάσεις ή αυτά τα οποία ανακαινίστηκαν εκ βάθρου, αλλά με το πέρας της διοργάνωσης επεστράφησαν στους ιδιώτες ιδιοκτήτες τους (όπως το κτίριο Μαραγκόπουλου και το Πτωχοκομείο, τα οποία τα νοικιάζαμε), μόνον το κλειστό θέατρο και οι μερικές αναπλάσεις του παλαιού εργοστασίου Λαδόπουλου και του Αρσακείου είναι πραγματικότητα. Για τις

πρώην αποθήκες Μπάρρυ η ανάπλαση «καθυστέρησε», ενώ και η ανέγερση του έτερου θεάτρου των 3.000 θέσεων είναι παρελθόν ή πιθανό έργο μετά από χρόνια.

Οι εκδηλώσεις της Πολιτιστικής επρόκειτο να γίνουν σε 20 χώρους:

- § Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστήμιου Πατρών
- § Θέατρο «Απόλλων»
- § Εκθεσιακός χώρος «Λαδόπουλος»
- § Πτωχοκομείο
- § Εργοστάσιο Τέχνης
- § Θέατρο «Επίκεντρο»
- § Παλαιό Αρσάκειο
- § Κτίριο Μαραγκόπουλου
- § Μύλοι Αγίου Γεωργίου (μόνο τρεις εκθέσεις)
- § Αγγλικανική Εκκλησία
- § Σταφιδαποθήκες Μπάρρυ
- § Πολυχώρος «Πολιτεία»
- § Πολιτιστικό Κέντρο Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης (μόνο μια έκθεση υπό την αιγίδα του «Πάτρα 2006»)
- § Συνεδριακό Κέντρο ΟΛΠΑ
- § Θέατρο «Λιθογραφείον»
- § Achaia Clauss (μόνο μία εκδήλωση)
- § Ρωμαϊκό Ωδείο
- § Κάστρο Πάτρας (κανένα έργο – καμία εκδήλωση)
- § Κάστρο Ρίου (κανένα έργο – μόνο μία συναυλία)
- § Βυρσοδευείο

Επίσης, εκδηλώσεις επρόκειτο να γίνουν και σε αρκετούς ανοικτούς χώρους της πόλης, όπως πλατείες, σκάλες κ.ά. Ορισμένες μάλιστα από τις εκδηλώσεις θα πραγματοποιούνταν και σε άλλες πόλεις της Αχαΐας, της Ηλείας και της Αιτωλοακαρνανίας, σε χώρους που, είτε φιλοξενούν τα τελευταία χρόνια πολιτιστικές εκδηλώσεις, είτε θα αναδεικνύονταν ως νέοι τόποι πολιτισμού. Κάτι που δεν έγινε.

Χώροι που φιλοξένησαν πολιτιστικές εκδηλώσεις

§ Ρωμαϊκό Ωδείο

Ανοικτό θέατρο στην άνω πόλη κοντά στην πλατεία Αγίου Γεωργίου. Το κληρονομήσαμε από τους Ρωμαίους, οι οποίοι το κτίσανε στα μέσα του 2ου μ.χ αιώνα. Σύμφωνα με τις αρχαιολογικές μελέτες, έπαψε να χρησιμοποιείται μετά τον 3ο μ.Χ. αιώνα, καταστράφηκε ολοσχερώς και ξαναήλθε στο φως το 1889. Το Αρχαίο Ωδείο με χωρητικότητα περίπου 1500 ατόμων, ελλείπει άλλου ανοικτού θεάτρου φιλοξένησε σχεδόν το σύνολο των εκδηλώσεων του καλοκαιριού, αναλαμβάνοντας το βάρος της καλοκαιρινής Πολιτιστικής.

Τα θετικά είναι η τοποθέτηση νέου δαπέδου σκηνής , η βελτίωση στους χώρους των ηθοποιών (καμαρίνια) και η δημιουργία πρόσβασης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.(κόστος 100.000 ευρώ).

§ Δημοτικό Θέατρο «Απόλλων»

Το Δημοτικό Θέατρο της Πάτρας «Απόλλων» αποτελεί ένα εξαιρετικό δείγμα αρχιτεκτονικής γραφής του Ερνέστο Τσίλερ. Κτίστηκε από τον μεγάλο βαναρό αρχιτέκτονα το 1827 σαν αντίγραφο της Σκάλας του Μιλάνου. Είναι το παλαιότερο σωζόμενο κλειστό θέατρο στην Ελλάδα και ένα από τα πρώτα θέατρα όπερας και οπερέτας στην Ευρώπη. Η χωρητικότητά του είναι 300 περίπου θεατές.

Τα στελέχη της Πολιτιστικής, υποστήριξαν ότι ανακαινίσθηκαν οι εσωτερικοί χώροι και βελτιώθηκε ο εξοπλισμός του θεάτρου, με έργα προϋπολογισμού 60.000 ευρώ. Ο διαγωνισμός για την νέα σκηνή του θεάτρου έχει αποβεί άγονος και ο δήμος

προχώρησε σε επαναπροκήρυξη της μελέτης. Με αποτέλεσμα να μην έχουν αρχίσει εργασίες έως σήμερα.

§ Εκθεσιακός χώρος «Λαδόπουλος»

Ο χώρος φιλοξένησε αρκετές εκθέσεις με σημαντικότερη αυτή του «Leonardo Da Vinci: Εφευρέτης κι Επιστήμονας». Η ίδια αίθουσα αποτελούσε παλιά χώρο πλυσίματος της χαρτομάζας του εργοστασίου του Λαδόπουλου. Αξίζει πάντως για ιστορικούς λόγους να επισημανθεί πως η χαρτοβιομηχανία Λαδόπουλου ιδρύθηκε το 1928 και αποτέλεσε μια από τις μεγαλύτερες χαρτοβιομηχανίες των Βαλκανίων. Ο βιομηχανικός αυτός κολοσσός έκλεισε την δεκαετία του 1980 σφραγίζοντας την οριστική αποβιομηχάνιση της πόλης με ολέθρια αποτελέσματα για τον οικονομικό ιστό της.

Στον ίδιο χώρο του εργοστασίου και συγκεκριμένα στα κτίρια των παλιών γραφείων της βιομηχανίας στεγάσθηκαν τα γραφεία της «Πάτρας – Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης 2006».

§ Εργοστάσιο Τέχνης

Το νέο λυόμενο θέατρο της Πάτρας ,που αποτελεί το μοναδικό νέο έργο που έφερε στην πόλη η Πολιτιστική. Η προμήθεια και ο εξοπλισμός του προ-κατασκευασμένου κλειστού θεάτρου 850 θέσεων, έφτασε στο ύψος των 1.150.000 ευρώ και ο χώρος στάθμευσης στο ύψος των 466.000 ευρώ.

Ο χώρος πάντως του Εργοστασίου Τέχνης ελέγχεται για την λειτουργικότητά του.

Ο ίδιος ο κ. Αλάτσης σε συνέντευξή του αναφέρει για το θέατρο τα παρακάτω: «Προέχουν οι βελτιώσεις στο χώρο. Κατά τη γνώμη μου, αυτό δεν είναι θέατρο. Ένα θέατρο πρέπει να έχει φουαγιέ, ένα χώρο να καθίσεις κα περιμένεις. Θέλει σοβαρή ταξιθεσία, βελτίωση στα σκαλιά των θεατών και σε τεχνικές λεπτομέρειες. Έχει τρομερά έξοδα συντήρησης, δεν έχει μόνωση, αλλά πρέπει να θερμαίνεται όλο το χειμώνα και να κλιματίζεται όλο το καλοκαίρι...»

Το νέο κλειστό θέατρο εγκαινιάσθηκε στις 13 Απριλίου 2006 από τον δήμαρχο Πατρών κ. Καραβόλα και τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδας κ. Καββαδά. Πλήθος κόσμου και επισήμων παραβρέθηκαν στην τελετή, απουσίαζε όμως η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας, καθώς ούτε ο Νομάρχης, ούτε οι αντινομάρχες παραβρέθηκαν στην εκδήλωση. Τον αγιασμό τέλεσε ο Μητροπολίτης Πατρών Χρυσόστομος.

§ Παλιό Αρσάκειο

Κτίριο 700 περίπου τ.μ. αρχιτεκτονικής του Μεσοπολέμου, κτίστηκε το 1933 από τον γνωστό αρχιτέκτονα της εποχής Αντώνιο Μεταξά για να στεγάσει το περίφημο Παρθεναγωγείο, ενώ κατά την διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου χρησιμοποιήθηκε σαν Νοσοκομείο.

Για τις ανάγκες της Πολιτιστικής διαμορφώθηκαν δυο εκθεσιακοί χώροι στο υπόγειο (πρώην γυμναστήριο) και στον πρώτο όροφο. Το κτίριο ανήκει στον Δήμο και ίσως κάποτε στεγάσει πολιτιστικές δράσεις.

§ Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών

Ένας πολύ καλός συνεδριακός χώρος, μέσα στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας, καταλαμβάνει συνολική επιφάνεια 9.300 τ.μ. Αποτελεί έναν σύγχρονο χώρο σε δύο επίπεδα, σχεδιασμένο με διεθνείς προδιαγραφές, με πολλαπλές δυνατότητες για εκδηλώσεις και εκθέσεις και εφοδιασμένο με ό,τι καλύτερο σε τεχνολογικό εξοπλισμό.

Είναι σημαντικό το ότι σαν συνεδριακός χώρος μπορεί να φιλοξενήσει παραπάνω από 2000 σύνεδρους.

Πάντως, η ανακαίνισή του δεν έγινε έγκαιρα, με αποτέλεσμα την αναβολή εκδηλώσεων ή την πραγματοποίησή τους σε άλλους χώρους.

§ Παλιό Πτωχοκομείο

Το κτίριο κτίστηκε το 1870, εποχή ανάπτυξης της Πάτρας και αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα νεοκλασικής αρχιτεκτονικής στο οποίο έγιναν εκτεταμένες παρεμβάσεις και βελτιώσεις ύψους 580.000 ευρώ. Ο εσωτερικός χώρος του για τις ανάγκες της Πολιτιστικής μετατράπηκε σε θέατρο 160 περίπου θέσεων ενώ το εξωτερικό κέλυφος του κτιρίου με τις χρωματικές παρεμβάσεις που έγιναν παραδόθηκε με την αρχική του όψη.

§ Κτίριο Μαραγκόπουλου

Ιδιωτικό κτίριο, χαρακτηρισμένο διατηρητέο μνημείο μιας και θεωρείται δείγμα της βιομηχανικής αρχιτεκτονικής του Μεσοπολέμου. Πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες παρεμβάσεις και βελτιώσεις ύψους 380.000 περίπου ευρώ. Το κτίριο

κτίσθηκε τη περίοδο του 1910 και έχει σαν κυριότερο αρχιτεκτονικό στοιχείο τον τρούλο του στην άκρη του οποίου βρισκόταν ένα ρολόι.

Το εγκαινίασε ο υπουργός πολιτισμού κ. Βουλγαράκης χωρίς να αναφέρει αν θα μπορούσε κάποια στιγμή να ανήκει στη πόλη. Άλλωστε στοίχισε σχετικά ακριβά αν αναλογιστούμε το κόστος ανακατασκευής σε σύγκριση με τις εκδηλώσεις που φιλοξένησε στο πλαίσιο του θεσμού. Και από τις αρχές του 2007, οι ιδιοκτήτες του θέλησαν να το νοικιάσουν.

§ Παλαιοί Μύλοι Αγίου Γεωργίου

Όπως και το κτίριο Μαραγκόπουλου έτσι και αυτό αποτελεί δείγμα της αρχιτεκτονικής του μεσοπολέμου. Μέσα στους χώρους του των 300 περίπου τ.μ. άνθισε η βιομηχανική ανάπτυξη της πόλης στον τομέα της παραγωγής αλεύρων. Η ιστορία της αλευροβιομηχανίας Μύλοι Αγίου Γεωργίου ξεκινά από το 1926 και αποδεικνύει τις πολλές και διαφορετικές βιομηχανικές μονάδες που είχε η Πάτρα από το τέλος του 19ου αιώνα μέχρι και πριν είκοσι χρόνια.

Για τις ανάγκες της Πολιτιστικής πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες παρεμβάσεις και βελτιώσεις ύψους 240.000 ευρώ. Πάντως οι εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν σε αυτό ήταν λίγες.

§ Παλιό Δημοτικό Νοσοκομείο

Ιστορικό κτίριο για την Πάτρα στο οποίο έγιναν κάποιες εκδηλώσεις της Πολιτιστικής. Ο σχεδιασμός προέβλεπε τη μετατροπή του σε μόνιμο και εκθεσιακό και μουσειακό χώρο. Σήμερα κάποιοι χώροι του στεγάζουν εκδηλώσεις και μερικές υπηρεσίες της ΔΕΠΑΠ.

§ Σταφιδαποθήκες Μπάρρυ

Άλλο ένα εξαιρετικό δείγμα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής. Οι Σταφιδαποθήκες Μπάρρυ θυμίζουν στους παλιούς Πατρινούς την οικονομικοπολιτιστική ακμή της πόλης από το εμπόριο της σταφίδας.

Στο πλαίσιο όμως της Πολιτιστικής ως χώρος δεν προσέφερε σχεδόν τίποτα. Δεν έχουν ολοκληρωθεί ούτε οι σωστικές παρεμβάσεις σ' όλες τις αποθήκες που ανήκουν στο Καραμανδάνειο Ίδρυμα.

§ Πολυχώρος «Πολιτεία»

Τα Παλαιά Σφαγεία, ένα κτίριο 320 τ.μ. με χωρητικότητα 300 περίπου ατόμων αποτελεί και αυτό ένα εξαιρετο οικοδόμημα της βιομηχανικής αρχιτεκτονικής της πόλης . Χρησιμοποιήθηκε από την Πολιτιστική και αποτελεί σήμερα έναν ιδιωτικό πολυπολιτισμικό χώρο. Σε αυτό τον χώρο,οι άνθρωποι της πολιτιστικής,θέλησαν να στεγάσουν τα γραφεία τους,όμως η Δημοτική Αρχή νοίκιασε το χώρο και επέλεξε να τον παραχωρήσει τη συγκεκριμένη περίοδο του θεσμού.

§ Αγγλικανική Εκκλησία

Η Αγγλικανική εκκλησία χτίστηκε το 1878 σε νεογοτθικό ρυθμό από την τότε πλούσια Αγγλική παροικία της Πάτρας και αποτελεί ένα εξαιρετικό δείγμα αγγλικανικής εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής.

Στο πλαίσιο της Πολιτιστικής έγιναν βελτιώσεις κυρίως στο φωτισμό και χρησιμοποιήθηκε ως εκθεσιακός χώρος.

Έργα που δεν έγιναν στην Πάτρα

§ Το συγκρότημα «Λαδόπουλου»

Το συγκρότημα «Λαδόπουλου» αγοράστηκε από το δήμο με όραμα να διαμορφωθεί σε «Ευρωμεσογειακό Πολιτιστικό Κέντρο». Ο χώρος της πρώην χαρτοποιίας Λαδόπουλου όχι μόνο για την έκτασή του (52.000 τ.μ.) αλλά κυρίως για την προνομιακή θέση του αποτελεί το περιούσιο ακίνητο του Δήμου. Αποτελώντας σε μήκος 233 μ. το πρόσωπο της πόλης απέναντι στην πρώτη φάση του νέου λιμανιού, άλλαξε πολλές φορές η χρήση του, από Μέγαρο Μουσικής μέχρι ξενοδοχείο πέντε αστέρων, ενώ σήμερα είναι απλώς ο χώρος που φιλοξενεί το Δημοτικό Συμβούλιο.

Σε πρώτη φάση (έως το 2006) είχε αποφασιστεί να διαμορφωθούν το Μέγαρο Μουσικής, το Κέντρο Εικονικής Πραγματικότητας και το Καρναβαλικό Μουσείο Ομοιωμάτων. Επίσης προβλεπόταν η λειτουργία καλλιτεχνικών εργαστηρίων, εκθεσιακών και συνεδριακών χώρων. Τελικά, ολοκληρώθηκαν οι εργασίες επισκευής του διοικητηρίου που στέγασε τον Οργανισμό, η αίθουσα εκθέσεων και η κατασκευή του λυόμενου θεάτρου.

§ Μόνιμο ανοικτό θέατρο

Στον φάκελο υποστήριξης της υποψηφιότητας της Πάτρας για Πολιτιστική Πρωτεύουσα είχε προταθεί το Κάμπινγκ της Αγυιάς για τη κατασκευή ανοικτού θεάτρου τουλάχιστον 3000 θέσεων. Αργότερα προβλεπόταν η κατασκευή του σε δημοτική έκταση στην περιοχή του Ασυρμάτου-Σαμακιάς της Αρόης και τελικά χωροθετήθηκε σε δημοτική έκταση στη περιοχή του Ρηγανόκαμπου. Σήμερα η περιοχή που επιλέχθηκε παραμένει ανεκμετάλλευτη.

Σύμφωνα πάντως με τη μακέτα, το κοίλο των θεατών, χωρητικότητας 3.000 ατόμων, διαμορφώνεται με βαθμίδες από οπλισμένο σκυρόδεμα επί του εδάφους.

Η κατασκευή των βοηθητικών χώρων με τις εξυπηρετήσεις κοινού (αναψυκτήρια, χώροι υγιεινής κ.λπ.) γίνεται στον περιβάλλοντα, του κοίλου, υπαίθριο χώρο και κάτω από αυτό. Επίσης, στο χώρο της εισόδου κατασκευάζεται χώρος εστιατορίου, εκμεταλλευόμενο τη θέα προς την πόλη των Πατρών και τους λόφους στις υπώρειες του Παναχαϊκού. Ο σκηνικός χώρος περιλαμβάνει την κεντρική σκηνή με τον πύργο του τεχνικού εξοπλισμού, την πλευρική σκηνή για την εναλλαγή των σκηνικών και το χώρο φορτο-εκφόρτωσης και αποθήκευσης σκηνικών. Ο πίσω χώρος της σκηνής θα

μπορεί να χρησιμοποιείται ως χώρος εναλλαγής σκηνικών καθώς και για την αποθήκευση στοιχείων του ακουστικού κελύφους που είναι αναγκαίο για παραστάσεις συμφωνικής ορχήστρας. Ο σκηνικός χώρος επεκτείνεται και σε υπόγειο χώρο για την εγκατάσταση των μηχανισμών σκηνης ή την αποθήκευση σκηνικών και λοιπού εξοπλισμού του θεάτρου κατά τη χειμερινή περίοδο. Τέλος το κέλυφος της σκηνης θα κατασκευασθεί από οπλισμένο σκυρόδεμα με επιστέγαση από μεταλλικό φορέα.

§ Αποθήκες ΑΣΟ

Στο κτίριο της ΑΣΟ προβλεπόταν να φιλοξενηθεί η τελετή έναρξης και λήξης της Πολιτιστικής και στη συνέχεια να δημιουργηθούν αθλητικοί και άλλοι χώροι Δεν προχώρησε τίποτα δυστυχώς για μια εγκατάσταση σε μια περιοχή υποβαθμισμένη που τόσο την είχε ανάγκη. Δεν φιλοξένησε καμία εκδήλωση της Πολιτιστικής.

§ Έλος Αγυιάς-Camping

Τα 70 στρ. του Camping προοριζόταν για πολιτιστικό και ψυχαγωγικό στέκι νεολαίας και τα 300 στρέματα του έλους της Αγυιάς οικολογικό πάρκο. Σήμερα συνεχίζουν να είναι αναξιοποίητα , αν και δύο φορές από ΚΠΣ έχει διασκευασθεί χωρίς όμως να λειτουργήσει.

§ Θέατρο «Επίκεντρο»

Χώρος θεάτρου 140 θεατών ιδιοκτησίας της Εκκλησίας της Ελλάδας, μισθωμένο στο Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας αφέθηκε σε πλήρη εγκατάλειψη και οι εργασίες έμειναν στη μέση στις αρχές του καλοκαιριού του 2006 όταν ο Οργανισμός «Πάτρα 2006» ήρθε σε ρήξη με το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας, εξαιτίας των οικονομικών προβλημάτων και των χρονοδιαγραμμάτων αποπεράτωσης των έργων.

Το θέατρο «Επίκεντρο» αν και σε αυτό είχαν προγραμματισθεί αρκετές από τις εκδηλώσεις τελικά παρέμεινε ένας αναξιοποίητος χώρος για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα. Παραμένει κλειστό, ενώ έχουν ανασταλεί οι συζητήσεις με την Εκκλησία για την αγορά του ή ανταλλαγή με άλλο ακίνητο.

§ Θέατρο Κάστρου

Υποστηρήχθηκε ότι θα συντασσόταν μελέτη για την κατασκευή νέου παταριού, και την τοποθέτηση πλατοκαθισμάτων και νέου εξοπλισμού, κατασκευή καμαρινιών, 160.000 ευρώ. Χρειάζονται επειγόντως κάποιες παρεμβάσεις, τις οποίες έχει αναλάβει το υπουργείο Πολιτισμού. Εκτός από την διάλυση του μικρού θεάτρου που βρισκόταν σε κακή κατάσταση, μέσα στον χώρο δεν έγιναν άλλες εργασίες.

Αλλά και στον ελαιώνα του Κάστρου δεν εκτελέστηκαν τα προβλεπόμενα έργα, απλώς έγιναν κάποιες μελέτες για εγκατάσταση ειδικού φωτισμού, κατασκευή καμαρινιών κ.λπ., προϋπολογισμού 120.000 ευρώ.

§ Πρώην αποθήκες Κόλλα

Προορίζονταν για πολιτιστικός χώρος που θα περιελάμβανε έναν εκθεσιακό χώρο φιγούρων Καραγκιόζη, ένα Θέατρο Σκιών χωρητικότητας 150 θέσεων μια αίθουσα διδασκαλίας, ένα μόνιμο εκθεσιακό χώρο γελοιογραφία. κ.α

§ Παλαιά Αγορά Αργύρη

Προοριζόταν να διαμορφωθεί σε κέντρο υποδοχής τουριστών και επισκεπτών (πληροφόρηση για τα πολιτιστικά δρώμενα, την προβολή της Πάτρας, τις τουριστικές υποδομές κ.ά.)

§ Θεατράκι της οδού Γερμανού

Προβλεπόταν να μετατραπεί σε υπαίθριο δημοτικό κινηματογράφο. Σήμερα φιλοξενούνται συνήθως παραστάσεις Καραγκιόζη και κάποιες άλλες εκδηλώσεις.

§ Αίθουσα Πολυκλαδικού

Προβλεπόταν η μετατροπή του σε αίθουσα εκδηλώσεων ενώ υπήρχε και σκέψη για την δημιουργία Μουσείου του Φοιτητικού Κινήματος. Σήμερα ο χώρος παραμένει ανενεργός.

§ Αχάια Κλάους

Η υπόσχεση ήταν να πραγματοποιηθούν κατασκευές διαμόρφωσης χώρου, ύψους 250.000 ευρώ. Είχε ζητηθεί μάλιστα από το ΥΠ.ΠΟ. η δημιουργία ενός Μουσείου Οίνου στις εγκαταστάσεις της «Achaia Clausus».

§ Καρναβαλικό Μουσείο

Σήμερα, είναι εγκατεστημένο στο Πετρωτό το καρναβαλικό συνεργείο. Έχει προταθεί η δημιουργία ενός πολυχώρου σαν πολυθεματικό καρναβαλικό πάρκο.

§ Παλαιά Δημοτικά Λουτρά

Ολοκληρώθηκαν τα έργα από την Περιφέρεια. Προβλέπεται να μετατραπεί σε εκθεσιακό χώρο μικρογλυπτικής και ζωγραφικής. Σήμερα, είναι ένας χώρος που δεν χρησιμοποιείται.

§ Το Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο... κατόπιν εορτής

Δυστυχώς το νέο αρχαιολογικό Μουσείο της Πάτρας δεν ήταν έτοιμοκατά τη διάρκεια του έτους της Πολιτιστικής. Το αποτέλεσμα, όμως, φαίνεται πως αξίζει τον κόπο η αναμονή, καθώς όχι μόνο θα καλυφθεί το μεγάλο κενό που υπάρχει στην Πάτρα –αφού το υπάρχον μουσείο είναι μικρό και ανεπαρκές– αλλά η πόλη θα αποκτήσει ένα από τα πλέον πρωτοποριακά μουσεία σε διεθνές επίπεδο.

Δύο είναι οι βασικές καινοτομίες που θα περιμένουν τους επισκέπτες κάτω από τους γεωμετρικούς όγκους και τον ιδιαίτερο ημισφαιρικό θόλο (που «πατά» σε μια υδάτινη επιφάνεια) –στοιχεία που χαρακτηρίζουν το νέο μουσείο συνολικής έκτασης 7.500 τ.μ. σε οικόπεδο 22 στρεμμάτων, στη βόρεια είσοδο της πόλης μεταξύ παλαιάς και νέας Εθνικής Οδού.

Το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο της Πάτρας που κόστισε 22 εκατ. ευρώ , με 3.500 τ.μ. εκθεσιακούς χώρους, θα στεγάσει αρχαιότητες (κάποιες για πρώτη φορά, π.χ. ρωμαϊκά ψηφιδωτά) από ολόκληρο τον νομό Αχαΐας. Θα φιλοξενηθούν, μεταξύ άλλων, σύνολα από οικίες, αίθρια και δεξαμενές με ψηφιδωτά, αντικείμενα από τον

δημόσιο και ιδιωτικό βίο και τις νεκροπόλεις, που φτάνουν έως τους ρωμαϊκούς χρόνους.

Οι εκθεσιακοί χώροι αναπτύσσονται, στο ισόγειο του κτιρίου, σε δύο διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν οι επισκέπτες: ανάμεσα στις προθήκες και τον εναέριο διάδρομο, για μια αλλιότικη οπτική των αντικειμένων. Το κόστος της έκθεσης ανέρχεται στο ποσό των 2.450.000 ευρώ.

Ολόκληρες αρχαίες οικίες και τάφοι έχουν μεταφερθεί από την πόλη στο μουσείο, καθώς και ψηφιδωτά που καλύπτουν μια επιφάνεια 450 τ.μ. θα παρουσιαστούν όχι στο δάπεδο, αλλά σαν πίνακες ζωγραφικής δύο όψεων στο κέντρο των τριών μεγάλων αιθουσών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

Απολογισμός της Πολιτιστικής

*«Μπορεί να ακουστεί παράξενο,
αλλά θα συμφωνήσω με την άποψη αυτών
που λένε ότι η Πολιτιστική απέτυχε.
Το μόνο που καταφέραμε τελικά,
ήταν να αποφύγουμε το διασυρμό»!*

Τα παραπάνω λόγια,είναι ένα απόσπασμα από τις συνεντεύξεις του καλλιτεχνικού διευθυντή του οργανισμού «Πάτρα-Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης» κ.Αλάτση,λίγες ημέρες μετά τη λήξη της διοργάνωσης.

Είναι παράξενο να ακούς αυτά τα λόγια από έναν άνθρωπο που ήταν,μαζί με άλλους,κινητήριες δυνάμεις της διοργάνωσης.Εμείς θεωρούμε,πως οποιαδήποτε προσπάθεια αποτίμησης των πεπραγμένων της πολιτιστικής,ενέχει τον κίνδυνο να αδικήσει πρόσωπα,αλλά και την ίδια την πόλη,εάν επιχειρηθεί με εμπάθεια και στειρότητα..

Όταν ξεκινούσε το μεγάλο εγχείρημα της Πολιτιστικής όλοι προσβλέπαμε, αν όχι σε τεράστια αναπτυξιακά και τουριστικά οφέλη, σίγουρα πάντως σε μια θετική επίδραση και ουσιαστική αναζωογόνηση της Πάτρας αλλά και της ευρύτερης περιοχής σε διάφορους τομείς.

Οι κάθε είδους υπεύθυνοι της Πολιτιστικής απέβλεπαν, σύμφωνα με τα λεγόμενά τους, στη δημιουργία έργων υποδομής, αναπλάσεις χώρων, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, αύξηση της αναγνωρισιμότητας της πόλης και γενική αναβάθμιση της εικόνας της, αύξηση του εσωτερικού και εξωτερικού τουρισμού, δημιουργία και στήριξη πολιτιστικού περιβάλλοντος και πάρα πολλά άλλα.

Με το τέλος της Πολιτιστικής ήρθε η ώρα να αποτιμήσουμε το αποτέλεσμα αλλά και τις διαδικασίες, να δούμε «τι έμεινε στο ταμείο» και αν πραγματικά κερδίσαμε «το μεγάλο στοίχημα» όπως είχε χαρακτηριστεί από την αρχή.

Ξεκινώντας από τις υποδομές και την εικόνα της πόλης, ύστερα από τα χρήματα που δόθηκαν σε διάφορες κατευθύνσεις, ο κάθε Πατρινός θα περίμενε με μια βόλτα στην πόλη να δει καινούριους χώρους, ή παλιότερους ανακαινισμένους,

σημάδια της κληρονομιάς της Πολιτιστικής, αποδείξεις ότι στην πόλη μας «κάτι σπουδαίο έγινε» και άφησε τα ίχνη του ως απόδειξη σπουδαίας πολιτιστικής δημιουργίας και παρακαταθήκη για τους επόμενους.

Τι μας έμεινε λοιπόν από κτίρια; Το γνωστό «Εργοστάσιο Τέχνης», ένα «άβολο» λυόμενο θέατρο με τις ελλείψεις και τις σημαντικές ατέλειές του που δεν ενδείκνυται για ηλικιωμένους, άτομα με ειδικές ανάγκες, υπέρβαρους, εγκύους και αρκετές άλλες ομάδες ατόμων με ιδιαιτερότητες. Ένα θέατρο χωρίς φουαγιέ και παρόλα αυτά με τεράστιο κόστος συντήρησης που προοιωνίζει προβλήματα για το μέλλον. Ένα θέατρο που το περιμέναμε μια σοβαρή βαριά κατασκευή και μας προέκυψε προκατασκευασμένο. Ένα θέατρο που η κατασκευή του «ανάλωσε» κομμάτι ενός σημαντικού περιουσιακού στοιχείου του Δήμου δεσμεύοντας έτσι ολόκληρο το ακίνητο και καθιστώντας το άχρηστο για μελλοντική χρήση με προοπτικές. Το «Πτωχοκομείο» και το κτίριο Μαραγκόπουλου για την ανακαίνιση των οποίων δόθηκαν μεγάλα χρηματικά ποσά αλλά ανήκουν σε ιδιώτες και όχι στην πόλη και για τα οποία δεν εξασφαλίστηκε η μελλοντική τους λειτουργία ώστε να περιλαμβάνουν εκδηλώσεις πολιτιστικού περιεχομένου. Το μισοανακαινισμένο Αρσάκειο και το κτίριο των Μύλων Αγίου Γεωργίου, για το οποίο δόθηκαν μεγάλα χρηματικά ποσά και το οποίο επίσης δεν ανήκει στο Δήμο, ενώ χρησιμοποιήθηκε ελάχιστα. Ο εκθεσιακός χώρος του Λαδόπουλου ενταγμένος σε ένα περιβάλλον που δεν είναι καθόλου ελκυστικός, δεν θυμίζει σε τίποτα «ευρωμεσογειακό χώρο πολιτισμού» και κανένας δεν πιστεύει ότι θα αποτελέσει «κεντρικό τουριστικό προορισμό των επόμενων χρόνων» όπως υποστήρηξε ο δήμαρχος κ. Καράβολας σε συνέντευξή του στα «Νέα».

Σε ό,τι αφορά την αύξηση του τουριστικού ρεύματος, τη χρονιά που πέρασε η πόλη –με εξαίρεση την περίοδο του καρναβαλιού- δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι αύξησε το μέσο αριθμό τουριστών. Ανάλογες προβλέψεις –δυστυχώς δυσσιώπες- μπορούν να γίνουν και για τις επόμενες χρονιές. Και αν μιλήσουμε για αύξηση της αναγνωρισιμότητας της Πάτρας, είναι χαρακτηριστικό ότι είναι ελάχιστες οι καταχωρήσεις που αφορούν στην Πολιτιστική και οι διαφημίσεις σε ευρωπαϊκές εφημερίδες και περιοδικά. Όσο για την ανάπτυξη και ενίσχυση του πολιτιστικού περιβάλλοντος της πόλης, αυτό που εισπράξαμε ήταν ένας αρκετά μεγάλος αριθμός εκδηλώσεων καλά, μέτρια ή άσχημα οργανωμένες, ορισμένες έξω από τα πολιτιστικά πρότυπα και ενδιαφέροντα των Πατρινών, άλλες αρκετά ενδιαφέρουσες, οι περισσότερες χωρίς το αναμενόμενο κοινό, πολλές με άδεια καθίσματα, αρκετές

αξιοσημείωτες παραγωγές που δεν τους άξιζε η αδιαφορία και έγιναν προσπάθειες να γεμίσουν με προσκλήσεις, πολλές που ήρθαν και πέρασαν χωρίς να τις προσέξει κανείς και κάποιες αρκετά επιτυχημένες.

Ωστόσο, αν και όλα τα παραπάνω κυμαίνονται στα όρια του φυσιολογικού, δεν μπορούμε παρά να αναρωτηθούμε πόσο πιο κοντά στην Τέχνη και τον Πολιτισμό έφεραν τον μέσο Πατρινό, αν του έδωσαν τη δυνατότητα να συμμετέχει με ενεργό τρόπο και όχι μόνο από τη θέση του θεατή και αν ήταν τόσο ισχυρές ως ερεθίσματα ώστε να του δημιουργήσουν πολιτιστική συνείδηση και γενικά θετική στάση απέναντι σε θέματα πολιτισμού. Ακόμη ένα ερώτημα είναι τι θα αφήσουν πίσω τους όλα αυτά και τι προοπτικές υπάρχουν ώστε ορισμένες τουλάχιστον από τις προηγούμενες εκδηλώσεις να επαναλαμβάνονται σταθερά και στο μέλλον και να μην παραμείνουν μόνο ως αναμνήσεις από ένα θεσμό χωρίς κληρονομιά. Τέλος, εκεί που η Πολιτιστική απέτυχε είναι ο τομέας της επικοινωνίας. Ακόμη και οι ίδιοι οι υπεύθυνοι ομολόγησαν δημοσίως την οικτρή στρατηγική τους στον τομέα αυτό. Παραδέχτηκαν, σύμφωνα με τα λεγόμενά τους, ότι έπρεπε να κάνουν λιγότερες εκδηλώσεις και να τις επικοινωνήσουν καλύτερα και περισσότερο. Γιατί όσο πλούσιο και σπουδαίο κι αν είναι ένα πολιτιστικό πρόγραμμα αυτοαναιρείται αν δε διαθέτει διαφημιστική καμπάνια.

Οι μεγάλες προσδοκίες που διαψεύθηκαν

Πάντα η κοινή γνώμη έδινε το μέγεθος της επιτυχίας ή της αποτυχίας οποιασδήποτε μικρής ή μεγάλης εκδήλωσης, πόσο μάλλον όταν μιλάμε για το μεγαλύτερο πολιτιστικό γεγονός που διοργάνωσε η χώρα μας τα τελευταία οκτώ χρόνια και που ήταν η Πάτρα Πολιτιστική Πρωτεύουσα του 2006.

Δύο επιστημονικές έρευνες βασιζόμενες στην κοινή γνώμη και έγιναν στον πληθυσμό της ευρύτερης περιοχής των Πατρών διεξήχθησαν από την DATA RC. Η πρώτη έρευνα είχε τίτλο “Πάτρα Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2006 Απόψεις και προσδοκίες” και πραγματοποιήθηκε από την 24 έως 27 Μαρτίου 2005 με ανάθεση της δ/σης mtk του Φορέα «Πάτρα Πολιτιστική Πρωτεύουσα». Σκοπός της έρευνας ήταν η καταγραφή των απόψεων και του βαθμού ενημέρωσης των πολιτών της Πάτρας και των γύρω δήμων για την πορεία της πολιτιστικής, τα οφέλη και τους κινδύνους του θεσμού. Ταυτόχρονα, στόχος ήταν η αποτύπωση των απόψεων των πολιτών για το πρόγραμμα και τα εισιτήρια του θεσμού και το βαθμό

ενδιαφέροντος για εθελοντική συμμετοχή. Η έρευνα παρουσιάστηκε σε δημόσια εκδήλωση που οργάνωσε ο Φορέας στις 30/3/2005 στην Πάτρα. Η δεύτερη έρευνα πραγματοποιήθηκε από 14 έως 18 Απριλίου 2007. Σκοπός της έρευνας ήταν να καταγραφεί απολογιστικά ή άποψη των πολιτών και κατά πόσο η διοργάνωση του θεσμού ικανοποίησε τις προσδοκίες τους. Η έρευνα έγινε με πρωτοβουλία της DATA RC.

ΤΙ ΜΑΣ ΕΛΕΓΕ Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ 2005:

- § **Ήταν γνωστός η θεσμός;** Η προσπάθεια της Πάτρας να υλοποιήσει το θεσμό της πολιτιστικής πρωτεύουσας ένα χρόνο πριν ήταν γνωστή μόνο σε έναν στους τρεις κατοίκους της ευρύτερης περιοχής μας (ποσοστό 29,4%). Το 70,6% των κατοίκων δήλωναν μη ενημερωμένοι για τις διαδικασίες που πραγματοποιούνταν.
- § Σχετικά με την σημασία της πολιτιστικής πρωτεύουσας για τους πολίτες, προέκυψε ότι την θεωρούσαν ευκαιρία για την πραγματοποίηση πληθώρας πολιτιστικών εκδηλώσεων (ποσοστό 95,2%) ενώ παράλληλα πίστευαν ότι θα αναβαθμιζόταν ο ρόλος της περιοχής (ποσοστό 90,2%). 8 στους 10 θεωρούσαν ότι αποτελούσε ευκαιρία για ανάπτυξη τόσο της περιοχής όσο και του τοπικού δυναμικού αλλά και ταυτόχρονα στοίχημα για την πόλη μας, ως διεκπεραίωση ενός μεγάλου γεγονότος. Για όλες τις πιθανές προσδοκίες που ερωτήθηκαν οι πολίτες απάντησαν θετικά. Το στοιχείο αυτό δείχνει ότι για την κοινωνία το εγχείρημα της Πολιτιστικής υπήρξε στην συνείδηση τους πολύ μεγάλου μεγέθους και του απέδιδαν ανάλογες προσδοκίες.
- § Θα είχε οφέλη η πόλη από την Πολιτιστική; Για έναν στους δύο πολίτες η πολιτιστική θα συντελούσε στην προβολή της πόλης μας σε διεθνές επίπεδο και στην αναβάθμιση της ταυτότητάς της έτσι ώστε να μην αποτελεί μόνο σημείο διέλευσης των τουριστών αλλά και χώρο παραμονής. Τρίτος στη σειρά τομέας στο οποίο θα είχε οφέλη η πόλη μας ήταν η οικονομική και επιχειρηματική της ανάπτυξης (ποσοστό αναφοράς 39,7%). Επιπλέον, οι πολίτες θεωρούσαν σε ποσοστό 39,1% ότι θα δημιουργούνταν ή αναβαθμιστούν υποδομές της πόλης όπως δρόμοι, πεζοδρόμια, αίθουσες κ.α. και ότι θα δημιουργούνταν ισχυροί θεσμοί, ανάλογοι με το Καρναβάλι ή το Φεστιβάλ. Λιγότεροι είναι αυτοί που θεωρούσαν ότι η πόλη θα είχε οφέλη σε πολιτιστικές υποδομές. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι οι προσδοκίες που είχαν από την διοργάνωση της Πολιτιστικής ήταν κύρια σε πεδία εκτός του Πολιτισμού.

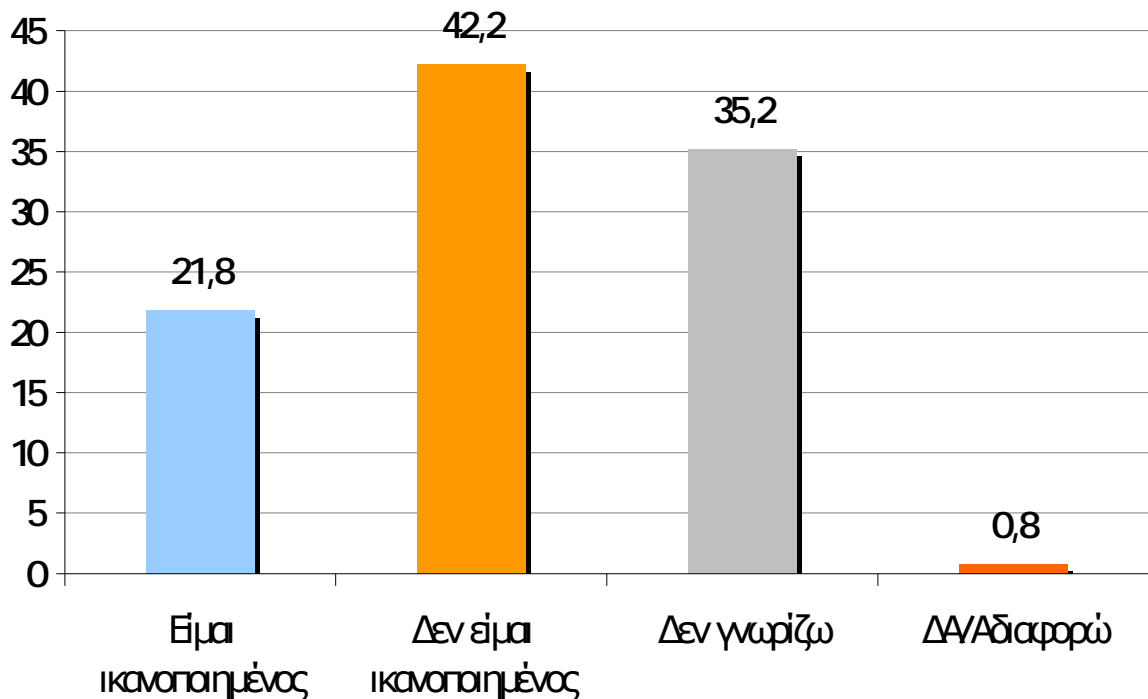
	%
Δημιουργία υποδομών πολιτισμού (π.χ θα δημιουργηθούν θέατρα, κινηματογράφοι κλπ)	30,7
Δημιουργία και αναβάθμιση λοιπών υποδομών της πόλης (π.χ. δημιουργία και αναβάθμιση αιθουσών, πεζοδρομίων, δρόμων κ.α.)	39,1
Δημιουργία ισχυρών θεσμών πολιτισμού (όπως το Καρναβάλι, και το Φεστιβάλ)	34,7
Αναβάθμιση της ταυτότητας της περιοχής ως τουριστικό προορισμό και όχι απλά ως σημείο διέλευσης	52,3
Προβολή της πόλης διεθνώς	49,4
Αναβάθμιση του κύρους της περιοχής	17,0
Απόκτηση μητροπολιτικού χαρακτήρα	2,4
Συνεργασία πέρα από κόμματα και παρατάξεις	3,2
Οικονομική και επιχειρηματική ανάπτυξη της περιοχής	39,7

- § Ποιοι θα είχαν οφέλη από την Πολιτιστική: Για όποιον φορέα ή επαγγελματική κατηγορία και εάν, ερωτήθηκαν οι Πατρινοί, σχετικά με πιθανά οφέλη από την διοργάνωση απάντησαν θετικά, δείγμα των πολύ υψηλών προσδοκιών. Τα ποσοστά, του πίνακα που ακολουθεί, είναι παραστατικά.

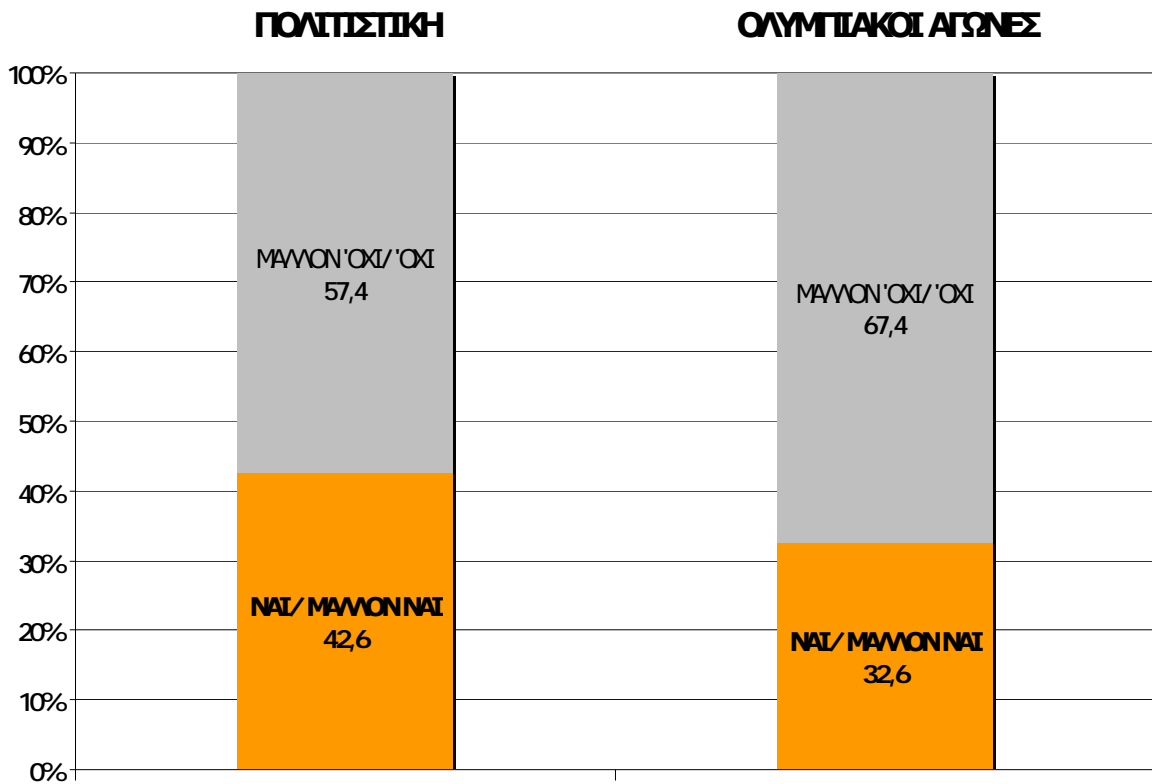
	%
Οι τοπικοί καλλιτέχνες	72,1
Οι τοπικοί φορείς πολιτισμού (δηλαδή ιδιώτες ή ΜΜΕ που ασχολούνται με την διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων)	92,2
Οι θεσμοί πολιτισμού του Δήμου (ΔΕΠΑΠ, ΦΕΣΤΙΒΑΛ)	92,8
Τα εμπορικά καταστήματα	73,6
Τα εστιατόρια-καφέ	92,2
Οι αίθουσες τέχνης-γκαλερί κ.λ.π.	86,5
Τα πολυκαταστήματα	75,2
Οι τουριστικοί πράκτορες	92,2
Τα ξενοδοχεία	94,4

§ Ο ρόλος του Υπουργείου Πολιτισμού – Βαθμός ικανοποίησης από την συνεργασία με τον Δήμο: Ο ρόλος του Υπουργείου Πολιτισμού και η συνεργασία του με τον Δήμο ήταν γνωστά στο 65% του τοπικού πληθυσμού. Το 42,2% δήλωνε ότι δεν ήταν ικανοποιημένοι από τη συνεργασία με το Δήμο ενώ το 21,8% ότι ήταν ικανοποιημένοι.

Βαθμός ικανοποίησης από το ρόλο του Υπουργείου

§ Ενδιαφέρον για εθελοντική συμμετοχή στην Πολιτιστική: Αξιοσημείωτο παρουσιαζόταν το ενδιαφέρον των πολιτών για την εθελοντική συμμετοχή τους στην πολιτιστική, καθώς το 42,6% δήλωνε ότι θα ήθελε ή μάλλον θα ήθελε να συμμετάσχει στην οργάνωση ή προετοιμασία της πόλης. Πρόκειται για εξαιρετικά μεγάλο ποσοστό. Δεν θεωρούμε ότι υπάρχει άλλο γεγονός στην πόλη όπου ο ένας στους δύο πολίτες να ήθελε συμβάλει προσωπικά στην οργάνωση και τη διεκπεραίωση του. Σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι σε έρευνες που είχαν πραγματοποιηθεί το 2003 για το ενδιαφέρον των ελλήνων για εθελοντική συμμετοχή στους Ολυμπιακούς αγώνες το ποσοστό αυτών που ενδιαφέρονταν έστω και λίγο έφθανε το 32,6%.

ΤΙ ΜΑΣ ΕΛΕΓΕ Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ 2007:

- Οι τέσσερις στους δέκα Πατρινούς δεν θυμούνται καμία εκδήλωση της Πολιτιστικής. Η περισσότερο γνωστή ήταν η Έκθεση Leonardo da Vinci. Με αξιόλογα ποσοστά αναφέρονται επιπλέον μόνο η συναυλία του Eros Rammazzoti και η τελετή λήξης με την Άλκηστης Πρωτοψάλτη.

- Οι πατρινοί θεωρούν ότι η πολιτιστική δεν αποτέλεσε σημαντικό γεγονός για την πόλη της Πάτρας, η πόλη δεν έγινε γνωστή, δεν αναδείχτηκε η ιστορία και ο πολιτισμός της περιοχής, δεν επισκέφτηκαν Έλληνες ή ξένοι τουρίστες την περιοχή και δεν δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας. Τα μόνα θετικά που αναγνωρίζουν σε ένα βαθμό είναι ότι έγιναν κάποια έργα στην περιοχή κύρια στην κατεύθυνση δημιουργίας υποδομές πολιτισμού.

- Στην αρχή του 2006 είχαν ανακοινωθεί συγκεκριμένα έργα που θα πραγματοποιούνταν στα πλαίσια του θεσμού Πάτρα πολιτιστική πρωτεύουσα. Σε τι ποσοστό θεωρείτε ότι πραγματοποιήθηκαν αυτά τα έργα;

	%
ΘΕΤΙΚΗ	7,3
ΜΑΛΛΟΝ ΘΕΤΙΚΗ	8,6
ΟΥΤΕ ΘΕΤΙΚΗ ΟΥΤΕ ΑΡΝΗΤΙΚΗ	30,0
ΜΑΛΛΟΝ ΑΡΝΗΤΙΚΗ	13,7
ΑΡΝΗΤΙΚΗ	40,3

Οι πατρινοί θεωρούν ότι τα έργα που είχαν ανακοινωθεί έγιναν κατά το ¼. Η εικόνα που έχουν οι πολίτες για τα στελέχη του θεσμού Πάτρα πολιτιστική Πρωτεύουσα που οργάνωσαν και διοίκησαν το θεσμό είναι θετική ή μάλλον θετική για το 15% περίπου, ουδέτερη για το 30% και αρνητική ή μάλλον αρνητική για το 54%.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Μέσα, λοιπόν, από αυτή την εργασία, τις συνεντεύξεις και συζητήσεις που είχαμε με πρόσωπα που είχαν ενεργό ρόλο κατά τη διάρκεια του Πολιτιστικού έτους για την Πάτρα, αλλά και συναντήσεις με απλούς πολίτες, απλούς θεατές και δέκτες όλων αυτών των επιπτώσεων, θετικών και αρνητικών του θεσμού, τα συμπεράσματά μας είναι λίγο μπερδεμένα.

Προσπαθώντας να διατυπώσουμε τον επίλογο της εργασίας μας, βρεθήκαμε μπροστά σε πολλά διλήμματα. Αναιρέσαμε πολλές φορές τις απόψεις μας. Κι αυτό, γιατί δεν μπορεί να πεί κανείς ότι οι συνέπειες της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, ήταν αρνητικές για την Πάτρα, γιατί αυτό δεν ισχύει και δεν μπορεί να το ισχυριστεί κανένας. Από την άλλη μεριά, όμως, δεν μπορούμε να πούμε ότι ο θεσμός επηρέασε θετικά την κοινωνία και οικονομία της Πάτρας, γιατί ούτε και αυτό ισχύει.

Οι παραπάνω προβληματισμοί, εκτός από δικοί μας, είναι και όλων των ανθρώπων, με τους οποίους είχαμε την ευκαιρία να συζητήσουμε κατά τη διάρκεια προετοιμασίας της εργασίας μας. Οι απλοί πολίτες μας το έλεγαν με πιο ξεκάθαρο και άμεσο τρόπο. Οι άνθρωποι που είχαν κάποιο ρόλο στην οργάνωση και διοίκηση της Πολιτιστικής, μας το έλεγαν με έμμεσο τρόπο και λόγο διπλωματικό. Το συμπέρασμα, όμως, είναι ακριβώς το ίδιο και αυτό είναι που έχει σημασία ... έναν χρόνο μετά και τίποτα δεν έχει αλλάξει στην πόλη της Πάτρας και στην καθημερινότητα των πολιτών της! Και το πιο λυπηρό; Τίποτα δεν θυμίζει πως το 2006 η Πάτρα ήταν Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης...!!!!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Συναδινός Πέτρος: Φάκελος Υποψηφιότητας «Πάτρα Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2006», Πάτρα 2001

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ: www.patras2006.gr
www.patras.gr
www.achaia.gr
www.gowest.gr
www.europa.eu.int

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ: Πελοπόννησος
Η Πρωϊνή Γνώμη
Το Έθνος
Το Βήμα